

έ μα τ α:

Τιμητικά πρωτοσέλιδα
 Αγγελική Πάλλη
 Δημήτρης Γληνός
 Ανέκδοτη Κοινωνιολογία
 Παγκόσμια Ποίηση
 Ελληνική Ποίηση
 Νέοι ποιητές
 Ταξιδιωτική Λογοτεχνία
 Νότες για την Εθν. Αντίσταση
 Αποκαλυπτικά στοιχεία
 Δοκιμιογραφία
 Ρεαλιστική πεζογραφία
 Αφηγηματικά χρονικά
 Φυσιολατρικά κείμενα
 Οι Συγγραφείς και τα βιβλία
 Τα «Θήσεια» του Θ. Κωτσόπουλου
 Με το σφυρί στα καμώματα
 Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα
 Ποικίλα μαχητικά σχόλια
 Με την πειθώ των αριθμών
 Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα».
 Κρίσεις για τα «Κορφολογήματα».
 Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα.

«Όταν διαβάζεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγελίες για τα στραβά και τ' άδικο ή θερμή υποστήριξη για τα σωστά και τα δίκια, είναι σαν ν' ακούς τη φωνή του Γάλλου (ιδρυτικού παράγοντα του Σοσιαλισμού) Ζαν Ζωρές, και ικανοποιείσαι μαθαίνοντας την αλήθεια για το χτύπημα του κακού... Ο Λ. Μάλαμας απομυθοποιεί και ξεσκεπάζει, ικανοποιεί κι ενθουσιάζει, με τις 50 αυτοτελείς δημιουργίες του: στην ποίηση, το διήγημα, το μυθιστόρημα, το θέατρο, ή την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, τη δημοσιογραφία...»

Άγγελος Δόξας

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
 σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
 Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο

Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

2

Νέοι ποιητές

Γιάννη Γεωργακάκη: Μπροστάρηδες Πολυτεχνείου	395
Σταμάτη Λευτεριώτη: Δύο ποιήματα	395
Τούλας Σόφης Μέλλιου: Συνείδηση	395
Κώστα Λούκα: Παράκληση	395
Αντώνη Κωστόπουλου: Επίδομα ανεργίας ...	395

Ευρωπαϊκή πεζογραφία

Ντενί Ντιντερό: Συμπλήρωμα στο ταξίδι του Μπουγκαινβίλ ή Διάλογος Α & Β	396
---	-----

Ταξιδιωτική Λογοτεχνία (Για τα 45 χρόνια του ΕΑΜ)

Το μέγα έπος του λαού: Σήφη, Γ. Κόλλια ...	404
Στους νεκρούς ήρωες του ΕΛΑΣ: Γ. Κοτζιούλα	405
Συναντήσεις: Δ. Σούτζου	405
Επιστολή - απάντηση - σχόλια	

Λοκίμια - Λιηγήματα - Χρονικά

Γιώργου Παπαστάμου: Ιγνάτης ο επαναστάτης	410
Δημήτρη Δημητριάδη: Λογοτεχνία και κοινωνική συνείδηση	411
Δημήτρη Ζάννη: Επιστροφή στη γη	411
Βασίλη Περσειδή: Ένας θανατοποινίτης στο κελί του	412
Σούλας Ροδόπουλου: Το ξάφνιασμα	415

Οι Συγγραφείς και τα βιβλία	418
Ο Α. Μάλαμας κρίνει: Αλέκο Χρυσοστομίδη, Αναστάση Τακά, Παύλο Εμμανουήλ κ.α., Αυγή Παπάκου - Λαγού, Κώστα Π. Λαζαρίδη, Πίτσα Σωτηράκου, Ερρίκο Βλάχμπεη, Κωστή Κοκρόροβιτς, Γρηγόρη Μ. Μηλιώνη και Ντάνη Βασιλάκο.	

Θεατρική ζωή και κίνηση

Ο Δ. Κατσαφάνας κρίνει την «Τραγωδία του Θησέα» του Θάνου Κωστόπουλου	421
---	-----

Με το σφυρί στα καμώματα

(Σχόλια του Άλκη Φωτεινού	424
---------------------------------	-----

Πολιτικοκοινωνικά Κεντρίσματα

(Σχόλια του Στέλιου Κεντρή)	431
Με την πειθώ των αριθμών	442
Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»	443
Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα	445

Τιμητικά πρωτοσέλιδα

Αγγελική Π. Πάλλη: Λάμπρος Μάλαμα	
Δημήτρης Γληνός:	

Παγκόσμια ποίηση

Από Χιλή μετ. ο Α. Μάλαμας	
Από Αλβανία μετ. ο Β. Κώτσιας	
Από Ιταλία μετ. ο Κ. Νίκας	
Από Ε.Σ.Σ.Δ. μετ. ο Γ. Βελλιάς	
Από Γαλλία μετ. η Α. Σωτηρακοπούλου	
Από Τουρκία μετ. ο Στ. Μαγιόπουλος	
Από Ινδία μετ. ο Γ. Βελλιάς	

Ελληνική ποίηση

Αντώνη Κυριακόπουλου: Μακριά μου	
Νίκου Βέλκου: Σκηνές από την πολιτορκία μιας αγάπης ...	3
Θάνου Κωστόπουλου: Ο Σκουπιδιάρης	3
Τάκη Κολιαβά - Μωλιτοτάκη: Μύλος	3
Νίκου Στ. Δημητρακόπουλου: Υστερόγραφο	3
Ζαφείρη Στάλιου: Η Αυγή	3
Νίκου Γαλάζη: Ο Επιτελάρχης	3
Νίκου Β. Καρατζένη: Παιδικός Παράδεισος	3
Σήφη Γ. Κόλλια: Στους Θεσσαλοίς αγρότες	3
Νίκου Γαργαρώνη: Στον άγνωστο αναγνώστη	3
Γιώργου Δ. Κουλούκη: Η ζωή μας	394 - 1

«Ελεύθερο Πνεύμα»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας
Διεύθυνση σύμφωνα με το νόμο:
Ε. Βενιζέλου 188 - Γιάννινα
τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 250
Χρονιάτικη συνδρομή 1000

Ιδρύματα-Σύλλογοι- Δήμοι 300€
Εξωτερικού δολάρια 20

Ύλη - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο
Φιλοξενούνται μόνο αδημοσίευτες συνεργασίες και χειρόγραφα δεν επιστρέφονται

Ελεύθερο Πνεύμα

Έρευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική
Ιδρυτής — Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
Χρόνος 15ος Τόμος 7ος
Τεύχος 61
Ιούλης - Αύγουστος
Σεπτέμβρης 1986

Πνευματικές & αγωνιστικές
μορφές της πατρίδας

Αγγελική Πάλλη

Του Λάμπρου Μάλαμα

Ηπειρώτισσα λογία και ποιήτρια; γνωστή στον ελληνισμό της διασποράς του περασμένου αιώνα, η Αγγελική Πάλλη, γεννήθηκε στο Λιβόρνο της Ιταλίας το 1798 από γονείς Ηπειρώτες.

Ο πατέρας της Παναγιώτης, ήταν μεγαλέμπορος και γενικός πρόξενος της Ελλάδας εκεί. Η Αγγελική από μικρή, φανέρωσε ευαισθησία, κλίση και ζήλο στα πατριωτικά γράμματα. Κατάχτησε σπουδαία μόρφωση στον καιρό που το Λιβόρνο ήταν κέντρο φιλολογικών και αγωνιστικών συναντήσεων, και μια από τις πιο αχτινοβόλες εστίες του αφυπνιστικού διαφωτισμού για το υπόδουλο γένος στη Δυτική Ευρώπη και την προετοιμασία του ξεσηκωμού του 1821 για το λυτρωμό του από τον τούρκικο ζυγό.

Έτσι η πατριώτισσα ποιήτρια, διαμόρφωσε μια προσωπικότητα θρεμμένη και με τα ιδεώδη της Γαλλικής Επανάστασης: «Ελευθερία - Ισότης - Αδελφότης»...

Για την αναγεννώμενη τότε από την τέφρα της, Ελλάδας μας, και με το Κίνημα της Εθνικής μας Κλεφτουριάς, αλλά και για την ανεξαρτησία της Ιταλίας παράλληλα, η Αγγελική Πάλλη, αγωνίστηκε με ενθουσιασμό και βοήθησε με την πένα, και με την οικονομική της ευχέρεια, να πραγματοποιηθούν τα κοινά των Ελλήνων τότε όνειρα. Παντρεύτηκε έναν γόνο παλιάς οικογένειας του Λιβόρνου. Μα στα 1854, έχασε άντρα και περιουσία, κι απόμεινε φτωχή!...

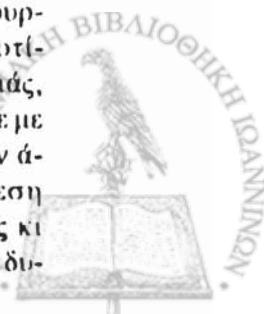
Ασχολήθηκε από μικρή, συστηματικά με τη λογοτεχνία και την ποίηση παίρνοντας τα θέματά της με νοσταλγία και πατριδολατρία, από τις νεώτερες ελληνικές επαναστάσεις. Είχε νιώσει βαθιά το χρέος και τη θέση της, στους κοινωνικούς κι αναγεννητικούς αγώνες του καιρού της.

Η Αγγελική Π. Πάλλη

Ήταν ευφύεστατη και είχε κερδίσει μια γενική εκτίμηση. Βάσιζε τη δημιουργική της φαντασία, στη γνώση της πραγματικότητας και στο λυτρωτικότερο νόημα της ζωής και της τέχνης.

Χαρακτηριστικά της γνωρίσματα, ήταν και ο στοχαστικός λυρισμός, όπως και η υμνολογία του αγαθού και του ενάρετου. Τότε μάλιστα που οι αληθινοί Έλληνες όπου γης, εκτός από τους γραικύλους και τους χριστιανότουρκους, βρίσκονταν «επί ποδός» για την αποτίναξη της μακραίωνης οθωμανικής σκλαβιάς, από τη μάνα πατρίδα. Η τέχνη της, στάθηκε με το δικό της γνήσιο πατριωτικό τόνο, έναν άκρατο βυρωνισμό, μια παραινετική διάθεση και φώτιση, για αγωνιστικές παρορμήσεις κι επιτυχίες, με ώριμη και καθαρή ματιά, σε δυναμικά ψυχόρμητα.

Η Αγγελική Πάλλη, μιλούσε κι έγραφε: ελληνικά, ιταλικά, γαλλικά και αγγλικά. Έδωσε πολλά ποιήματα, αλλά και διηγήματα και δράματα έμμετρα και πεζά θεατρικά. Είχε μεταφράσει από τ' αγγλικά έργα του Σαίξπηρ, κι από τα γαλλικά του Βικτωρα Ουγκώ. Ο Σολωμός και ο Βαλαωρίτης, στάθηκαν τα πρότυπα των επιδράσεών της.

Η Πάλλη εκείνα τα χρόνια στο Λιβόρνο, υπήρξε μια δημιουργική συνθετική κι επικοδομητική πνευματική δύναμη, στο οικοδόμημα των φώτων που εκπορεύονταν από κει, όπως και από το Παρίσι και την Τεργέστη, και διαλυούσαν τα σκοτάδια και τα νέφη της δουλείας από τις ψυχές των ραγιαδών.

Έλληνες και Ιταλοί πρωταγωνιστές των Γραμμάτων και του αγωνιστικού διαφωτισμού, εκτιμούσαν πολύ την Αγγελική Πάλλη, όπως π.χ. ο Αδαμ. Κοραής, ο Ανδρέας Κάλβος, ο Διον. Σολωμός, ο Γ. Ζαλοκώστας, ο Ρίζος Νερουλός, ο Αλ. Ραγκαβής, ο Νικ. Δραγούμης, ο Λαμαρτίνος, ο Φώσκολος, ο Ματσίβι, ο Μοντάνι, ο Νικολίνι, κ.α.

Η Αγγελική Πάλλη έβγαζε αδιάκοπα για μια τριετία και το βδομαδιάτικο περιοδικό «ROMITO». Είχε εκλεγεί και μέλος της Ιταλικής Ακαδημίας του Λιβόρνου.

Η τόσο σπουδαία αυτή Ηπειρώτισσα πνευματική αγωνίστρια, πέθανε το Μάρτη του 1875, εκεί που πέρασε τη ζωή της, με το νόστο και την Ελλάδα στην καρδιά της. Η γενέτειρα πόλη της, της απέδωσε μεγάλες τιμές. Τ' ανέκδοτα χειρόγραφα της βρίσκονται στη λιβόρνηκη βιβλιοθήκη «Λαμπρόνικα». Ο τάφος της, σώζεται με τ' όνομά της, ως τα σήμερα, εκεί στο Κοιμητήρι της Αγιά - Τριάδας, της ελληνικής κοινότητας. Αλλά, τα κόκαλά της, αναπαύονται στο χώμα της ηπειρώτικης πατρίδας, πίσω από το μοναστήρι των Φιλανθρωπινών στο Νησί των Γιαννίνων, πλάι κι αδερφικά στη σπονδή του συγγενή της, του λίγου αργότερα μεγάλου αγωνιστή του δημοτικισμού και ποιητή Αλέξανδρου Πάλλη! Γιατί, είν' αλήθεια, πιο ελαφρό και πιο γλυκό το χώμα, η δροσιά, και τ' αγέρι, όταν κοιμάται κανείς αιώνια στην πατρίδα, μ' ένα δάφνινο αμάραντο στεφάνι στα χλοερά Ηλίσια Πεδία της αθανασίας του ποιητικού μας Παρνασού και στα λαμπρά, νοερά και ψυχικά μανσωλεία του πνευματικού μας πολιτισμού.

Παραθέτουμε σαν δείγμα από το ποιητικό έργο της Αγγελικής Πάλλη την πατριωτική «Ωδή» κι ένα σοννέτο της με τίτλο:

Ήπειρος και Θεσσαλία

Κοιλάδες μου Θεσσαλικές, όπου αντηχούσε του Ρήγα ο Ύμνος, Ήπειρό μου, που το άγιο λάβαρο εσήκωσες ανάμεσα στους βράχους σκού 'χω πλανηθή με τα φτερά της σκέψης,

όταν το ύστατο χαιρέ ειπώ σ' αγαπητούς μου, κουρασμένα, στη γη, στον ήλιο, στο τραγοίδι, ελεύθερες δε θά 'στε σεις, που σας πιέζει ζυγός άνομος! κι ο καιρός ωστόσο τρέχει.

Της Λευτεριάς η φλογαυγή κοντινή να 'ναι έλπιζα, μα πυκνότητα, θέ μου, τα σκότη απλώνουν στον ορίζοντα' και στους καημούς σας

και στις δικές σας αδικίες γελά η Ευρώπη, που ενώ στην Άγια Τράπεζα Σταυρό λατρεύει, για να βοηθήσει τ' άπιστου τοιμάζει τα όπλα.

(1875)

Ωδή

1. Πατρίς θείον όνομα! — κάθε ψυχή με κρυφόν μάγευμα — νικάς εσύ.
2. Τρέμουν οι τύραννοι — και σε μισούν, σ' ακούν οι Έλληνες — κι ευθύς ξυπνούν.
3. Μόλις σ' εγνώρισαν — πίπτ' ο ζυγός, και δόξης έφθασεν — πάλιν καιρός.
4. Τολμούν οι βάρβαροι — εις τα Ψαρά, στόλος των έφθασε, — κάμνει φθορά.
5. Σμήνη απάνθρωπα — ιδού ορμούν, και ο λαός άοπλος — αχ! θα χαθούν;
6. Πατρίς, θείον όνομα! — κράζουν παντού πατρίς ιερώτατη — βοούν ομού.
7. Θαλάσσιος άνεμος — εις μίαν στιγμήν τ' ακούει, το έφερον — εις άλλην γην.
8. Στα ώτα έφθασεν — άλλων Γραικών, σημείον γίνεται — νέων νικών.
9. Τρέχουν συνάζονται — προς τα Ψαρά, οι ήρωες πλέουσι — ως με πτερά.
10. Ποιός στο παράλιον — τους καρτερεί και προς τον πόλεμον — τους οδηγεί;
11. Είναι ο Μπότσαρης — νίκης δοτήρ, έλαμψ' ο ήρωας — νέος αστήρ.
12. Τώρα κατέβηκε — και στον εχθρόν δείχνει το ξίφος του — το φοβερόν.
13. Άγγλος φιλέλληνας — ακολουθεί και με την λύραν του — συμβοηθεί.
14. Λαλεί και φαίνεται — η μουσική Θανάτου σύμβολον — χάρου φωνή.
15. Αλλ' εις τους Έλληνας — η μελωδία νίκην και θρίαμβον — προμελετά.
16. Οι εχθροί φεύγουσι — κλαίουν, θρηνούν.

Ένα ταπεινό μνημόσυνο

Δημήτρης Γληνός

Ο σοφός και μεγάλος δάσκαλος του Νεοελληνικού Διαφωτισμού

Ο Δ. Γληνός στο πέρασμά του, είναι πασίγνωστο πως δημιούργησε μια αναγεννητική φιλοσοφική κοινωνιολογική επιστημονική και παιδαγωγική ιστορία, από τις αρχές του αιώνα μας, ίσαμε το θάνατό του το 1943. Ανάμεσα στα πλούσια στοιχεία και τις αρετές που συνθέτουν την πνευματική και αγωνιστική του αυτή εποποιία, είναι (μετά την εφηβική του καθαρεύουσα) η καθάρια δημοτική μας γλώσσα, η δύναμη της μαγευτικής και τέλειας γλωσσικής αισθητικής, η επιστημονική κριτική ανάλυση των φαινομένων, η τετράγωνη λογική, η αιχμαλωτιστική πειθώ του, οι κοινωνιολογικές και ψυχολογικές του γνώσεις, η απέραντη συναίσθηση της δικαιοσύνης. Το πνεύμα του Γληνού, ήταν και παραμένει μια αστείρευτη ανάβρα, μια αιώνια δροσοπηγή του ωραίου, του σωστού, του μετρημένου και πειστικού λόγου. Με το δίκιο του θεωρείται: ο σοφότερος Νεοέλληνας στοχαστής και ουσιαστικός αναλυτής, σε παιδαγωγικά, κοινωνικά, πολιτικά και φιλοσοφικά πρόσωπα και πράγματα. Ένα δασκαλικό πνεύμα από τα πιο φωτεινά της διαλεκτικής φιλοσοφίας. Ένας πολιτικός αστέρας λυτρωτικού δρόμου της ζωής. Οδηγητής για οικοδόμηση νέας κοινωνίας και νέου συλλογικού πολιτισμού. Καμάρι και περφάνια του λαού που βρέθηκε, ηγέτης κοντά του, και αγωνί-

και εις το αίμα των - εγκολυμβούν.

17. Διαιτί το πέλαιος γαληνιά,
και δεν εξύπνησεν η τρικυμιά;
18. Διαιτί στα κύματα δεν κολυμβά
και δεν βυθίζεται όλ' η Τουρκιά;
19. Όχι, ω θάλασσα μη κυματείς,
δόξαν παρόμοιαν δεν θα ευρείς.

(Δημοσιεύτηκε ανώνυμα στα «Ελληνικά Χρονικά» του Μεσολογγίου αριθ. 102 στις 9 Δεκεμβρίου 1824.)

Του Λάμπρου Μάλαμα

Ο Δημήτρης Γληνός

στηκε για τ' ανθρωπιστικά ιδανικά του. Και τού 'φυγε από τη ζωή δυστυχώς, στην πιο κρίσιμη ώρα των απελευθερωτικών του αγώνων. Κατατρέχτηκε βέβαια σκληρά, από τις σκοτεινές δυνάμεις του τόπου. Πέρασε πολλά χρόνια στα νησιά της εξορίας. Άγρυπνος και λαμπρός ήλιος κι εκεί ο μεγάλος δάσκαλος, δίδαξε και φώτισε πολλά στελέχη, που εμπέδωσαν έπειτα το πατριωτικό, αντιστασιακό και προοδευτικό Κίνημα στη Χώρα.

Γιαυτή λοιπόν την ψυχόρμητη και ζωογόνα βρυσομάνα, στα πιο ανώτερα αισθήματα, στις πιο καίριες μεταρρυθμιστικές και ηθοπλαστικές ιδέες, αυτή την αθάνατη μορφή, που τόσα γιαυτή έχουν γραφτεί, τιμούμε εδώ μ' ένα ταπεινό μνημόσυνο, χαράς και διδαχής για τους φίλους και αναγνώστες της Περιοδικής μας Επιθεώρησης, που από το επόμενο τεύχος 62 θα δημοσιεύει σε συνέχειες ένα ανέκδοτο έργο' το υ,με τίτλο «Κοινωνιολογία» που βρίσκεται από χρόνια στα χέρια μας, από προφορικά διδάγματα, που κρατούσε σε σημειώσεις από το 1925, ένας από τους

πιο αγαπημένους του μαθητές, ο καθηγητής θεολογίας Γ. Α. Οικονόμου, και μας τις εμπιστεύτηκε πριν πεθάνει στα 1973.

Θα κλείσουμε τούτο το φτωχό σημείωμα, μ' ένα αποφθεγματικό κείμενο του ίδιου του Γληνού στον «Ελεύθερο Τύπο» το Νοέμβρη του 1926, που είναι προς δόξα του, τόσο πικρά και φλογερά επίκαιρο, για την κρίση του αστικού πολιτισμού στη Δυτ. Ευρώπη.

«... Οι υψηλότερες ιδέες, που συγκινούσαν και χαλιναγωγούσαν τον άνθρωπο, έγιναν χονδροειδή προσχήματα άγριου εγωισμού, αρπαχτικής ορμής και υλιστικών διαθέσεων. Πίσω από τα υψηλά ιδανικά, το συμφέρο, η πλουτομανία, η αισχροκέρδεια, ο παχυλότατος ηδονισμός. Από τη μια, αίματα και θυσίες, από την άλλη, αχαλίνωτη κραιπάλη. Η ηθική πίστη των ανθρώπων ραγίστηκε. Η έννοια της θυσίας έμεινε χτήμα των κουτών...

Πρέπει ν' ανοίξουν καινούριοι δρόμοι στην ανθρώπινη ορμή, να κυριαρχήσουν νέα ιδανικά, ή ν' αναβαφτιστούν σε νέα ζωή τα παλιά.

Όταν όμως πατήσει κανείς το πόδι στην Ελλάδα και στοχαστεί σαν Έλληνας, συγκλονίζεται από μίαν ιδιαίτερη ανησυχία, την ελληνική ανησυχία, αισθάνεται μια πίεση ηθική, μίαν ηθική κακοδιαθεσία.

«Κάτι είναι σάπιο στη Δανία Οράτιε.»

Κυκλοφορεί: Α. Μάλαμα

Ένα νέο έργο με τίτλο

**«Κορφολογήματα
πειράς και ζωής»**

Δοκιμιακές Αποφθεγματικές

Σκέψεις και Στοχασμοί

για έννοιες και αξίες

του βίου και του πολιτισμού)

Σελίδες 320. Έκδοση «Ελ. Πνεύμα»

Δημήτρης Γληνός

(Απόσπασμα)

Του Βασίλη Ρώτα

Δίπλωσε, πνέμα Ολύμπιο, τις φτερούγες σου,
γονάτισε στη γη και κλάψε!

.....
Κείτεται τώρα ο γίγαντας του μάκρου και του
κλάτου
κι ουδέ πουλάκι του λαλεί κι ουδέ καντήλι
φέγγει.

Βουβό σκοτάδι επέγωσε όλες τις καρδιές,
όταν γκρεμίστη ο δέντρος σαν από σεισμό
κι έπεσε ο ίσκιος της λαμπρής μεγαλοσύνης
άφεγγη νύχτα, εγγαστραωμένη στεναγμούς και
βόγγους!

Όλοι σιμώστε εδώ να ενώσουμε τους βόγγους
μας

χειροκριασμένοι μέσα στο άλαλο σκοτάδι.
Γονατισμένοι ας συντονίσουμε τους στεναγ-
μούς μας,

για να σπαράξει η προσευκή μας τα λαγκάδια,
να σφάζει τα βουνά η κραυγή του πόνου μας,
να τον γευτούνε οι ουρανοί να κλάψουνε μαζί
μας!

Έπεσε ο δέντρος ο τρανός κελεκημένος στα
ριζά του
από τους νάνους και τους βόμπιρους και τους
καλικατζάρους!

Αρχίστε θρήνο, όχι σαν μάνες γριές χαρο-
καημένες,
παρά σαν νέοι, νά 'ναι γλυκός σαν λάλημα
ορθρινό,

σαν εγερτήριο σάλπισμα στους αντρωιωμέ-
νους,

που κέρα απ' τους νεκρούς θωρούν τα στέφανα
της Νίκης.

Λάμπρου Μάλαμα

Μικροί Ήρωες

σε τέταρτη έκδοση

Λάμπρου Μάλαμα

Διάλογοι με τη Τζίνα

Φωνές ματιών και λογισμών

Ανθρωπομορφικό μυθιστόρημα

για μικρά και μεγάλα παιδιά

Παγκόσμια Ποίηση

Χιλή

Σώμα της γυναίκας

Παύλου Νερούντα

Μετ. ο Λάμπρος Μάλαμας

Κορμί γυναίκειο, άσπρα λοφία, κάτασπροι μηροί,
όμοια εσύ καθάρια κορμωστασιά δικιά σου,
Δικό μου σώμα, απειρόκαλλο περίγραμμα τ' αγρότη
π' ολοσκιρτάει το παιδί στις γης τα σπλάχνα.

Είμαι μόνος κι έρμος σαν σε μια πινακοθήκη,
κι όλο φεύγουν κι όλο φεύγουν τα πουλάκια από μένα.
Κι έρχεται σε μένα η νύχτα με μιαν έλευση δική σου.
Σ' έχω στοχαστεί ένα όπλο για την επιβίωσή μου,
όπως ένα βέλος από το δικό μου τόξο
όπως ένα λιθάρáκι απ' τη δική μου τη σφεντόνα.

Μα την ώρα τιμωρίας χάνω και σε αγαπώ.
Σώμα, δέρμα εσύ του μόσχου, από γάλα σταθερής αχορτασιάς,
'Έχεις τα δοχεία στήθια! Μάτια πλάνα απουσίας'
'Έχεις ρόδα εφηβείας! Λυγερή φωνή θλιμμένη!

Της συντρόφισσάς μου σώμα, πιστό σε χάρη και φιλία,
φλογερή μου πάντα δίψα, πεθυμιά και αγωνία.
Στράτα μου αβέβαιη δίχως τέρμα.
Ποταμοί, σκοτάδια, η δίψα είν' αδιάκοπη κι αιώνια,
αδιάκοπος κι ο μόχθος κι απέραντος ο πόνος.

(Από τη συλλογή
«Είκοσι ποιήματα της Αγάπης
κι ένα τραγούδι της απελπισίας»)

Αλβανία

Δυο ποιήματα

Του Αλέξη Τσάτσι

Μετ. ο Βασίλης Κώτσιας

Τί ζητούσαμε εμείς:

Τί ζητούσαμε εμείς:
Να μας αφήναν λεύτερους
να ζήσουμε
ανάμεσα στους βάλους
και τους όχτους μας,
να κρατήσουμε τα ονόματά μας,

να βλέπαμε τα όνειρά μας
να κουβεντιάζαμε με τη φτώχεια μας
με την ανδρεία μας,
με το μέλλον
που θα το φέρναμε μόνοι μας,
γιατί εμείς με τον κρότο του όπλου
μετρούσαμε τον αγώνα μας.
Ναι, τα μάτια των αναλφάβητων
διάβασαν το πρώτο γράμμα
του λυτρωμού.

Εμείς δεν επιστρέφουμε

Εμείς δεν επιστρέφουμε.
'Ετσι λέγαμε τότε
: όταν δεν έπρεπε να γυρίζαμε,

όπως τώρα, όπως πάντα.
 Τα μάτια μας βιγλίζουν πάντα μπρός
 και να σβήσουνε
 δεν επιστρέφουν.
 Δε θέλουμε να πεθάνουμε·
 μα κι αν πεθάνουμε
 κοιτάζουμε μόνο μπροστά,
 κοιτάζουμε μόνο ψηλά,
 βιγλίζοντας μακριά,
 στα μάτια των άλλων,
 στα μάτια εκείνων
 που θα ρθούν και θα ζήσουν,
 που θα συνεχίσουν το δρόμο μας.
 Εμείς δεν επιστρέφουμε.

Ιταλία

Κι όμως είναι μέρα

Μικέλε Σοβέντε

Μετ. ο Κώστας Νίκας

Με καλεί να γητέψω τα σαλιγκάρια
 τώρα που έλειψε το χιόνι
 και στη σπηλιά φαίνεται ο γαλάζιος σπόρος
 με καλεί να εμπνευστώ στίχους ωραίους που
 μόλις
 γραφτούν σε κάποιο μέρος της σελίδας
 να γίνονται θρήνος
 να γίνονται φωνή.

Με καλεί να μη μείνω κύτταρο νεκρό
 η άνοιξη που πλάκωσε πάνω στο πολύφωτο
 και ζυμώνεται στον εφηβικό φλοιό του κορμού
 στο στεφάνι προσθέτει στεφάνι
 δυνατό με καλεί να ονοματίσω τα λουλούδια
 να σφυρίζω
 (μεγάλη παλίρροια)
 από τον ύπνο βγαίνει μια μακρά προσμονή:
 ποιός
 άλλαξε την ημερομηνία της αναχώρησης
 ποιός
 κατάστρεψε τη συλλογή γραμματοσήμων
 ποιός έκαμε
 τον κόπο να κατασπαράξει το φυτό και την
 πεταλούδα
 να δημεύσει το γαλάζιο σπόρο;
 Δε με καλεί η άνοιξη να γητέψω τα σαλιγκάρια
 κι όμως το είχα πάρει στα σοβαρά
 να εμπνευστώ στίχους ωραίους·
 κι όμως είναι μέρα.

«Εφτά Μονόπραχτες Κωμωδίες»
 του Λάμπρου Μάλαμα

Σοβιετική Ένωση

Ο Άνθρωπος

(Στοχασμός)

Του Αλ. Β. Κολτσώφ

Μετ. ο Γ. Βελλιάς

Όλα τα δημιουργήματα
 ωραία είναι για μένα·
 μα πύμορφο απ' τον άνθρωπο
 δεν είδα άλλο κανένα.

Όμοιος τον όμοιο να μισεί
 κι άλλοτε ν' αγαπάει,
 η έχθρα κ' η αγάπη του
 όλα στη ζήση τα κινάει.

Ο κόθος δίνει λευτεριά
 κι ας μη ματοποτίζεται η γη,
 της θάλασσας χοχλάζουν τα νερά
 κ' η θέληση μεγάλη και σφοδρή.

Όταν αλλάζουν οι σκοποί
 με φως λαμπρό η σκέψη,
 και η αυγή σαν αστραπή
 ολόγυρα θα φέξει.

Γαλλία

Μετά το Φθινόπωρο

Υβ Μπρουσσάρ

Μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου

Πολλές λέξεις σπρώχνονται
 που θά 'θελαν όλα να τα πουν
 και όλα να τα δώσουν.
 Οι μέρες κι όλες
 πέρνουν τη γεύση της στάχτης
 την τραχύτητα της πέτρας
 καθώς τόσα όνειρα σκαραμμένα
 πιο φευγαλέα στη μνήμη
 γίνονται εικόνες
 από τις χώρες που διαβήκαμε,
 φιλίες ξεχασμένες
 κι έρωτες σπασμένοι,
 μάχες κερδισμένες ή χαμένες
 στην ευτυχία που θά 'ρθει.
 Μετά από το Φθινόπωρο
 ο ουρανός βαραίνει
 δίνοντας μian άλλη διάσταση
 στους θόρυβους της γης
 στους χτύπους της καρδιάς.
 Ο χειμάρρος δεν αρδεύει πια
 παρά μερικά τοπία
 το ίδιο κάνει και το αίμα
 της καρδιάς στους κροτάφους.

Ελληνική Ποίηση

Μακρυά μου Αντώνη Κυριακόπουλου

Μακρυά μου εκεί που βρίσκεσαι, μακρυά εκεί που πήγες
πως χαίρουμαι να σου κρατώ τη σκέψη
αγκυλωτή κοντά μου.

Μεγάλος ο εγωισμός, τρανή η περηφάνια.
Μα για στοχάσου λίγο. Είναι γλυκειά η θύμηση
των παιδικών μας χρόνων. Κάποια τρελή ζωή
απόπρωρα, κάποιες βραδιές στενάχωρες
απνευσιασμένες· και κάποιες άλλες γαληνές
στην άνοιξη —θυμήσου το φεγγάρι!
Ίως το κοιτούσαμε βουβοί συνεπαρμένοι
α ξεπροβάλλει υπέρλαμπρο ψηλά στην Υμηττό.

Εί ακόμα τις νύχτες τις αστρόφωτες
απόλυτη ησυχία τυλιγμένες,
μα περπατάμε σα σκιές με σιγαλό το βήμα.
Και κάποια μεσημέρια —εχ... και κάποια
μεσημέρια με χίλιους άσπλαχνους ήλιους στο κεφάλι.

Κουράστηκα. Είναι χαρές που φαίνονται
και άλλες κρυφές που φέρνουν τρέλα.
Πόννοι που σιωπαίνουνε και που κλαδεύουν χρόνια.
Τρελή ζωή που πέρασες, ζωή γλυκειά που διάβεις!...

Σκηνές από την πολιορκία μιας αγάπης Νίκου Βέλκου

Ποιός θα μας ελεήσει;
Μήπως ο κυβερνήτης μας;
Ή μπας ο γραφειοκράτης
ο μαγαπόντης εαυτούλης
ο μασώνας κι ο παπάς;
Τώρα μιλούν μια φτώχεια,
σαν να ξερίζωναν μια παρωνυχίδα
από το χρυσαφένιο νύχι
του πεφιλημένου λαού μας·
και στριμωγμένοι σε εστίες
γαρίδων - αστακών - σουβλακίων
καταπίνουν τζάμια
κατρακυλούν τα ξεμερώματα
στο κατώφλι της νύχτας.
Κι εμείς οι λίγοι τους σηκώνουμε
κάθε πρωί σακατεμένους
και τους τυλίγουμε
με το ένδυμα της αγάπης μας.
Μα εκείνους που ελεήσαμε
μας μίσησαν!.

Τουρκία

Αισιόδοξος Ναζίμ Κικμέτ Μετ. ο Στέλιος Μαγιόπουλος

ράφω ποιήματα,
εν τυλώνονται,
κι τυπωθούνε, μα...
προσμένω ένα γράμμα
ε καλή είδηση
* ίσως την ημέρα
που θα πεθάνω νά 'ρθει.
'ωρίς άλλο θά 'ρθει, μα...
'ύτε κυβέρνηση, 'ύτε παράδες
τη διαταγή τ' ανθρώπου είν' ο κόσμος·
πως εκυτό χρόνια κατόπι να γίνει.
'ωρίς άλλο μια μέρα θα γίνει, μα...

(Μόσχα 12.9.57)

Ινδία

Λουλούδι Ραμπιτρανάθ Ταγκόρ Μετ. ο Γ. Βελλάς

Στον τραχύ το βράχο
στη ρωγμή μιας αγκαλιάς
και μες στις νύχτας τη δροσιά
ανθίζει ένα λουλούδι·
Δεν το βασκαίνει δεν το χαίρεται
τ' ανθρώπου η ματιά.
Δεν έχει αυτό γονείς
φτωχό και ταπεινό το βλέπουν·
όμως ο ήλιος και τ' αστέρια
σαν αδερφάκι το γλυκοκοιτούν
Κι όταν το λουλούδι χάνεται
πεθαίνει, που πάει η ομορφιά του;
Ζει στην ψυχή του σπόρου του
και στη δροσιά του.

Ο ΣκουπιδιάρηςΘάνου Κωτσόπουλου

Να! πρόβαλλεν ο χάρος και κοιτάζει
ντυμένος σκουπιδιάρης, τι θα βγει
στη σκούπα του μπροστά, να το συναίξει,
μαζί του να το πάει στη μαύρη γη.
Κ' οι μέρες, νύχτες γίνονται μπροστά του,
τα γέλια κ' οι χαρές ψαλμοί και θρήνοι
κι αλιά σ' αυτούς που πέσουν στη ματιά του
και τούτους για «σκουπίδια» θα τους κρίνει.

Μου βγήκε μπρος. Κι ευτύς τού 'πα με τρόμο:
— Μην ήρθες και για μένα; — Βάστα ακόμα
θαρρώ, σου μένουν λίγες ώρες δρόμο!
και, σκύβοντας, με φίλησε στο στόμα.

Και να! Μετρώ τις ώρες μου πια τώρα,
«σκουπίδι» του κι εγώ πότε θα γίνω
κι ως τότε —τι να κάνω;— πάσαν ώρα
περνώ στα ταβερνάκια κι όλο πίνω...

ΜύλοςΤάκη Κολιαβά - Μωλιωτάκη

Γυρίζει ο μύλος της ζωής, κι αλέθεται ο καρπός
και του ψημένου του ψωμιού η γλύκα ξεχειλίζει.
Μ' επιτυχία σφραγίζεται της πρόνοιας ο σκοπός,
κ' η πείνα με το φθονερό δρεπάνι της θερίζει.

Γυρίζει ο μύλος της ζωής, καθώς έχει ταχθεί
απάνω στο γρανίτινο κι αιώνιο σκελετό του,
κ' οι αναιμικοί παιδιάστικοι κι άρρωστοι σκελετοί
πεθαίνουνε κοιτάζοντας το κάτασπρο φτερό του.

Γυρίζει ο μύλος της ζωής και θέλει η προκοπή
να ξεπροβάλλει γελαστή στου κόσμου το μπαλκόνι.
Κι αν το γλυκό το λόγο της δεν μπόρεσε να πει
είναι που την μποδίζουνε της γης οι δολοφόνοι.

Αλέθει ο μύλος της ζωής, στο έργο του γυρνά
κι ανάμεσα στις πέτρες του τις νύχτες μας διχάζει.
Μέχρι τη μέρα που θα βρει τον άξιο μυλωνά
και του ιδρώτα τη σοδειά δίκαια θα μοιράζει.

Λάμπρου Μάλαμα:

«Ανθολογία Σύγ-
χρονης Ιταλικής Ποί-
ησης» (μεταφραστικό).

ΥστερόγραφοΝίκου Στ. Δημητρακόπου

'Όλα ανθίζουν - τώρα, με τα φιλιά του ήλιου
κ' η γόνιμη μήτρα κ' οι μαστοί της γης
δίνουν τον ειωδιασμένο καρπό που μάζωσαν
Το κύμα με το φλοίσβο του
δίνει αδιάκοπα φιλιά στην αμμουδιά...
κ' η φύση ολάκερη καμαρώνει
μες την ομορφιά, την απεραντοσύνη της...
Μα, ο άνθρωπος δε λέει ν' απαλλάξει
απ' τη φωνή του την κραυγή του λύκου...
Και στέκει σαν ίσκιος ασάλεφτος
κάτω απ' το γυμνό κι αμόλυντο ήλιο
και δείχνει τις ασκέπαστες πληγές του,
και δεν έπαψε να μετρά τις ισόβιες έχθρες τ'
με τον ίδιο πάντα ρόγχο
που στάζει σάπιο αίμα, μίσος και θάνατο...
και τρώει τα παιδιά του,
κ' έχει γεμίσει και τις κούνιες των βρεφών
με οίμωγές, πείνα και δολοφονημένο
παιδικό αίμα...

Κι οργισμένος - τώρα, χάλασε και τη γαλήνη
και την ομορφιά των αστεριών...

— Καθώς πήρε μαζί του, στις γειτονιές
του φεγγαριού, όλες τις βρυκολακισμένες,
έχθρητες και ενοχές του...

Στέκει με πληγωμένα γόνατα
μέσα στη λάσπη και γδέρνει με τα νύχια
τις οδύνες του...

Μα, πριν γίνεις μελλοθάνατος μπροστά
στον πελώριο θάνατο,
πότε θα βρεις — Άνθρωπε, την υπερούσια
ομορφιά του εαυτού σου,
και το γλυκό χυμό της ζωής, για να τον πίνεις
και να μεθάς από αγάπη κ' ευτυχία:

•••

Η ΑυγήΖαφείρη Στάλιου

Λιγοθυμά ζαλισμένη η πορεία των άστρων
τρικλίζουν της νύχτας τα βήματα,
στην τελευταία σκοτεινιά του θανάτου
αναδεύουν τα φύλλα,
αγκομαχούν οι πέτρες της θλίψης,
ρίγησε η θάλασσα των βυθών,
της αγωνίας η λύτρωση,
το μήνυμα της αυγής
οι ανώνυμοι περιμένουν τη γαλάζια ώρα
που φτάνει στον ουρανό της απελπισίας
έρχεται μια ελπίδα χλωμή,
η αναγγελία του κόκκινου ήλιου...

Ο Επιτελάρχης

Του Νίκου Γαλάζη
(Βιογραφία)

Σπαγγοραμένος ο επιτελάρχης
με τους παρατρεχάμενους
έτρωγε σε βάρος
του συσιτίου των οπλιτών.
Όμως, στο στρατηγό τον κάλυψα,
αναλαμβάνοντας κάθε φορά
ευθύνες ξένες.
Από τότε μου γελούσε καλοκάγαθα
μ' όλα τα χρυσά του δόντια
και με παίνευε...
Στις 25 Μάρτη καθώς μ' έβαλε να μιλήσω
στην ταξιαρχία, είπα σταράτες κουβέντες:
Για το Εικοσιένα που χάθηκε η ευκαιρία,
κοντά στους Τούρκους να κυνηγήσουμε
και τους κοτσαμπάσηδες... εντυπωσιάστηκε.
Στις 28 του Οχτώβρη θύμωσε,
γιατί δεν πρόβαλλα καθώς έπρεπε
το Γιάννη Μεταξά, τον απόλεμο
διχτάτορα το μηχανοράφο
που είπε αγουροξυπνημένος το όχι,
ενώ ήταν ο μόνος από τους
τους Έλληνες που μπορούσε
να πει το ΝΑΙ.
Οι στρατηγοί, του αποκρίθηκα
γίνονται στις μάχες
και δεν εκκολάπτονται
στα πτυελοδοχεία των αναχτόρων.
Πέταξαν φωτιές τα μάτια του
κι άναψαν στα γυαλιά του
τους συρμάτινους σκελετούς.
Αργότερα διάβασα τις απόρρητες διαδοχικές
σημειώσεις...
που καταχώρησε στη μερίδα μου:
Απόφοιτος της Σχολής Ευελπίδων
Άριστος εκπαιδευτής.
Σε σειρές νεοσύλλεχτων
και λόχων βαθμοφόρων
Ιδιαίτερα διακριθείς,
Ιππέας ικανότατος.
(Εδώ θυμήθηκα τον ωραίο
εκπαιδευτή μας στη σχολή
τον Κένταυρο, με το κουνημένο
μυαλό απ' τον καλπασμό των αλόγων,
καθώς μας φώναζε με τη βραχνή
φωνή του: Σφίχτε τους αγκώνες
κυβαλάτε απαράλλαχτα
σαν ταγματάρχες πεζικού).
Λιοικητής λόχου στο Πόγραδετς.

Έλαβε μέρος σε πολύνεκρες μάχες.
— Τίμιος και αξιοπρεπής
— Χρήζει παρακολουθήσεως...
Για να υπογράψει κάτω απ' την κουτσουλιά
του

Μάριος Χ. επιτελάρχης ταξιαρχίας.
Δίκιο έχεις σύντροφε Τ.
να με λες μικρόψυχο γιατί
βλαστημάω τους πεθαμένους.

Παιδικός παράδεισος

Νίκου Β. Καρατζένη

Στις Πράσινες θάλασσες του Απρίλη
Στις Πράσινες θάλασσες του Απρίλη σκόρπισμένα
παίζουν της γειτονιάς μου τα παιδόπουλά·
ώρες ατέλειωτες περνούν κάνοντας άλογο
ένα καλάμι

ακολουθούν τις στρατιές των μυρμηγκιών
και κρεμούν στους λαιμούς τους
αρμαθιές από μαργαρίτες κι αγριόκρινα·
Τα μικρότερα στραταρίζουν με ξεφωνητά
πέφτουν, σηκώνονται πάλι, απλώνουν τα χεράκια
τους

και τα χαμογέλια τους μοιάζουν λιοτρόπια
στον ήλιου τ' απαλό άγγιγμα.
Τα μεγαλύτερα ρίχνουν πετριές στο ρυάκι
προγγίζουν τις ολολύζουσες χήνες
για να φωνάξουν οι γειτόνισσες
και πασχίζουν να πιάσουν το ζουζούνι
που τραμπολίζεται στα πέταλα μιας παπαρούνας.
Ξεπεταρούδια της γειτονιάς μου ανυποψίαστα
με την καλοσύνη των αρνιών στο πρόσωπό σας
συνομιλείστε όσο είναι καιρός με τις ανεμώνες
και τις πεταλούδες
ραβδίστε συντροφιά με τους σπίνους
τ' ανθάκια της μηλιάς
και σκιρτείστε στους απαλούς λόφους
των ονείρων σας.
Πόσα παιδάκια σαν κι εσάς
γυρίζουν στον ουρανό με απόγνωση
τ' αδειασμένα τους ματάκια.
Πόσα κοιμούνται στις σκηνές των προσφύγων
πόσα μεγαλώνουν μέσα στου θανάτου τον τρόπο!
Παιδάκια της γειτονιάς μου
μ' ένα καλάμι ευτυχισμένα
αφήστε τους μεγάλους να θηρεύουν
άγονα κινήγια
στης αγρύπνιας τους λαβύρινθους·
Παιδάκια τρυφερά σαν τη χλόη του πρωινού
μη βιάζεστε να μεγαλώσετε
σας ετοιμάσαμε έναν κόσμο με δάκρυα
κι αγέλαστες άνοιξες·
εμείς οι μεγάλοι φροντίσαμε να κρύψουμε νάρκες
στον κήπων σας τα λευκάνθεμα.

Στους Θεσσαλούς αγρότες

(Απόσπασμα)

Του Σήφη Γ. Κόλλια

Στους αγνόθωρους κάμπους σας Θεσσαλοί
εξαγιάζετε τον ιδρώτα του τίμιου μόχθου σας.
Απ' τις δικές σας καρδιές ακούραστοι αγρότες
ξεκινάν τα περιστέρια της ανθρωπιάς και της ειρήνης.
Στα δικά σας μέτωπα ανατέλλει ο ήλιος των ελπίδων.
Οι πιο πολλοί άνθρωποι χτες και σήμερα
ζουν στα χαρακώματα της εκμετάλλεισης·
κι εσείς ταπεινοί κι ωραίοι Θεσσαλοί
στις λευκές επάλξεις της τίμιας δουλειάς.
Όταν Ιούδες μένουν άγρυπνοι
με χάπια ως την αυγή
και τυραννιούνται από επιάλτες ενοχής...
εσείς τα βράδια δειπνάτε λιτά
και κοιμάστε γαλήνια,
ω πόσο γενναία οδεύετε προς την Κολχίδα.
Όλοι μαζί μια μέρα θα γιορτάσουμε τη νίκη
όταν ο μάρτυρας λαός θα ρίχνει τις φωτοβολίδες της Ειρήνης
σαν ουράνιο τόξο στους ουρανοίς της ανθρωπότητας.

Στον άγνωστο αναγνώστηΝίκου Γαργαρόνη

Αν έστω ψίχουλα στίχοι μου
το είναι σου δονήσουνε σύγκορμo
σαν κρεματόριο, σαν σκελετοί αφρικάνοι,
σαν αυριανά Τσερνομπίλ ιταλιάνικα
κι USA και λοιπά, πολλαπλάσια μεγάλα,
ή σαν απειροπλάσιες άφταιγες πόλεις
ιδιότυχες με τη σταχτερή Χιροσίμα,
είναι, γιατί ένα κοκκινόματο ηλιόγερμα,
κάτω απ' τ' ατέλειωτο έρημο υπόστεγο
του πλανητικού μας κατάθλιφτου Κενοτάφιου
που το προχτίσαν οι τυγοκράτες μας Μίδες,
με δυο κατακίτρινα χαλκέντερα χέρια,
το δικό σου στο δικό μου εμπύρετο μέσα,
τους σφράγισα, οριακά μισοζώντανος,
με το μαρτύριο των απανταχού αδειοστόμαχων,
με τ' άστατο μεροδούλι της ειλωτείας των προλετάρων,
με τα «θα» τ' αερένια των βροντοσαύριων αρχόντων,
με το «γιατί» των μαζικών ακατάληπτων φόνων
του άγριου χτες και του «ήμερου» σήμερα
και με το κοντοζύγωτο άφευκτο γήινο στάχτιασμα...

Η ζωή μαςΓιώργου Δ. Κουλούκη

Ζωσμένοι ωκεανούς και να διψάμε
και να μην έχουμε ήλιο ανθρώπινο και φλογερό
βροχή να κάνει το αρμυρό νερό, πλατιά ποτάμια.

Σπόρους γεμάτη η γη και να πεινάμε.

και να μας μάθει ο λογισμός να μη μπορεί
σωστή σπορά και μοιρασιά δικαιοσύνη.

Κάτω απ' το χάος των άστρων και να πολεμάμε
κι εχθρός μας νά 'ναι ο αδερφός και ν' αφανίζονται
με σίδερο πολύ τα μάτια κ' η ψυχή του ανθρώπου.

Νέοι Ποιητές

Μπροστάρηδες Πολυτεχνείου

Γιάννη Γεωργακάκη

Θελήσατε να φράξετε το δρόμο στα τάνκς
μα ο ήλιος στις 17 Νοέμβρη
ήβρε γκρεμισμένη την πόρτα του τεμένου
ήβρε τη σημαία μας κουρέλια
ήβρε πολλούς ήλιους ν' ανατέλλουν
από τις κόκκινες τρύπες
πού 'χαν τα πουκάμισα των μπροστάρηδων
Ακριβοί μας!

Σταθήκατε ήλιοι κι αστέρια
που θα φωτίζουν το δρόμο του χρέους.

Δύο ποιήματα

Του Σταμάτη Λευτεριώτη

Αγώνας και λύτρωση

Σε που δεν έλειψες ποτέ
αγώνα σ' ονομάζουν.
Σε που δεν έφτασες ποτέ
λύτρωση σε καλούνε,
κι ανάμεσά σας άνθρωποι
που κλαίνε και γελούνε.

«Κατ' εικόνα κι ομοίωση»

Τώρα πια που μάθαμε
πόσο κόλαση είν' ο παράδεισος,
συναντάμε πάντα το Θεό
τον παλιό μας γνώριμο.
Είμαστε όμοιοι αφάνταστα
λες και γίναμε ότι ήτανε,
λες κι έγινε ότι είμαστε...

Συνείδηση

Τούλας Σόφης Μέλλιου

Ξυπνάς στις γέρικες καρδιές
που φοβούνται το θάνατο.
Εξιλέωση...
Είσαι ποτισμένη μ' ασφόνδελο
το ποτό των νεκρών.
Τυτισμένη με τις ρίζες του
γι' αυτό κοιμάσαι.

Ξυπνάς με τους αέρηδες βοριάδες,
Σ' ακολουθούν... κονταρομάχονται,
μα είσαι δειλή και φεύγεις.

.....
Το αίμα ποτίζει τ' αγριολούλουδα
θα περιμένουν πάλι
τους αέρηδες βοριάδες.

Παράκληση

Κώστα Λούκα

Συγχωρείστ' ένα Θεό φυλακισμένο
μες στα σάρκινα δεσμά του, ξεχασμένο
απ' την ίδια του τη μνήμη την αιώνια.

Συγχωρείστε «ω Θεοί» τον αδερφό σας
που εντύθηκε αγωγιάτης της αγάπης
σ' ένα δρόμο από τρίβλους σπαρμένο
κι επιβάτη δεν αντάμωσε κανένα.

Συγχωρείστε τον πολεμιστή που εγένη
με καθένα ξέχωρα εχθρός σας.
Εχθρευόταν τον κακό αδερφό τ' ανθρώπου
πάνω σας που αντίκρυζε
τον κακό εαυτό του.

Συγχωρείστε τον καθένα για τα λάθη,
που θα κάνει σαν προλάβει
νά 'λαφρύνει εσάς από τον κόπο,
να μη κάνετε τα ίδια, ή πιο μεγάλα.

Επίδομα ανεργίας

Αντώνη Κωστόπουλου

Πες μου ποιο δρόμο γυρεύεις,
με αρχή και τέλος το άπειρο·
Ποιό δρόμο με φώτα πολύχρωμα,
χωρίς σήματα κι αδιέξοδα.

Χτες πήρες το επίδομ' ανεργίας·
τελευταία ανάσα, τελευταία σταγόνα·
τελευταίο φιλί πριν το θάνατο·
της ζωής έχεις γίνει ζητιάνος.

Στο απαρτχάντ οι μαύροι πεθαίνουν·
καρφωμένος μπροστά στην οθόνη,
η σκλαβιά τους διπλά σε πονάει
και μετράς τη δική σου σκλαβιά.

Δεν κολλούσε ο ύπνος απόψε·
την αυγή στην απέναντι στάση,
«τυχεροί» βιαστικά μπαινοβγαίναν,
να προλάβουν στην ώρα την κάρτα.

Πες μου ποιο δρόμο γυρεύεις,
με ψωμί και γαλήνη στρωμένο·
ποιό δρόμο με φώτα πολύχρωμα
και χρυσά παιδίαστικά όνειρα.

Ευρωπαϊκή Πεζογραφία

Συμπλήρωμα στο ταξίδι του Μπουγκαινβίλ ή Διάλογος ανάμεσα στον Α και τον Β

Του Ντενί Ντιντερό (1713-1784)

«Δεν είναι σωστό να βάζουμε ηθικό περιεχόμενο σε πράξεις που δεν έχουν καθόλου τέτοιο».

(6ο και τελευταίο)

Συνέχεια του διαλόγου Α και Β από το προηγούμενο τείχος)

Α.: Και σου αρεσει η αναρχία των Καλαβριζών;

Β.: Η κείρα μου λέει ότι αυτοί είναι λιγότερο διεφθαρμένοι, παρά η δική μας πολιτισμένη κοινωνία.

Α.: Θα προτιμούσες λοιπόν τη φυσική πρωτόγονη κι άγρια κατάσταση;

Β.: Να σου πω ειλικρινά, δεν ξέρω τι θα προτιμούσα. Όμως είναι γνωστό ότι πολλές φορές έχουμε δει τον άνθρωπο της πόλης να πετάει τα ρούχα του και να μπαίνει στο δάσος, ποτέ όμως δεν είδαμε τον άνθρωπο του δάσους να ντύνεται και να πάει να εγκατασταθεί στην πόλη.

Α.: Πολλές φορές μου ήρθε στη σκέψη πως το σύνολο από τα καλά και τα κακά είναι διαφορετικό για κάθε άτομο, αλλά ότι, ή ευτυχία, ή η δυστυχία σ' ένα οποιοδήποτε είδος ζώων, έχουν ένα όριο, που δεν μπορούν να το ξεπεράσουν. Επομένως, κάθε παρακάνω προσπάθειά μας, μας φέρνει τόσα ωφελήματα όσα και δυσάρεστα. Ωστόσο πιστεύω πως ο μέσος όρος ζωής του πολιτισμένου ανθρώπου είναι πιο μεγάλος απ' το μέσο όρο ζωής του άγριου.

Β.: Κι αν η διάρκεια μιας μηχανής δεν είναι το πιο σωστό μέτρο για να εκτιμήσουμε

την απόδοσή της, ποιό συμπέρασμα θα έβγαζες;

Α.: Βλέπω απ' όλα αυτά, ότι πας μάλλον να πιστέψεις ότι οι άνθρωποι, είναι τόσο πιο κακοί και πιο δυστυχισμένοι, όσο είναι πιο πολιτισμένοι.

Β.: Δεν πρόκειται να πάω σ' όλες τις περιοχές του κόσμου, αλλά ν'σαι βέβαιος ότι μονάχα στην Ταϊτή υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την ευτυχία του ανθρώπου. Επίσης να είσαι βέβαιος ότι σε μια γωνίτσα της Ευρώπης, η ζωή είναι υποφερτή κάπως. Εκεί, οι κυβερνήτες, που φοβούνται και τον ίσκιο τους και τρέμουν για την ασφάλειά τους, φροντίζουν να κρατούν τον άνθρωπο σ' αυτό που εσύ λες πρωτόγονη, άγρια κατάσταση.

Α.: Στη Βενετία μήπως;

Β.: Και γιατί όχι; Δε θ' αρνηθείς τουλάχιστον, ότι παντού αλλού, οι άνθρωποι είναι πιο προχωρημένοι στις γνώσεις, έχουν πιο πολύ επίπλαστη ηθική και περισσότερα βίτσια και χιμαιρικές αρετές.

Α.: Δεν περίμενα να πλέξεις το εγκώμιο αυτής της Κυβέρνησης. Τι πρέπει λοιπόν να κάνουμε; Να επιστρέψουμε στη φύση; Να υποταχθούμε στους νόμους;

Β.: Θα μιλούμε ενάντια στους παράλογους νόμους, ώσπου να τους αντικαταστή-

Μεταφρ ο Κώστας Ραγάτσας

σου. Στο μεταξύ, φυσικά, θα υποτασσόμαστε σ' αυτούς. Εκείνος, που παραβαίνει αυθαίρετα ένα νόμο κακό, δίνει το δικαίωμα σε κάθε άλλον να παραβαίνει τους καλούς. Είναι λιγότερο δυσάρεστο να είναι κανείς τρελός με τους τρελούς, παρά να είναι αυτός μονάχα λογικός. Ας λέμε λοιπόν, ας το φωνάξουμε αδιάκοπα ότι, άδικα θεωρούνται, σαν ντροπή και τιμωρούνται κι επισύρουν την περιφρόνηση πράξεις που είναι φυσικές κι αθώες. Εμείς όμως ας μην τις κάνουμε, γιατί, η ντροπή και η τιμωρία και η περιφρόνηση είναι τα πιο μεγάλα κακά. Ας μιμηθούμε τον καλό καλογερόκακα, που ήταν καλόγηρος στη Γαλλία, κι άγριος στην Ταϊτή.

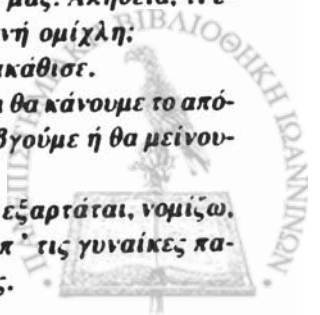
Α.: Να φορούμε δηλαδή τα ρούχα της χώρας, στην οποία πάμε, και να φυλάγουμε το ρούχο της χώρας απ' την οποία είμαστε.

Β.: Και ιδιαίτερα, ας είμαστε τίμιοι κι ειλικρινείς, όσο πιο πολύ παίρνει απέναντι στα τριφερά όντα, που δεν μπορούν να κάνουν την ευτυχία μας, χωρίς ν' απαρηθούν τα πιο πολύτιμα προνόμια των κοινωνιών μας. Αλήθεια, τι έγινε η πυκνή ομίχλη;

Α.: Κατακάθισε.

Β.: Και τι θα κάνουμε το απόγευμα, θα βγούμε ή θα μείνουμε μέσα;

Α.: Αυτό εξαρτάται, νομίζω, πιο πολύ απ' τις γυναίκες παρά από μας.

Β.: *«Πάντα οι γυναίκες! Δεν μπορεί κανείς να κάνει βήμα, χωρίς να τις συναντήσει μπροστά του.»*

Α.: *«Τι θά 'λεγες, αν τους διαβάσαμε τη συνομιλία του καλογερόπαπα με τον Ορού;»*

Β.: *«Κατά τη γνώμη σου, τι θά 'λεγαν;»*

Α.: *«Δεν έχω ιδέα.»*

Β.: *«Και τι θα σκέφτονταν;»*

Α.: *«Το αντίθετο ίσως από κείνο που θά 'λεγαν.»*

Περιεχόμενα

1. Κριτική του ταξιδιού του Μπουγκαινβίλ
2. Αποχαιρετισμός του Γερου Ταϊτινιού
3. Συνομιλία του Καλογερόπαπα και του Ορού
4. Συνέχεια της ομιλίας του Καλογερόπαπα με τον κάτοικο της Ταϊτή
5. Συνέχεια διαλόγου μεταξύ Α και Β

Σημειώσεις του Μεταφραστή

1. (σελ. 3) Ο Ντιντερό εννοεί τον Ολλανδό διοικητή των Μολιούκων, ο οποίος απαγόρευε στα ξένα πλοία να μπαίνουν στα λιμάνια των νησιών Μολιούκων.

2. (σελ. 10) Πρόκειται για τον καλογερόπαπα, ο οποίος μίλησε στ' αγόρια και στα κορίτσια για το προπατορικό «αμάρτημα» του Άδαμ και της Εύας και τους είπε, πως αυτό είναι το πιο μεγάλο αμάρτημα, απ' το οποίο μονάχα με τη βάφτιση ξεπλένεται το αθώο νεογέννητο!

3. (σελ. 11) Οι άντρες του Μπουγκαινβίλ είχαν φαίνεται μεταδώσει στις Ταϊτινές γυναίκες αφροδίσια νοσήματα, παρά τη βεβαίωση του Μπουγκαινβίλ ότι είχε λάβει όλα τα μέτρα για να μη γίνει αυτό.

4. (σελ. 29) Την εποχή εκείνη δεν υπήρχε στην Ταϊτή καμιά πρό-

ληψη και καμιά απαγόρευση στις σχέσεις των δυο φύλων και η σεξουαλική λειτουργία θεωρούνταν το ίδιο όπως κι οι άλλες λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού. Ένας άντρας επομένως, μπορούσε να είναι και πατέρας και αδερφός μια κοπέλας. Και μια γυναίκα μπορούσε να είναι και μητέρα και αδερφή ενός νέου. Ήταν δηλαδή εντελώς άγνωστη κάθε έννοια της αιμομιξίας.

Είναι αξιοπαρατήρητο ότι, παρά την αιμομιξία, οι κάτοικοι της Ταϊτή ήσαν γεροδεμένοι, ωραίοι, γεροί.

Να τι γράφει ο Μπουγκαινβίλ σχετικά μ' αυτό στο «Ταξίδι γύρω από τον Κόσμο», σελ. 160 - 161 (γαλλικό κείμενο).

«Ο λαός της Ταϊτή αποτελείται από δυο φυλές, που έχουν την ίδια γλώσσα, τα ίδια ήθη και που σμίγουν μαζί χωρίς καμιά διάκριση. Η πρώτη, που είναι και πολυαριθμότερη, αποτελείται από ανθρώπους, που έχουν πιο μεγάλο ανάστημα απ' τους ανθρώπους της άλλης, κατά μέσον όρο έξι πόδια (1 μ. 80). Δεν συνάντησα ποτέ ως τώρα άντρες πιο καλά φτιαγμένους και με πιο κανονικές αναλογίες. Για να ζωγραφίσει κανείς τον Ηρακλή και τον Άρη, δεν θά 'βρισκε πουθενά αλλού τόσο ωραία μοντέλα.»

Και παρακάτω: «... σ' όλη μου τη διαμονή δεν συνάντησα παρά ένα μονάχα ανάπηρο, που φαίνεται ήταν έτσι από πέσιμο.»

Σχετικά με τα ήθη και τα έθιμα των Ταϊτινών στο ζήτημα των σεξουαλικών σχέσεων, της λειτουργίας δηλαδή αναπαραγωγής του ανθρώπινου είδους, όπως λένε οι γενετιστές, δίνουμε παρακάτω μερικές περικοπές απ' τις σελίδες 140 - 149 του ίδιου έργου, βγαλμένες απ' το επίσημο ημερολόγιό του, που υπόβαλε με την επιστροφή του στη Γαλλία ο Μπουγκαινβίλ, στον αυτοκράτορα Λουδοβίκο 15ο:

«Όσο πλησιάζαμε σιγά - σιγά στη στεριά, οι κάτοικοι του νησιού, που είχαν έρθει με τις πάμπολλες βάρκες των φτιαγμένες από μεγάλους κορμούς δέντρων,

είχαν περικυκλώσει τα δυο καράβια μας. Όλοι έρχονταν φωνάζοντας Τάγιο, δηλαδή φίλε, και κάνοντας προς εμάς φιλικές χειρονομίες. Οι βάρκες είχαν μέσα και γυναίκες, που δεν υστερούσαν καθόλου στην εμφάνιση απ' τις πιο πολλές ευρωπαϊές και που στην ομορφιά του σώματος τις ξεπερνούσαν πολύ. Οι περισσότερες απ' αυτές τις «αρχαίες νύμφες» ήσαν ολόγυμνες. Αυτές μας έκαναν απ' τις βάρκες πολλά ερωτικά τσαλιμάκια... και οι άντρες που ήταν στις βάρκες μας έλεγαν πιο καθαρά τι εννοούσαν με τα σκέρτσα τους οι γυναίκες. Μας πρότειναν πειστικά να διαλέξουμε από μια γυναίκα, να την ακολουθήσουμε στην ξηρά και με χειρονομίες μας έδειχναν ξεκάθαρα τον τρόπο της αλληλογνωριμίας μας με αυτή...»

Αναρωτιόμουν, πώς θα μπορούσα να συγκρατήσω στη δουλειά τους, μπροστά σ' ένα παρόμοιο θέαμα, τετρακόσιους Γάλλους νέους ναυτικούς, που εδώ κι έξη μήνες πριν ... είχαν ιδεί γυναίκα!...

Μα κι ο ίδιος ο Μπουγκαινβίλ, που ήταν κι αυτός άνθρωπος «όχι από ξύλο», ομολογεί πως δεν ξέφυγε απ' το έθιμο αυτό των Ταϊτινών. Να, τι γράφει στη σελίδα 149, στο βιβλίο «Ταξίδι γύρω απ' τον Κόσμο»:

...«Τις πρώτες ημέρες της άφιξής μας, μ' επισκέφτηκε στο καράβι μας ο αρχηγός ενός μεγάλου διαμερίσματος του νησιού, και μου πρόσφερε σαν δώρο φρούτα, γουρουνόπουλο, κότες και μερικά υφάσματα. Ο αρχηγός αυτός που ονομάζονταν Τουταά, είχε μεγάλο ανάστημα και ήταν πολύ όμορφος. Συνοδεύονταν από μερικούς συγγενείς του με μεγάλο ανάστημα επίσης. Στο τέλος της επίσκεψης, τους ανταπόδωσα κι εγώ σαν δώρα μερικά καρφιά, εργαλεία, ψεύτικα μαργαριτάρια και μεταξωτά υφάσματα. Με προσκάλεσε στο σπιτικό του, όπου μας καλοδέχτηκαν κι όπου ο τίμιος Τουταά, μου πρόσφερε μια απ' τις γυναίκες, πολύ νέα κι όμορφη. Κάτω απ' τους ήχους των μουσικών πλέχτηκε ο Υμέναιος της φιλοξενίας, όπως την εννοούν στην Ταϊτή...»

Ταξιδιωτική Λογοτεχνία

Εντυπώσεις από την Ιταλία

Μπρίντεζι - Σαλέρνο

Σαν κατεβαίνει κανείς στο Μπρίντεζι, μπαίνει σε μια νέα καθαρή κι ωραία πόλη.

Στο γνωστό τρανό λιμάνι, (που τ' ακούγαμε από το 1943-44 στον αντιφασιστικό αγώνα) τα επιβατικά καράβια, ανεβοκατεβάζουν μέρα - νύχτα ταξιδιώτες.

Πατάμε με ξεχωριστή χαρά και περιέργεια, την αρχαία συγγενική και τη νεώτερη γειτονική μας τούτη χώρα.

Τρέφω απεριόριστη συμπάθεια σε κάθε ξύπνιο εργατικό λαό· και ο Ιταλικός, φημίζεται για την εργατικότητά του. Αλλά κι από τη μίμηση κι αντιγραφή που έκανε σχεδόν σ' ολόκληρο τον αρχαίο δικό μας πολιτισμό· και κληρονόμησε από τους λεηλάτες του προγόνους.

΄Αλλωστε, κι απ' το Μεσαίωνα και πριν, μα και μετά, χιλιάδες Έλληνες κι εδώ, με το εμπόριο, τα γράμματα, τις επιστήμες και τις τέχνες, βοηθούσαν τους αγώνες στη μάνα πατρίδα, με χρυσά φλουριά και με «κωσταντινάτα»...

Είναι Αύγουστος και ψήνει το λιοπύρι, απ' το πρωί στο Μπρίντεζι που το περνάμε 25 εκδρομείς με το λεωφορείο μας, το καθώς έχει βέβαια την τεχνητή δροσιά του.

Οι λιαχτίνες, αναπαρθενεμένες, δυνατές κι ακούραστες, στραφταλίζουν στο πέλαο τ' Αδριατικό, σαν να μας δείχνουνε κανόνες παιγνιδιού, για την καινούρια μέρα· και τον αθώο και χαρούμενο χορό της ταξιδιάρικης ζωής μας.

Βγαίνουμε κιόλας απ' την πόλη προς βορρά. Πάντα ανοιχτά στη δίψα τους, τα μάτια μου στριφογυρίζουνε, στις αυγινές και διάφανες των κάμπων αγροικίες.

Άμπελια καλοκλάδεφτα μπλαβιάζουνε, λιρίζουνε, κατάφορτα σταφύλια. Κι απέραντοι μπαξέδες με ντομάτες.

Συκιές και λιοπερίβολα, αραδιαστά,

Του Λάμπρου Μάλαμα

ποζάρουν όλα σύστοιχα, στη μεστοδότρα αγκαλιά του ήλιου, σαν γελαστοί και ομοίομορφοι πειθαρχημένοι στρατιώτες. Πιο πάνω στα πολλά περίχωρα, καπνά και καλαμπόκια και λιοτρόπια, πυκνοβολούν τη σιλουέτα τους, ως τις παράλιες βιλίτσες.

Τρέχουμε στην πλατιά τη δημοσιά, έξω από την πόλη του Μπάρι. Είναι νιόχτιστη κι απλωμένη κι αυτή στην παραθαλάσσια γη της, όπως κι άλλες ανατολικές κι επίγειες, που απ' τ' αρχαία χρόνια, τις έχουν αδροχαράζει κι εδώ... τα ιλλυρικά μας γένη.

Σήμερα, η Ιταλία είναι χωρισμένη σ' επαρχίες. Τούτη που τη λένε Πουλία, έχει 4 εκατ. κατοίκους (από το σύνολο των 55) σε 264 χωριά και πολιτείες. Τη διασκίζουμε και βγαίνουμε κατά τη δύση, ανάμεσ' από μικρά κι αμέτρητα τούνελ και λοφίσκους, ώσπου φτάνουμε στο Σαλέρνο, από τα δυτικά παράλια και στρίβουμε δεξιά για την αρχαία Πομπηία.

Πομπηία

Η ξακουστή τούτη πόλη, είναι σήμερα χτισμένη έξω από τα τείχη της παλιάς, απλωμένη στα πόδια του Βεζούβιου, με

Η αυίδα του Νέρωνα

20.000 κατοίκους, που σέρνει απάνω της όλο το βάρος μιας θλιβερής και τραγικής αρχαίας ιστορίας.

Μπαίνουμε στα κάστρα της. Το 62 μ.Χ. ως το 79 οι εκρήξεις του ηφαίστειου, (από ύψος 1132μ.) ήτανε τόσο δυνατές, πλήμμυρες και συντελειακές, που σκέπασαν ολόκληρη την πόλη και αποτέφρωσε η λάβα τους, μαζί και τους 30.000 πολίτες της.

Η Πομπηία είχε ιδρυθεί από τους Όσκους γύρω στον 6 π.Χ. αιώνα, και είχε δεχτεί τις επιρροές και τις επιδράσεις των Ελλήνων. Αργότερα την κυριάρχησαν οι Σαμνίτες το 425 π. Χ. Έπειτα και οι Ετρούσκοι.

Μετά τη συμμαχία της Ρώμης το 290, την κατέλαβε ο Σύλλας το 62 μ.Χ., κι έγινε ρωμαϊκή αποικία. Ήταν σχεδόν μια ωραία ελληνιστική πόλη. Κατά τον 1 μ.Χ. αιώνα είχε μεταβληθεί σε κέντρο γλεντιών, ψυχαγωγίας και οργίων. Το 62 είχε καταστραφεί από σεισμό και είχε σχετικά οικοδομηθεί. Μα τη χαριστική βολή της έδωσε το 79 ο Βεζούβιος, εξαφανίζοντάς την, σε μια περίοδο εκλογών, ενώ οι κάτοικοι, ήταν βράδυ, κι έβλεπαν κωμωδία του Πλαύτου στο μεγάλο θέατρό τους. Κι όπως κάθονταν στα πέτρινα διαζώματα, με το προσκέφαλό του ο καθένας, έτρεχαν στην αιφνίδια συμφορά... να σωθούνε μ' αυτό στο κεφάλι! Άλλοι ψυχραιμότεροι που πήγαν απ' τα σπίτια τους ν' αρπάξουνε τα τιμαλφή, παραναλώθηκαν όλοι στην ύστερη στιγμή τους, και η τέφρα σε πολλά μέτρα πάχος, σκέπασε ολότελα την πόλη! Είχαν ταφεί ακαριαία τα πάντα μέσα στην πύρινη σαρωτική πανώλη.

Η Πομπηία που τ' όνομά της προήλθε, ή από το ελληνικό ρήμα «πέμπω», ή από κάποιον άρχοντα Πομπήιο, έμεινε θαμμένη και καταχωνιασμένη μέχρι το 1600.

Τότε, ο Ιταλός λόγιος Ντομένικο Φοντάνο σκάβοντας κανάλι να μεταφέρει νερό, ανακάλυψε τα πρώτα της ερείπια.

Όμως, το 1748, ένας χωριάτης βρήκε πολλά αγάλματα, κι άρχισαν οι συστηματικές ανασκαφές, που εντάθηκαν αργότερα στα 1860.

Το αμφιθέατρο

Σήμερα δεν έχει αποκαλυφτεί σχεδόν ούτε η μισή αρχαία πόλη.

Στην ακμή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, στην Πομπηία, είχαν προστάτιδα τη θεά Αθηνά.

Η μικρή κρουαζιέρα μας, ανάμεσα σε πολλές άλλες, προχωρεί από την 7η πύλη, που ήταν αφιερωμένη στην προστασία της θεάς Αφροδίτης. Ανεβαίνουμε σε μια πρώτη πλατεία με τείχη και παρόλιθες κολώνες: κίονες μινωικού, ιωνικού, δωρικού και κορινθιακού ρυθμού.

Αναλογίζεται κανείς εδώ, τον οργανισμό όλων των αρχαιοελληνικών αρχιτεκτονικών ρυθμών.

Βλέπουμε βορινά το άγαλμα του Δία. Ανατολικά την εσωτερική Αγορά, τη Βασιλική (2 αιώνας) με το ναό της Αφροδίτης, τα μιμητικά και στερεότυπα ψηφιδωτά και μωσαϊκά: το ναό του Απόλλωνα με 48 κολώνες που χτίστηκε τον 6 αιώνα, και το βωμό του. Στο βάθος και προτομές αρχόντων.

Σε κορυφή ενός κιονόκρανου, αντικρύζουμ' ένα ηλιακό ρολόι σε κορινθιακό στυλ, που δώρησε τότε, ένας πλούσιος άρχοντας της πόλης.

Πανοραμική θέα Πομπηίας και Βεζούβιου από τον αέρα.

Δεξιά κι αριστερά, αντίγραφα διαφόρων αγαλμάτων, η πλατεία της Αγοράς και τα τείχη από το κτίριο της ευμαχίας του Συνδικάτου Υφαντουργών, που ήταν 140 μ. μάκρος και 38 πλάτος.

Τριγυρίζουμε το ναό του Αύγουστου και του Βεσπασιανού: την κλειστή Αγορά που είχαν τα χασάπικα και τα ψαράδικα με καλό αποχετευτικό σύστημα. Εδώ προσέχουμε ιδιαίτερα, ένα πρωτοπόρο σούπερ μάρκετ. Πιο πάνω τα δημοτικά λουτρά με τα κρία, τα χλιαρά και τα ζεστά νερά, που είχαν κοστίσει 5.000 σεστρίσια ασημένια. Μέσα σ' αυτά, υπάρχουν και δύο ομοιώματα, από καμένα ανθρώπινα σώματα.

Σημαντικό κι αξιοθαύμαστο είναι και το αρχοντικό των Αφών Βέττι. Το είχαν οικοδομήσει και στολίσει, επιδείχνοντάς το, με σκοπό, να γίνουν και τ' αδέρφια αυτά, μέλη της υψηλής εμπορικής τάξης. Σ' αυτό το παλατάκι, θαυμάζει κανείς, όσες περισωσμένες και συντηρημένες ζωγραφικές παραστάσεις υπάρχουν.

Στην είσοδο δεξιά, μια εικόνα του Πρίαπα, συμβολίζει το δυναμικότερο ανθρώπινο γένος, και το εύρωστο και παραγωγικό στοιχείο της οικογένειας Βέττι. Παραμέσα στην κάμαρα των ψαριών, τον εσωτερικό κήπο κ.α.

Βγαίνοντας από τ' αραχνιασμένα αυτά μουσειακά λείψανα της Πομπηίας, αντικρύζω παράλληλα πάνω στη βουνοκορφή και το ράθυμο, ή λιγόθυμο τώρα ηφαίστειο θεριό, να κουφοβράζει στα έγκατα της γης... και συλλογίζομαι, πόσο ξαφνικό κι αστραπόκαφτο ήταν εκείνο το τραγωδικό δυστύχημα, που τα γιγάντια γλωσσίδα της πύρινης πολτόμαζας, σάρωσαν από τη μια στιγμή στην άλλη, την ανθρώπινη και πολιτισμική ζωή, μιας ολάκερης κι όμορφα οργανωμένης πολιτείας.

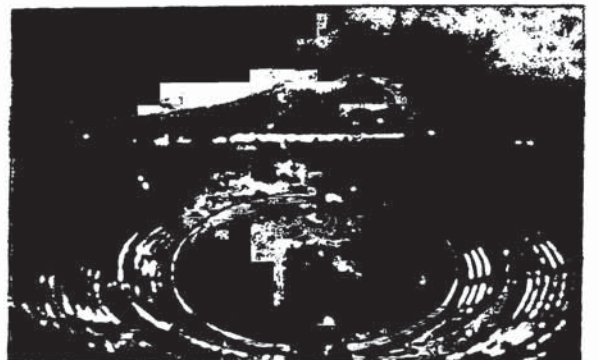
Αλλά, όποιος στοχάζεται βλέποντας την Πομπηία, παρηγοριέται με τη διαλεκτική αντίληψη και πίστη, στη μεταβαλλόμενη κι αείρροη κίνηση των πραγμάτων, με τις αόρατες κι ακαταδάμαστε φυσικές δυνάμεις, όπου, ο δύστυχος κι ανίσχυρος άνθρωπος παραμένει ακόμα έρμαιο στα βίτσια και στα καπρίτσια της.

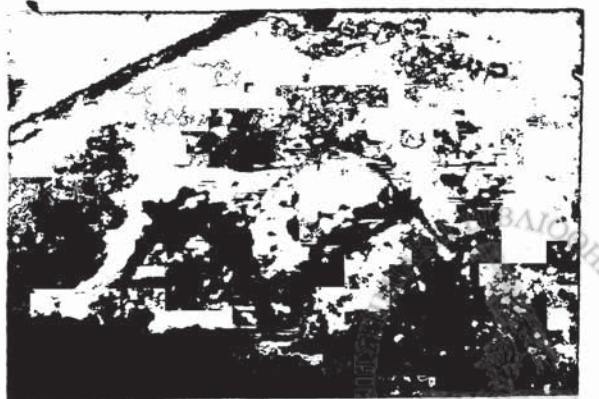
Οι χρυσοί άγγελοι στο αρχοντικό των Βέττι.

Η αστική αγορά από την ανατολική πλευρά.

Το μεγάλο θέατρο

Αποτυπωμένο πτώμα καμμένο από τη λάβα του Βεζούβιου.

Στην Έδém της Καμπανίας

Λειλινό και τραβάμε για την ιταλική πρωτεύουσα.

Όλοι βέβαια οι δρόμοι και κατά την παλιά ρήση, «οδηγούνε στη Ρώμη».

Μα γενικά, στην Ιταλία των ημερών μας, οι υπερατλαντικοί «προστάτες» της, έχουνε φτιάξει οδοικό δίκτυο, λείο, πλατύ και άνετο, μ' αμέτρητες γέφυρες, σ' απέραντους κάμπους, και σήραγγες στους λόφους, για να διακινούνε κι εύκολα τα όποια δικά τους προϊόντα.

Διατρέχουμε την ευφορότατη κοιλάδα του φοβερού Βεζούβιου, την τόσο πυκνά κατοικημένη, με τα 44 χωριά τριγύρα στα ριζά του, καθώς η γης ετούτη, έχει μια χθόνια δυναμική κι αναβλαστάρα θυληκάδα, που παράγει πολύφορα και λογιαστά αγαθά, λες και τα τρέφουνε από τα σπλάχνα του πιεστικά, όλα τα λιπαρά στοιχεία από το γκάστρι του ηφαίστειου.

Αντικρύζεις παντού μια καρποφόρα άνθιση και τροφαντές χρυσές φυλλοβολάδες.

Φαίνεται πως όλες οι εποχές εδώ, έχουν εδém καρποφορίας. Θαρρείς κι από τα βάθη του, το θηλέστιο Βεζούβιο θεριό, λαγοκοιμάται πάντα, με το πελώριο στόμα του ανοιχτό στην κορυφή, για να βαθινασαιίνει και να θρέφει τούτ' τα χώματα με ζωογόνα ανασεμιά μονάχα. Πόσο να καμαρώνεις έναν τέτοιο πολύβλαστο τόπο!

Το λεωφορείο τρέχει. Την όσφρησή μας τη θωπεύουνε μοσχοβολιές από τα περιβόλια, και τα μάτια μας, οι γλυκοπράσινες εικόνες.

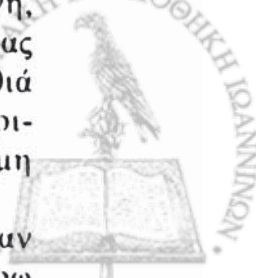
Κάπου εδώ, κι ο μπάτης φέρνει από την κοντινή ζερβά Νεάπολη, αποφορές, φτώχειας, βρωμιάς και αθλιότητας...

Προχωρούμε, διαβαίνοντας ολόταχα κι έξω απ' την Καζέρτα. Ο νους μου, πήγε ευθύς, σ' έναν «τζέντλεμαν» φιλέλληνα και γκαρδιακό μου φίλο. Ήταν ο Φράνκο Στούμπο - Πιράινο, καθηγητής φιλόλογος και λόγιος, δ/ντής Ακαδημίας στην πόλη του, που πέθανε πριν 2 χρόνια. Ή-

ταν ένας ανθρωπιστής φιλότιμος, μ' αρχοντική ψυχή κι ανώτερα αισθήματα. Χρόνια με προσκαλούσε για φιλοξενία στην Καζέρτα. Και δεν έβρισκα ποτέ καιρό, να του δώσω τη μεγάλη αδερφική χαρά που μου ζητούσε. Ένωθε αλήθεια με τους ανθρώπους αδερφός. Ήταν προσωποποίηση κι ενσάρκωση μιας παραδοσιακής λεβεντιάς! Ερχότανε στα Γιάννινα για να με πάρει, για ένα μήνα στην πατρίδα του, και δεν είχα βρει ποτέ καιρόν ο άμοιρος να του χαρίσω αυτή την ευτυχία, και ας μου είχε κάνει την τιμή του ταπεινού εμένα, μεταφράζοντας και δημοσιεύοντας αρκετά λογοτεχνικά μου κείμενα. Τη μεγαλύτερη ανακούφιση και χαρά, την ένωθε στη φιλοξενία και στο μοίρασμα δώρων. «Η ζωή μας είναι μικρή και πρέπει να γεμίζει απ' αυτές τις χαρές!» Μού 'λεγε. «Πρέπει να κρατάμε ψηλά τα ιδεώδη του ανθρωπιστικού πολιτισμού» καυχιότανε. Ήθελε πάντα να δίνει, για τον Έλληνα αδερφό... και τίποτα να μην παίρνει. Γνώριζε άψογα τα ελληνικά. Το κάθε τι, τον συγκινούσε απ' την Ελλάδα. Την αγαπούσε για δεύτερη, σωτήρια πατρίδα του. Στον πόλεμο του 1940, ήταν αξιωματικός αεροπορίας, κι έπεσε με το αλεξίπτωτο στην περιοχή του Μενιδιού της Άρτας... γιατί δεν ήθελε να βομβαρδίζει και να πολεμάει τους Έλληνες. Τον είχε γλιτώσει μια γυναίκα. Μου μολογούσε αυτή την περιπέτεια και δάκρυζε! Ως και στη φυλακή της χούντας με είχε ξαφνιάσει η επίσκεψή του το 1967. Ακούοντας από τους ξένους ραδιοσταθμούς πως ήμουν από τους πρώτους συγγραφείς στη χώρα, που είχα συλληφθεί και καταδικαστεί... ήρθε από την Ιταλία να με ιδεί... Πώς να την ξεχάσω όσο ζω, μια τέτοια φιλική κι αδερφική ψυχή;...

Σαν μ' άφησε λοιπόν, έστω και αργά, για λίγο, η αιχμαλώτρια ιέρεια, η τέχνη, και τ' άλλα τα προβλήματα, περνώντας έξω από την πόλη του, πόνεσα τόσο βαθιά τη μορφή του μεγαλόψυχου φίλου, κι έριξα ένα κρυφό δάκρυ βουβό στη μνήμη του.

Όμως, σε τούτ' την ευκαιρία, δεν ήταν να χάνω με σκέψεις θλιβερές, τη γύρω

παραδείσια γη της επαρχίας Καμπανίας, με τα παχιά και γόνιμα εδάφη της, τους πολύκαρπους και περιπονημένους αμπελώνες, που κάνουν και το περίφημο κρασί το *Lacrina Cristi* (Το δάκρυ του Χριστού). Τα κλαδεμένα σαν ομπρέλες πεύκα.

Από τη Νάπολη ως τη Ρώμη, χαιρέσαι όλη τούτη την εδέμ, που γεννάει τρίφορα και τετράφορα αγαθά και των πουλιών το γάλα. Γνωστή άλλωστε και φημισμένη η αγρικουλτούρα των Ιταλών.

Να διασκίζεις έτσι, σε τέλειους δρόμους, εκατοντάδες χιλιόμετρα στον καμπανίτικο τον κάμπο, είναι για την ανοιχτή φυσιολατρική ψυχή, ένα εξαιρετικό αυγουστιάτικο κ' υπέρτατης χαράς ειδύλλιο.

Όλη η γης κεντισμένη παρδαλόχρωμη και γαλάρα, στην πιο γεννοβολιάρια της καμπή, το μόχτο ν' ανταμείψει στα «φρατέλια».

Στην πρωτεύουσα

Με πεσμένο το λυκόφως, χωνεμένο σε μια σκότεινη αχλύ, φτάνουμε στη μυθική αρχαία πόλη των λύκων και της λύκαινας, που ο συνώνυμος Ρωμύλος έχτισε, φονεύοντας τον αδερφό του Ρέμο, τον 8 π.Χ. αιώνα, βυζαίνοντας το γάλα της... Η παραμάνα η λύκαινα... έμεινε και το έμβλημα της πόλης.

Αστροβολάει στο πούσι το μπλαβί, η πλήμμυρα των φώτων.

Μπαίνουμε από μια είσοδο πολύκλαδη, και ξημερώνουμε σ' ένα χοτέλ κοντά στο ναό της Σάντα Μαρίας Μαντζόρε.

Με την αυγή της άλλης μέρας, χοροπηδούσαν στην ψυχή μου λαχτάρεις και χαρές, δίψες και περιέργειες, για τα τόσο σπουδαία και μεγάλα που θα βλέπαμε.

Μετά το πρόγευμα, βγαίνουμ' έναν περιπάτο μες στην καρδιά της Ρώμης.

Ο αρχηγός της εκδρομής, μας έχει ενημερώσει σχετικά, για τα κακά αυτής της κοινωνίας, και προπαντός για την περιβόητη κλεψιά... να παίρνουμε τα μέτρα μας.

Σ' όλη την Ιταλία, άλλωστε, δρουν ασύδοτα, διάφορες καμόρες και μαφίες...

Σε κάθε βόλτα, βήμα και στάση, έχουμε τα μάτια μας πάντα ανοιχτά, σε προσοχή και σε εγρήγορση.

Τριγυρίζουμε κοντά στον Κεντρικό Σταθμό του μετρό, σε δρόμους και πλατείες, για σεριάνι και πρώτες εντυπώσεις.

Μια κίνηση βιαστική, πηχτή και κομφουζιακή, απόνα μωσαϊκό φυλετικό ανθρωπομάνι.

Λευκοί κι ερυθρόδερμοι, μαύροι και μελαψοί, χασικλήδες και πόρνες, πεινασμένοι κι επαίτες, τσαρλατάνοι και άρπαγες, βιτρίνες φανταχτερές και πανάκριβες, παλιά και περίτεχνα οικοδομήματα με κόκκινες στέγες, λερές και μπλάβες όψεις, που θε να δείχνουν ένα φόρτο πολύτιμης κληρονομιάς, αρχαία κι επιβλητική αξία, αλλά και κακοήθη μοντέρνα παραξία.

Η «αιώνια πόλη» όπως τη λένε, είναι χτισμένη πλάι στο φιδογύριστο ποταμό τον Τίβερη, κι απάνω σε 7 λόφους. Η πεδιάδα καμπάνια Ρομάνα, έχει βέβαια κι άλλα καμιά εικοσαριά κυματοειδή λοφάκια. Μα το περιδαιριο του Εφτάλοφου, αποτελείται από τους γνωστούς λόφους: «Αβεντίνο», «Τσέλιο», «Παλατίνο», «Εσκούιλίνο», «Καπιτώλιο», «Βιμινάλε», και «Κουρινάλε».

Όλοι οι λόφοι και οι γωνιές της Ρώμης, αναβρύζουν μέσα στην πύρι του καλοκαιριού και πόσιμα καλά και κρύα βρυσήμιά νερά. Γι αυτό και μέσα και γύρω στην πόλη, ευδοκιμούν και ποικιλόμορφα δέντρα ισκιερά σε πάρκα και πλατείες, που λογαριάζονται γύρω στις 400.000. Αλλά, και οι βρύσες, ξεπερνούν τις 1.400. Ο Τίβερης έχει βάθος από 3 ως 10 μ. και πλάτος από 60 ως 70 μ. με 25 γέφυρες.

Το κλίμα εδώ είναι υγιεινό, με συχνές μεταπτώσεις και καιρικές μεταβολές.

Είμαστε το πρώτο πρωινό, στο κέντρο της πόλης, κι ο ήλιος άρχισε ν' αλαφρώνει την αυγινή δροσιά.

Τα μάτια μου καταβροχθίζουν μ' απληστία, αμέτρητες εικόνες και παραστάσεις. Ρίχνω παντού τα βλέμματά μου, και παρατηρώ σε στρατές κι εξω και μέσα στους πολλούς ναούς, να κορακιάζουν οι

πλανεμένοι και «αγίοψυχοι» παπάδες και καλόγεροι μιας υπερπληθωρικής παραθεολογίας. Κι αναρωτιέμαι για τούτον το λαό: Να είναι άραγε τόσο φαντασιοκόπος και αμαρτωλός, τόσο ανήσυχος και μυθοπλάστης της βασιλείας ουρανών; Ή αδύναμος και παρασυρμένος από μεταφυσικές πλάνες κι ελεεινές προσηλώσεις, θύματα στα παπικά κι εκμεταλλευτικά γιουρούσια;

Αναθυμάμαι πως, ετούτ' η πόλη, πάντα φημιζότανε, σαν πόλη των ναών και των οργίων... Από τους Ρωμαίους ακόμα ηγεμόνες με τα τέρατα και σημεία, τις πολυτέλειες και τα χαμαιτυπεία, τις τρομαχτικές διακρίσεις των πατρίκιων και των πληβείων, των παλατιών και των καταγωγίων... Κι αναλογίζομαι και συγκρίνω τα παλιά με τα σημερινά που άλλαξαν μόνο μάσκες και μορφές, μα στην ουσία γίνεται η ίδια καπηλεία, για το προσοδοφόρο αποτέλεσμα της κοροϊδίας και του κέρδους, για το δίκιο πάντοτε του οικονομικά ισχυροτέρου.

Κάθε πραγματικά και ψυχοδιανοητικά ελεύθερος άνθρωπος, και αδέκαστος κριτής, που δέν έχει θέση στο μυαλό και στην ψυχή του καμιά ξεπερασμένη κι άρρωστη ιδέα, θα συμπεράνει ίσως, ότι, σε καμιά πόλη και μάλιστα πρωτεύουσα χώρας της Ευρώπης, δεν υπήρξε μέχρι σήμερα, από τον καιρό του Νέρωνα και της Πάπισσας Ιωάννας, τόση πρόκληση, σε υποκρισία και απάτη ψευτοθεών και αγίων, όσο υπάρχει στην «οσία» Ρώμη, για τον ύπουλο, τον πονηρό και δόλιο σκοπό της εκμετάλλευσης των αφελών. Είναι αλήθεια, καταστάσεις οικτρής ψυχολογίας και έκδηλα θλιβερής θρησκοληψίας. Παντού μπεζαχτάδικοι ναοί και ειδωλολατρείες, για τυφλών οπαδών και θυμάτων διανοητικές καχεξίες!

Στοχάζομαι και λυπάμαι τέτοιες πισωδρομήσεις... όταν άλλοι ευρωπαϊκοί λαοί και μεγαλουπόλεις, έχουνε φτάσει σε κολοφώνες λογικής και επιστήμης και κάποιας κοινωνικής δικαιοσύνης... η Ρώμη, με το θράσος των επιτήδειων μελλοντολόγων και την πλάνη της «άλλης» της «μέλ-

λουσας ζωής» για τον ημιμαθή λαό της, να γυρίζει άραγε την εποχή μας, εποχή φωτεινών θριαμβικών και καταχτήσεων, προς τα σκοτάδια του Μεσαίωνα;

Πού είσαι καημένη Βρούτε, να καμα-

Ρώμη. Έξω από τον Κεντρ. Σιδηρ/κό Σταθμό.

ρώσεις άφρονους Καίσαρες με άλλα προσωπεία... Να σμίξεις μ' ένα Σπάρτακο... να πάρετε κεφάλια; Εύλογα ίσως, αναρωτιέται, ένα λογικό, ανθρωπιστικό μυαλό, μια ψυχή π' αγαπάει και πονάει τον κάθε συνάνθρωπο: Γιατί αυτός ο άκρατος και αποκοιμιστικός ιδεαλισμός και μυστικισμός, με τις δεισιδαιμονίες και όλες τις παραθρησκευτικές σαλτσοθεολογίες και ανοησίες, να συμφύρει με τόση ουτοπία τις αθώες μάζες, και με το πρόσχημα των θρησκευτικών διαφορών, που στην ουσία είναι οικονομικές επί του πονηρού, ν' ανάβουν τους άδικους πολέμους, ν' αναστατώνουν τον πλανήτη και να ξεκληρίζουν εκατομμύρια ζωές; Γιατί λοιπόν, να ευνουχίζουν διανοητικά και ψυχικά τόσους λαούς; κι εδώ στη Ρώμη να βλέπει κανείς σήμερα γελασμένους κι απισχνασμένους ανθρώπους; Λες και βρίσκονται σ' εποχή Σαβαναρόλα και αγίου Φραγκί-

Ζητιάνια σε κεντρικό δρόμο της Ρώμης

Νότες της Εθνικής Αντίστασης

Για τα 45χρονα του ΕΑΜ

Με την ευκαιρία του γιορτασμού των 45 χρόνων από την ίδρυση του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (ΕΑΜ), 27 Σεπτέμβρη 1941, δίνουμε λίγες ταπεινές σελίδες με στίχους και σχόλια για τον άνισο και τιτάνιο εκείνο αγώνα του λαού μας, ενάντια στην τριπλή ιταλογερμανική και φασιστοβουλγάρικη κατοχή.

Τα μικρά τούτα κείμενα, μιας προσφιλέστατης ιστορικής μνήμης, ας είναι σαν φόρος τιμής, για τους πεσόντες και τους επιζώντες ηρωικούς αγωνιστές, της Ενωμένης Εθνικής Αντίστασης.

Εθνική Αντίσταση

Το μέγα έπος του λαού

Σήφη Γ. Κόλλια

Μέσα στα σκοτάδια της πικρής Κατοχής, ο λαός μας πάλεψε σαν ανίκητος Διγενής για να κρατήσει ψηλά τα λάβαρα της εθνικής του αξιοπρέπειας. Πείνασε, φυλακίστηκε, βασανίστηκε, μαρτύρησε. Αλλά, έμεινε ολόρθος, για να 'ναι περήφαν' οι απόγονοί του. Μέσα στη σκληρή νύχτα της μαύρης Κατοχής, τραγούδησε τη λευτεριά, ξέσκισε τα πέπλα του τρόμου. Αγνόησε το βάρβαρο καταχτητή και τους δοσίλογους, τους δειλούς και τους επίορκους, και διαμήνυσε προς όλους τους λαούς ότι: εδώ υπάρχουν Θερμοπύλες - Δερβενάκια - Γοργοπόταμοι.

'Όλος ο λαός ο τίμιος, μ' όλα τα μέσα αντιστάθηκε, ανασταίνοντας τις ιερές μνήμες της μακραιωνής ιστορίας του. Έκανε την καρδιά του ανυπόταχτη ανταρτομάνα, κι αυτός αντάρτης στις κορφές του χρέους, ύψωσ' ένα καινούργιο Εικοσιένα!...

Τιμώρησε λιποτάχτες, καιροσκόπους και προδότες. Πολέμησε το φασισμό και τη σκλαβιά και νίκησε.

σκου της Ασίζης! Κρίμα! Εμείς, για την Αθήνα, την Ελλάδα και το λαό μας, θα κρατήσουμε όσο μπορούμε, γερή, την ψυχική και πνευματική υγεία, και τα κάποια ωραία και θετικά προγονικά μας ήθη. Γιαυτό, οι «προστάτες» της υπερατλαντίας, ό,τι πέτυχαν στο λαό της Ιταλίας... σε μας τελικά, ίσως να μην περάσει. Κι ας λέει η παροιμία:

«Ό,τι ακούς στη γειτονιά σου
πρόσμενέ το στη γωνιά σου».

Εδώ, θυμήθηκα, κάποιους στίχους σατιρικούς που είχα γράψει πριν από δέκα χρόνια. Το πόσο ταιριαστοί κι επίκαιροι είναι με τα παραπάνω που αναφέρω... τους παραθέτω και κάνε κρίση και σύγκριση μόνος σου αγαπητέ αναγνώστη:

Μετάνοια - θεοκαπήλων

Οι λαοί προκαλούνται... σ' αγίους και θεούς να εύχονται, υπέρ αφεντάδων που σκοτώνουν και προσεύχονται (!)
Αποικιοκράτες με χαμένη την αίσθηση του γε-

λοίου χρόνια
δολοφονούν τον κόσμο και θρησκείονται σαν
τελώνια.

Προσευχηθείτε φίλοι μου για «χριστιανούς»
φονιάδες

που θέλουν στην υψηλίο να είναι αφεντάδες.
Οι γιάγκηδες «προσεύχονται» εγκλήματα όταν
κάνουν

να τους σχωράνε οι θεοί τις τύψεις τους να
γιάνουν.

Παράγιν' έτσι το κακό από ψεύτες και βεβή-
λους

υποκριτές κ' η προσευχή... πάει σε θεοκαπή-
λους (!)

Τούτο το αίσχος, γίνεται για στάχτη πια στα
μάτια

των αφελών, μην πέσουν οι αφέντες σε κεσά-
τια...

Οι πειρατές αδίσταχτοι, χτυπούν μετ' ευγε-
νείας,

ω, «θεία» πράξη το έγκλημα... στον λάτρη με-
τανοίας:

«άγια» η ψυχή του στ' όνομα της πιο χοντρής
κοιλίας,

του μαρωνά, του αίματος, της θεοκαπηλείας.
(Η συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

Σε νεκρούς ήρωες του ΕΛΑΣ Γιώργου Κοτζιούλα

Τα παλικάρια δεν πεθαίνουν στο κρεβάτι
ήτε γερνούν, δεν έχουν τόση υπομονή,
μα απ' τη ζωή παράκαιρα άξαφνα φευγάτοι,
βρίνονται θύμηση βαθιά που μας πονεί!

Πεθάνατε γιαυτό της γης μας το κομμάτι,
για της πατρίδας μας ακέρια την τιμή,
κι ακόμα για το δίκιο τ' άγιο του χωριάτη,
για της φτωχολογιάς τ' ατίμητο ψωμί.

Μα εμείς που πρώτα λογαριάζουμε το χρέος,
παι θα τ' αφήσουμε το δάκρυ να χυθεί,
μόνο έτσι που σας ήβρε ο θάνατος ωραίος,
μέσα μας άσειστοι θα στέκεστε κι ορθοί...

Ο αξ/κός του ΕΛΑΣ Κώστας Τσακελίδης καταθέτει στεφάνι από μέρους του 15 Συν/τος, στη μνήμη των πεσόντων στον αντιφασιστικό αγώνα ηρώων και μαρτύρων της Αντίστασης, στα Γιάννινα το Γενάρη του 1945.

Επιστολή αγωνιστή από το Βόλο

Αγαπητέ φίλε Λάμπρο, γεια-χαρά.

Επέτρεψέ μου να σου κάνω μια πρόταση. Επειδή από τα εφηβικά σου χρόνια αγωνίστηκες στην Εθνική μας Αντίσταση και είσαι πάντα στις επάλξεις μιας μακρόχρονης και υπεύθυνης δημοσιογραφίας και λογοτεχνίας, υπερασπίζοντας ανώτερα ιδανικά του λαού μας, θα πρέπει από δω και πέρα, να γράψουμε λίγους τόμους για την καθολική Αντίσταση στην Ήπειρό μας το 1940 - 1944. Δεν επιτρέπεται να ξεχαστούν, να σβήσουν, πολλές τίμιες και αντικειμενικές αλήθειες της εποχής εκείνης από τον τόπο μας.

Για 40 χρόνια βέβαια που πέρασαν από τότε εξασθένησαν πολλές μνήμες επιζώντων αγωνιστών. Υπάρχουν όμως ακόμα αρκετοί, που θυμούνται πρόσωπα και πράγματα, για τους

Δημήτρη Σούτζου

(της Ενωμένης Εθνικής Αντίστασης)

Όλοι τους ήτανε παιδιά, γιομάτα λεβεντιά
Απ' τα Τζουμέρκα ερχόντουσαν κι εμείς από το Σούλι
Κι είχαμε σμίξει κάποτε τριγύρω στη φωτιά
Την ώρα που το βραδινό θ' άλλαζε караουλί.

Ήπιαμε λίγο τσίπουρο που κέρασαν αυτοί
Τυρί κασέρι ψήσαμε μ' αυγά στην караβάνα
Και μια κουλούρα φάγαμε, καλαμποκιού ζεστή
Μέσα απ' τη γάστρα πού 'βγαλε ενός αντάρτη η μάνα.

Στρίψαμε με ροκόφυλλα κάμποσες τσιγαριές
που τις φουμάραμ' όλοι μας τριγύρω ξαπλωμένοι,
ενώ ιστορίες αρχίζανε, απ' όλες τις μεριές
προτού η νυχτιά τα βλέφαρα αρχίσει να βαραίνει.

Χωρίσαμε χαράματα, γιατί ήταν βιαστικοί.
Κι ως μάθαμε υστερότερα σε λίγο πιάσαν μάχη...
«Ποιός ξέρει», όλοι σκεφτόμαστε σαν φεύγαμε από κει
«τάχα να ξανασμίξουμε μες στη ζωή θα λάχει;»

Κι όμως τους ξαναντάμωσα πάει τώρα μια βδομάδα.
Όλοι ντυμένοι άψογα πέρναν τ' απερετίφ τους
Στου Ζώναρ'ς Κυριακή πρωί, ρουφώντας τη λιακάδα...
Τι λίγο οι μέρες βρε παιδιά που μοιάζουν μεταξύ τους.

αγώνες του ηρωϊκού λαού. Οι διαχωρισμοί σε δεξιούς, αριστερούς και κεντρώους, μπορούν να λείψουν από μια τέτοια ιστορία.

Η δημοσιογράφος Νίτσα Κολιού, εδώ στο Βόλο, κάλυψε με δυο τόμους ιστορικής έρευνας, την Αντίσταση στο νομό Μαγνησίας, με τόσες άγνωστες πτυχές για τους πολλούς.

Επηρεασμένος λοιπόν από τα έργα σου... και από την προσφορά της Κολιού, γράφω αυτά τα λόγια σε Σένα το φίλο, τον πατριώτη, τον αγωνιστή, να βρουν απήχηση και σε άλλους.

Με πολλή αγάπη
και στη διάθεσή σου
Σπύρος Παπανικολάου
Συν/χος Γεωπόνος Βόλος

Απάντηση του Α. Μάλαμα

Ο κ. Σπ. Παπανικολάου είναι παλιός αγωνιστής. Λιπέλεσε διαφωτιστής του ΕΑΜ στην περιφέρεια του νομού Γιαννίνων. Άξιος γιός του Αριστείδη Παπανικολάου εξαίρετου αγω-

νιστή και μέλους της «Ηπειρωτικής Εταιρίας» στους απελευθερωτικούς αγώνες του 1912-13, για τη δράση του οποίου μιλήσαμε σε ειδικές εκπομπές, το Φλεβάρη που πέρασε από το Ρ/Σ της Ηπείρου.

Σωστή είναι η πρόταση του παλιού συναγωνιστή και συμπατριώτη μας Σπύρου. Έτσι, οι πατριώτες αγωνιστές που έχουν δυνατότητες, κάνουν ό,τι μπορούν να περισώσουν και να καταγράψουν το πολύτιμο εκείνο υλικό. Κύρια, ο καθένας, με δική του συνείδηση και πρωτοβουλία. Γιατί, οι συλλογικοί φορείς δυστυχώς αδρανούν, και αδιαφορούν, και περί άλλων τυρβάζουν... Ευχής έργο θα ήταν: οι Έλληνες, ν' απόδειχναν πρόθυμοι κι ενωμένοι, με οργανωμένες ομαδικές προσπάθειες, το επίπεδο του ψυχικού τους πολιτισμού, σ' αυτό τον τομέα της περισυλλογής και της ιστορίας. Τιμώντας έτσι τη μνήμη των ηρώων και μαρτύρων νεκρών μας και την αξία των επιζώντων πατριωτών μας. Γιατί, πράγματι, ο λαός, όλοι μαζί, τη γράφουμε την ιστορία της δράσης και της εθνικής προσφοράς του ατόμου, της ομάδας και του συνόλου. Είναι δυστύχημα που στη χώρα μας, δε συνεννοούνται και δε μονιάζουν, ούτε κι εκείνοι που έχουν οικονομικές δυνατότητες, σαν φορείς και σαν οργανώσεις. Δε θέλουν οι μικρόψυχοι, οι ιδιοτελείς και οι καριερίστες, να θριαμβεύσει η αποδοτικότερη τόλμη και αρετή και προπαντός η συνείδηση της ομολογίας των λαών. Δε θέλουν την κριτική και την αυτοκριτική για να προοδεύουν. Θέλουν το λιβάνι και την κολακεία. Κι έχουν το θράσος και προκαλούν, ακόμα και οι πιο ένοχοι ιθύνοντες. Και δε θα υπήρχε πιο εθνικά περηφανότερη επιτυχία, από την ενότητα, την αυτογνωσία και την ομοψυχία. Αν ο Σαίξπηρ έλεγε: οι άνθρωποι είναι πλασμένοι από ύλη που εξυφαίνει τα όνειρα. Εμείς οι Έλληνες είμαστε από ύλη που εξυφαίνει λάθη, υπερβολές και συκοφαντίες... και ταυτόχρονα, αποκρύπτει κι ενταφιάζει τα λάθη, χωρίς να μας διδάσκουν.

Πού είχαν πάει οι ικανοί ηγέτες
κι είχαμε απομείνει
με το «λούμπεν»

Ο μεγάλος φωτοδότης Δημήτρης Γληνός, είχε συνεξόριστους και πολλούς άλλους δασκάλους στην Ακροναυπλία κατά τη μεταξική δικτατορία. Τους έχουμε ιδεί πολλές φορές σε μια γνωστή φωτογραφία που έχουν τον κορυφαίο δάσκαλο στη μέση. Εκείνοι όλοι οι πι-

στοί ομοδεάτες του, ασφαλώς θα ήταν οι καλύτεροι μαθητές του.

Τι έγιναν όμως αυτά τα σπουδαγμένα στελέχη της διανοήσεως, μετά τον πόλεμο και στην εποποιία της Εθνικής μας Αντίστασης; Όριμα στελέχη, γεμάτα γνώσεις και στρατηγική πολιτική εφύια! Κατάλληλοι ηγήτορες που θα μπορούσαν να κατευθύνουν το Κίνημα της απολύτρωσης του λαού μας 1941 - 45 και να τ' οδηγήσουνε στη νίκη! Τι λοιπόν έγιναν αυτοί οι φωστήρες:...

Πώς και γιατί βρέθηκαν στην κορυφή της ηγεσίας, ένας αιμοδιψής ατομικιστής και αγροίκος κουρέας από το Βόλο, που άκουγε σ' όνομα Ιωαννίδης και στο παρατσούκλι «μπάκακας»; Κι ένας κρετινός καπνεργάτης, ανακρατάξιμος λοχίας του στρατού ο Γ. Σιάντος; Αυτοί οι δυο που ξεπούλησαν και κατάστρεψαν το μεγαλείο του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, παραδίνοντάς το στους δόλιους και προαιώνιους εχθρούς μας Άγγλους, και στη λυσσασμένη τότε βορά των δοσιλόγων; Πώς βρέθηκαν αργότερα και κάποιοι άλλοι φιλισταίοι στην κορυφή της ηγεσίας γουσιο - βλαντάδες - φάνηδες και άλλοι... λεηλάτες μιας ταλαίπωρης κομματικής ηθικής;

Πού πήγαν εκείνες οι φωτισμένες διάνοιες, οι επαναστατικές μορφές με τις φλογερές διαθέσεις; Αυτές που είχαν πάρει τα φώτα του Δ. Γληνού, αλλά κ' οι άλλες, οι ακράτητες κι ασυμβίβαστες, που ξεπετιούνταν αιθόρμητα μες από το λαό, και ήξεραν τι σημαίνει Αγγλία και αστική κι αποικιοκρατική πολιτική;

Τους έφαγε όλους εκείνους... η τυφλή θεοποίηση της αρχομανίας του «λούμπεν»; Τι ανόητη και φαντασμένη ειδωλολατρική προσωπολατρεία(!) Περιφρονήθηκαν τότε, τόσες διάνοιες, και τόσες ωραίες δασκαλικές και γνήσιες ηγετικές μορφές! Πόσες είχε βγάλει και η Σχολή Γληνού της Ακροναυπλίας! Γιατί αφεθήκαμε στο «ηγετικό» «λούμπεν» που μας επέβαλε μετά, τις εκατόμβες των θυσιών... και τον απορροφασμό Κινήματος και λαού;

Προς τι λοιπόν, η θρησκευτική εκείνη πειθαρχία σε μιαν άμυαλη και ολέθρια ηγεσία; Γιατί τους άφηναν οι υπεύθυνοι που τους γνώριζαν από κάθε πλευρά;

Αυτό δυστυχώς είναι και το μέγα λάθος του Άρη, η πίκρα των τίμιων αγωνιστών στη σκιά της αθάνατης μνήμης του.

Από το 1926 και μέχρι σήμερα συνεχίζεται δυστυχώς ακόμα, αυτή η διάσταση και ο διχασμός κρυφός και φανερός, ανάμεσα στους ιδεολόγους. Από τη μια στη φωτισμένη διανόη-

ση και από την άλλη, στο εγωιστικό κι αφώτιστο «λούμπεν», το ανεπίδεχτο στη μόρφωση κι ανίκανο, ν' αναλογιστεί τις δυνατότητες και τις ευθύνες του. Ένα φύραμα συγγενικό, εκείνου του ζαχαριάδικου, του ανήθικου και διεφθαρμένου (όρα «μπακάκας» και άλλοι στο Μπούλκες, στο βουνό, στην Τασκένδη) με μια ψυχικότητα κακότροπη κι ελεεινή. Όμως, μπροστά στα τόσα όργια της λούμπεν ηγεσίας, γιατί οι διανοούμενοι γίνονταν Πόντιοι Πιλάτοι, αφού ήξεραν ότι, ο Λένιν έλεγε: Προσέξτε το λούμπεν, είναι επικίνδυνο κι εύκολα σας προδίνει; Αλίμονο! «Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα». Κρίμα που ο Πολύβιος αξιώνει: να διδασκόμαστε και να διορθώνουμε το βίο μας από τη μελέτη της ιστορίας. «Υπάρχουν δυο πηγές που μπορούμε ν' αντλήσουμε πραγματικά πλεονεκτήματα: Η μία είναι τα δικά μας σφάλματα και η άλλη τα σφάλματα των άλλων. Η πρώτη, αν και πολλές φορές περισσότερο δραστηκή, είναι περισσότερο οδυνηρή. Είναι όμως η μόνη που θα μας επιτρέψει να εννοήσουμε ποιό αρμόζει και ποιό είναι χρήσιμο, δίχως κινδύνους και ανησυχίες».

Με λίγα λόγια ιστορικής αλήθειας που καίνε

★

Ο Άρης είπε κάποτε στο Μοριά, όταν συνεργάζονταν με τον Π. Κανελλόπουλο, το Νοέμβρη του 1944, τότε που ο δεύτερος είχε έρθει σαν απεσταλμένος της Κυβέρνησης του Καΐρου.

Δεν πάμε για την Αθήνα, κ. Κανελλόπουλε, να πάρουμε την εξουσία;...

Μα ο αστός πολιτικός του απάντησε αρνητικά. (Ομολογία Κανελλόπουλου πριν πεθάνει).

★

Αποκαλύφθηκε έστω κι αργά ότι: Ο Γιάννης Ζεύγος είχε στείλει γράμμα (παρακινημένος προφανώς από Σιάντο - Ιωαννίδη), στον Άρη, όταν πήγε στο Μοριά ο αρχικαπετάνιος, να μη θίξει και κακοκαρδίσει ούτε στο ελάχιστο τους «μεγάλους σύμμαχους» Εγγλέζους...

★

Ο Π. Κανελλόπουλος σε άλλη προθανάτια εξομολόγησή του, που παράγγειλε ν' ανακοινωθεί μετά το θάνατό του, και τη δημοσίευσε η «Πρώτη», με άλλα του απομνημονεύματα, είπε

και τούτο: πως τάχα... δεν αντιλήφτηκε στον Άρη «κατάρτιση και βάθος σκέψεως...»

Τι να του πούμε του σχωρεμένου; Το πόσο όμως γελάστηκε για τα ηγετικά και μορφωτικά προσόντα του Βελουχιώτη, το φωνάζουν τα ίδια τα πράγματα. Οι επιτυχίες του Άρη σαν δημιουργού του ΕΛΑΣ. Οι λόγοι του. Η στρατηγική του. Η άρνησή του για τη Βάρκιζα. Η προοπτική του για τα «γουναράδικα»... Όταν μιλούσε από καρδιάς με πνεύμα δίκαιο, φιλολαϊκό κι επαναστατικό, σε Περούλια και Κουτσούφλιανες, σε Λαμίες και Πυρσόγιαννες, και σε πόλεις του Μοριά, με σκέψεις σωστές και ρεαλιστικές... πώς ξεσήκωνε τις μάζες; Πώς με οξείαν αντίληψη των πραγμάτων βγήκε τότε και προφητικός εκτιμητής του δόλιου και άτιμου ρόλου των Άγγλων; Αλλ' ακόμα και σαν αρχικός πολέμιος της κρετινικής πολιτικής ηγετικής δυάδας, πώς βγήκε απόλυτα ακριβολόγος και προνοητικός για τις εξελίξεις;

Ο Π. Κανελλόπουλος διαψεύστηκε, γελάστηκε κι επικρίθηκε πολλές φορές στον πολιτικό του βίο. Ενώ, ο Άρης, στον τίμιο και πολυθαύμαστο αγωνιστικό του βίο, ποτέ.

Ίσως, κάπου μόνο, στο αίτημα και την αναμονή των επαναστατών, που δεν εκπλήρωσε τον τελικό, μυριοπόθητο σκοπό, να «καθαρίσει» λογαριασμούς με τους σκεμπέδες του Π.Γ. για να σώσει τότε το λαό και το Κίνημα, που είχε όλη τη δύναμη στα χέρια του.

★

Ο Γιάννης Ιωαννίδης, που είχε το διευθυντικό χρίσμα και το βέτο, της μη έχουσας γνώση για την αξία του και τα πολιτικά πράγματα της Ελλάδας Γ' Διεθνούς... είπε στο Σιάντο, όταν ο δεύτερος πήγαινε για τη διαπραγμάτευση της «Βάρκιζας...».

... «Γιώργη, πρόσεξε καλά' μη μου γυρίσεις χωρίς υπογραφή Συμφωνίας, έστω και μ' όποιες υποχωρήσεις...».

★

Πότε θα μάθουμε ποιάς, και γιατί, ανάθεσε στον επιλεγόμενο «μπακάκα» Ιωαννίδη την αρχηγία και την ασυδοσία στο Μπούλκες που εκτέλεσε χιλιάδες αγνούς και τίμιους πατριώτες Έαμο-Έλασίτες αγωνιστές; Γιατί; Αφού οι άμοιροι καταδιώκονταν από την ίδια τη «Βάρκιζα» που αυτός ήταν και βασικός και ηθικός αυτουργός της... και κατάφευγαν στη Γιουγκοσλαβία να σωθούν;

★

Ο Ν. Ζαχαριάδης μάζεψε κοντά του στο Π.Γ. όλους τους ναι-ναιδες υπηρέτες, και καλοθελητές του ο μαχαραγιάς, σαν άλλος Αλη-πασάς· και κανείς δεν κούναε μύτη. Όλοι τον έτρεμαν σαν νά 'τανε μπαμπούλας.

Μα ήταν ηγέτες αυτοί οι κάπηλοι, οι υποκριτές, κ' οι καριερίστες, ενός κόμματος ηθικών αρχών, που θ' άλλαζαν την κοινωνία προς το καλύτερο; Τι έδειχναν με τα παραδείγματά τους, τις πράξεις τους και τα βιώματά τους; Παραδέχτηκε ποτέ κανένας απ' αυτούς την ανικανότητά του, τη μετριότητά του, την κατωτερότητά του, τα λάθη του και τα εγκλήματα του; Έκανε ποτέ κανείς αυτοκριτική; Αυτοκτόνησε ποτέ κανείς από τύψεις; Ποιά ουσιαστική σχέση μπορεί να είχαν οι τέτοιοι σαλτιμπάγκοι, με μια δίκαιη και αγία ιδεολογία;

★

Ο Β. Μπαρτζιώτας (Φάνης), όταν έφευγαν οι Γερμανοί από την Αθήνα, είχε επιβάλει κι ετοιμάσει ομάδες - συνεργεία με καλοθελητές και μογιέλα και γράφανε παντού στο κέντρο της Αθήνας: «Ζήτω ο Φάνης» «Ζήτω ο Φάνης» «Ζήτω ο Φάνης».

Αυτός ο Φάνης, με την ελισσόμενη και στρουθοκαμηλική, γλοιώδη ταχτική του, που δεν είχε και καμιά ηγετική αξία στο βουνό... όταν έβλεπε τα σκούρα να του πάρει ο άλλος το πόστο στο Π.Γ., έλεγε και επαίρονταν ανάλογα, πως:

«Εγώ είμαι παιδί του Γιάννη» (=μπάκακα). Άλλοτε, «Εγώ είμαι παιδί του Νίκου» για το Ζαχαριάδη. «Εγώ είμαι παιδί του Κώστα» για τον Κολιγιάννη, κ.ο.κ.

Ήτανε παιδί ολουνών βλέπετε ο Φανάκιος. Σαν Φάνης μαστούνης σ' όλα τα Π.Γ., γλιστρούσε σαν το χέλι.

Κι αντί να πεθάνει σπίτι του αποτραβηγμένα και φρόνιμα... προκαλεί και την κοινή γνώμη και κηλιδώνει και την ιστορία των αγίων και μαρτύρων ηρώων, αγνών κι ανιδιοτελών, εθελοντών ιδεολόγων της αυτοθυσίας, με βιβλίο που του τύπωσαν τελευταία (να μη πάνε τ' απομνημονεύματα υπέρ του εαυτού του χαμένα, για σκεφτείτε), με τίτλο: «Εξήντα χρόνια κομμουνιστής» (sic)!

Το λέει μόνος του και προκλητικά, στο εξώφυλλο... ήταν δεν ήταν στην ουσία. Δεν τον συμβούλευαν τουλάχιστο ν' αλλάξει τίτλο; Δεν υπάρχει ίχνος σεμνότητας και μετριοφροσύνης; Αν υπήρχε έστω και λίγη αίσθηση αυτογνωσίας και ταπεινοσύνης, θ' άφηνε να τον κρίνουν οι άλλοι, για το πόση αξία είχε

σαν ηγέτης, και πόση ουσιαστική σχέση είχε με τον ακριβό αυτό τίτλο, που καθώς φαίνεται, δεν αναλογίστηκε και δεν έμαθε ποτέ, δε συναιστάνθηκε καν την ευθύνη και τη βαρύτητά του. Κρίνετέ τον εσείς αναγνώστες.

★

Ο Ιωαννίδης παρατήρησε αυστηρά σε μια φάση του αγώνα τον Δανηλίδη που είχε πάει με αποστολή στο Μοριά.

— Έμαθα ότι δεν στενοχώρησες απλώς και μόνο τους Άγγλους της αποστολής, αλλά τους έχεις δέσει κιόλας. Θα μου το πληρώσεις...

Και η απάντηση:

— Δεν τους έδεσα τους Εγγλέζους, αλλά δεν τους θεωρώ σύμμαχους και τους μισώ. Κακώς σε πληροφόρησαν.

★

Όταν ανάγγειλαν από το Επιτελείο του ΕΛΑΣ την πτώση του Μουσολίνι στο Σιάντο, είχε τόση χαμηλή διανοητική στάθμη, που δεν μπορούσε ν' αντιληφθεί ότι αν, ο Ντούτσε είχε 40 μεραρχίες άχρηστες... ο σύμμαχός του Φύρερ, είχε τότε, έναν από τους ισχυρότερους στρατούς του κόσμου· κι ήταν επόμενο 5 και 10 μόνο μεραρχίες, αν κινητοποιούσε, κυριεύε με το κέϊσμα και το φανατισμό των ναζιδων, μια όποια χώρα σαν τη δική μας, φυσικά όχι αμαχητί, αλλά, κι ως τον ένα θυσιάζονταν οι χιτλερικοί με το «ζήτω ο φύρερ» στα χείλη. Όμως ο «Γέρος» όπως τον έλεγαν, ο ελεεινά άμιαλος και σκληρά συγκεντρωτικός στη διαδικτική, ή τριαδική του εξουσία, περίμενε με την πτώση του Μουσολίνι, «σε 10 μέρες το πολύ, ανακωχή και ειρήνη...».

Τόσο βρισκόταν ο ανθρωπάκος μέσα στα πράγματα του καιρού του, που οι εκτιμήσεις του δεν είχαν καμιά σχέση με τις εξελίξεις και τις προοπτικές του Αγώνα.

★

Αλλά, την ευθύνη δεν την έφεραν μόνο οι νούκουτοι εκείνοι ηγετίσκοι. Ευθύνη έπρεπε νά 'χουν και οι ξύπνιοι και ικανοί πολιτικοστρατιωτικοί ηγέτες του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, που θεοποίησαν τους άμιαλους και τους άφησαν να καλλιεργήσουν κάποιο «αλάθητο» σε μια κοντόφθαλμη ψευτοηγεσία, που άρχισε να ξεπουλάει, ένα από τα μεγαλειωδέστερα Κινήματα του λαού μας στους Άγγλους, να διαλύει ταπεινωτικά ένα Λαϊκό Στρατό, μιας αυθόρμητης, κι εθελοντικής απελευθερωτικής εποποιίας· και να τον παραδίνει στα νύχια του ντό-

πιου δδσιλογισμού, και των νέων καταχτητών Σκόμπι και Τσώρτσιλ, καθώς οι φιλισταίοι προετοιμάζαν συστηματικά, από την άνοιξη του 1943.

★

Σκεφτείτε τι μωρίες λέγονταν τότε, από τους φτηνούς, ουτοπιστές, και τόσο επιζημίους εκείνους ηγετίσκους. 'Ότι τάχα, ο Μανουήλσκι της Γ' Διεθνούς, αστειευόμενος μια μέρα στη Μόσχα προπολεμικά, παρουσία του Ιωαννίδη, είπε: «*Τι να κάνει κι ο σ. Ιωαννίδης στην Ελλάδα. Δεν μπορεί να κάνει τίποτε, γιατί εκστρατεύει η Αγγλία... και τον πνίγει...*»

Κι ο κουρέας που πέρα από τις τρίχες του δεν ήξερε τίποτε, τό 'δεσε κόμπο και το τσαμπούναε σ' όλη τη διάρκεια της Κατοχής. 'Ότι δηλαδή, τάδε έφη Μανουήλσκι προπολεμικά... και δε συμμαζεύεται... όπως έλεγε και τ' άλλο: «*ένα αγγλικό πλοίο ν' αγκυροβολήσει στον Πειραιά, εμείς δεν μπορούμε να κρατήσουμε Κυβέρνηση*». Γι' αυτό και βιάστηκαν να μας παραδώσουν στους 'Αγγλους, για νά 'ναι ήσυχοι. Κράτησαν το λόγο τους οι ελλεινοί.

Αρνήθηκαν και στον Τέμπο συμμαχία... κι αργότερα, μας σέρβιραν μακελευτί, κι επί σφαγή, σαν τους αμνούς... στους γιουπιγιάδες - αφεντάδες. Μας πρόσφεραν πεσκέσι στα νύχια του τσωρτσιλισμού, γεμίζοντας φυλακές και ξερονήσια και τόπους εκτελέσεων. Και η κριτική τους έπειτα... «*Λάθος ο Λίβανος*», «*λάθος η Καζέρτα*», «*λάθος η Βάρκιζα*», «*λάθος η Αποχή*», λάθη - λάθη - λάθη: αφού «*η κατάσταση ήταν σύνθετη, τι να κάναμε;*» Σαν να μην είναι σύνθετες, όλες οι καταστάσεις της διαχρονικής πάλης των αντιθέσεων και των συγκρούσεων, μέσα στη διαλεχτική κίνηση των πραγμάτων. Και τάχα έγινε υπερτίμηση της βρετανικής ισχύος, και υποτίμηση των δυνάμεων του ΕΛΑΣ. Αλλά, και σε νεότερα χρόνια... είπαν «*όχι στη λαθολογία*». Ε, τέτοιοι ηγέτες να σου λαχαινούν κακόμοιρε λαέ, με το τόσο αξιοθαύμαστο προοδευτικό σου Κίνημα! Και σωθήκαμε!

Πάντως, μ' ανάξια στελέχη... η κρίση ηγεσίας θα σε δέρνει, και... «*ζήτω που καήκαμε!*»

★

Ο Π. Κανελλόπουλος αποκάλυψε για το Λεωνίδα Σπαή, άλλη ενοχή στα «Δεκεμβριανά».

Ο στρατηγός Σπαής, που τα τελευταία χρό-

νια κι αυτός παράστανε τη δημοκρατική περιστερά... είχε διοριστεί υφυπ/ργός στρ/κών το Δεκέμβρη του 1944, με την εύνοια του Παπανδρέου του Δαμασκηνού και των 'Αγγλων. Το τι ανάφερε σχετικά ο ίδιος, διαβάστε να φρίξετε, και δε χρειάζεται σχόλιο: «*...αποφασίσθηκε να χρησιμοποιηθούν κατά του ΕΑΜ τα τάγματα ασφαλείας. Η εισήγηση ήταν των 'Αγγλων και η απόφαση δική μου. Δεν θέλω να δικαιολογήσω την πράξη, αλλά δεν γινόταν αλλιώς, η στρατιωτική μας δύναμη ήταν ανύπαρκτη. Συνολικά υπήρχαν 27.000 άνδρες των ταγμάτων ασφαλείας. Χρησιμοποιήσαμε 12.000 τους λιγότερο εκτεθειμένους και οπωσδήποτε κανένα από τα σημαίνοντα στελέχη. Τους ντύσαμε και τους εξοπλίσαμε αφού τους πήραμε από τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως... δεν είναι αλήθεια ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τάγματα ασφαλείας στα Δεκεμβριανά... Χρησιμοποιήθηκαν οι μισοί περίπου από όσους είχαν συλληφθεί και αυτή είναι η αλήθεια που αποκαλύπτω σήμερα*».

★

Μετάλλια σε αγωνιστές

Το υπουργείο Εθνικής 'Αμυνάς απέναιμε πρόσφατα δίπλωμα τιμής και αναμνηστικό μετάλλιο Εθνικής Αντίστασης στους παρακάτω αγωνιστές για τη συμμετοχή τους στον Απελευθερωτικό Αγώνα του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ.

Στον απόστρατο Συντ/ρχη Γιώργο Μπουρατζή και

Στην αγωνίστρια σύζυγό του Μαρία Μπουρατζή που προήχθη και στο βαθμό της μονίμου ταγ/ρχου ε.α. για την πολύτιμη συμβολή της ως νοσοκόμος λοχαγός στο στρατό της Μέσης Ανατολής, το 1941 - 1944.

Στο διευθυντή της Περιοδικής μας Επιθεώρησης Λάμπρο Μάλαμα.

'Όταν ένας λαός βρίσκεται κάτω από οποιαδήποτε μορφή δουλείας, τότε, η τιμιότητα, η γενναιοφροσύνη και η αυτοθυσία οφείλουν νά 'χουν το προβάδισμα, από ποια άλλη αρετή.

Λ. Μάλαμας

Δοκιμιογραφία
Ιγνάτης ο επαναστάτης
Του Γιώργου Παπαστάμου

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ, με την κουκούλα του δήμιου... δεν τον αναγνωρίζεις σήμερα πια. Κάθεται πολύ συλλογισμένος σ' ένα χώρο στενό, που μόλις να χωράει την διάσταση της μικρής του ελπίδας.

Ποιάς ελπίδας. Μήπως αυτής που κακοφόρμισε από το συγκαιρινό παραλήρημα μέσα στον οριζόντιο ίλιγγο των παθημάτων του κόσμου;

Είναι, άμα καλά τον προσέξετε ένας κοκκινωπός και γεροδεμένος, άντρας, που χειρονομεί παράλογα και άγρια πάνω απ' τα ερείπια.

— Η νικηφόρα επανάσταση... η νικηφόρα επανάσταση θλιβερό απομεινάρι της εγώ. Αλλά ποιά επανάσταση; Ποιά; Κανείς δεν ξέρει, απ' όσους ρωτάμε απ' τους σύγχρονους των νέων γενεών. Όλοι αυτοί. Είναι πεσμένοι όλοι μαζί στο κενό... νικητές και νικημένοι... και καμιά νικηφόρα επανάσταση... δεν θυμούνται.

Όμως, κάπου μακριά, ακούγεται η παράξενη κραυγή... κραυγή απόγνωσης στην Αυγή... Κάτω από την παγκόσμια «νεοσστημένη» λαιμητόμο. Χιονίζει παντού και ολόγυρα λύκοι πεινασμένοι ουρλιάζουν. Φόβος, απέραντος... και η απόσταση μεγαλώνει.

Είσαι μόνος ω επαναστάτη! Τώρα, τι θα κάνεις αυτοεξόριστος, σ' ένα ρουμάνι ερημιάς.

Στα χείλη του είχε πήξει το αίμα. Η νικηφόρα επανάσταση είχε χαθεί..., και δεν το έλεγε, μήτε απαντούσε γι' αυτή... Μόνο φώναζε πότε πότε.

— Ω, εγώ μόνον εγώ κουβαλάω την άθλια ψυχή μου και να την παραδώσω στον ξορκισμένο να... τελειώνουμε.

Ήταν, ένας λιποτάχτης ήρωας, έτσι θαρρούσαμε, από την ανθρώπινη κωμωδία του Μπαλζάκ, φευγάτος... Αυτός με τόσους άλλους σιμά του συνθέτουν την κίνηση της παρακμασμένης κοινωνίας και τη συνθέτουν μ' ενάργεια σαν θρηνητική μακρόσυρτη ελεγεία, που θα συγκινούσανε και το Μάρξ, για ν' αναφέρεται πάντα σ' αυτούς σ' ένα καινούργιο Das Kapital...

Τώρα, είναι ώρα των μεγάλων αποφάσεων. Ο μεγάλος στρατός διαλύθηκε, ύστερα από την πρώτη και τελευταία του, «νικηφόρα» παρέλαση. Κι όλοι οι καλιότεροι μαχητές γίνανε ηθοποιοί στο «μαγικό μας θέατρο». Κι όποιος απ' αυτούς θελήσει γίνεται εύκολα στρατηγός και συνομιλεί με τον Αννίβα ή τον Μεγαλέξανδρο. Ή άμα κανείς θέλει, μπορεί να τραγουδήσει Τροβατόρε. Η τέχνη είναι στη διάθεσή του. Κι όλοι οι ήρωες του Σαίξπηρ, ιδίως αυτοί, που τραγουδούν κι αυτοί κλαίνε, παραπονιούνται, ρητορεύουν κι απαγγέλλουν. Σκιές, που, διδάσκουν τί μπορεί να κάνει η μουσική, πάνω στη λέξη σκιά...

Και μερικοί, οι πιο σοβαροί μαχητές της πιο καλιάς φρουράς, ψάχνουν μέσα στα συντρίμια, στα σκοτεινά ερείπια και στα καμμένα δάση, για τη σκοτωμένη εμπιστοσύνη και τη χαμένη αγάπη.

— Τί είναι αυτά τα αισθήματα... μονολογούν οι νεώτεροι... Αυτά όλα χάθηκαν, με την επανάσταση. Τη θέση τους πήραν το μέγα μίσος και η θανάσιμη έχτρα... κι αυτά, ω αυτά, μίσος και έχτρα, δεν μπορούμε πια να τα σκοτώσουμε με φιλοσοφίες...

Τ' ακούει όλα τούτα και ο σύντροφος, ο αλλοτριωμένος καλιός επαναστάτης, και καταντάει νωθρός και απaráμιλλος ονειροκόλος και ντύνει τα νεφελώματα της φθοράς της περιπέτειας και της αυτοκαταστροφής με τα χρώματα του ονείρου και του απρόβλεπτου... Ναι του απρόβλεπτου...

Και συμπαθεί πάντα τα αθώρητα κοπάδια των φανταστικών όντων. Είναι λέει ο Ιγνάτης ο τρελός — το εξωπραγματικό πλάσμα του 20ου αιώνα, του αιώνα του.

Γι αυτό και οι γείτονές του στο δάσος, — που το λέν εγκώμιο της σκιάς — το τσακάλι, ο λύκος, η αλεπού αρχίζουν να τον κοιτάζουν αυτόν τον Ιγνάτη - επαναστάτη, με οίκτο και περιφρόνηση.

Αλλά, ο Ιγνάτης, που φορεί κουκούλα δήμιου είναι καλός... καταφεύγει στο σπιριτουαλισμό για να σωθεί... από το «πνεύμα» του οίκτου. Εξομολογείται, ότι εξομολογείται... μόνο στον εαυτό του, οδηγώντας τον σε τρομακτική καταπίεση και φτωχώνει ολοένα τη ζωή του, απλοποιώντας την τόσο βάναισα...

— Είμαι ένοχος φωνάζει... Αλλά γιατί. Για-

τί... σνήκω, σ' ένα στρατό, που σκοτώνει...
 Όχι... ποτέ δε σκότωσε... μήτε σκοτώνει· μό-
 νο λερώνει την ομορφιά, με τη λάσπη της
 πραγματικότητας.

Είμαι, εγώ ο Ιγνάτης του άλλου και του ί-
 διου, που αναγνωρίζω τον ανεπίστροφο χαρα-
 κτήρα της παρακμής των αστών - φίλων μου,
 και τους νιώθω σαν ανθρώπους, που δεν αξί-
 ζουν μια καλύτερη μοίρα.

Κι εγώ ο Ιγνάτης είμαι σιμά στη μοίρα Σύ-
 βιλλα· αυτή τώρα θα μου μιλήσει... μέσα στο
 άγριο καλύβι της μαύρης μοναξιάς μου. Και
 μίλησε δυνατά μέσα στο φως.

Αιντε, να φτάσουμε στην αρχαία θά-
 λασσα και να τη φωνάξουμε μητέρα μας...
 Αιντε για να σου πω, πως σου φυλάω και μια
 έκπληξη· τέτοια πού 'ναι το φάρμακο για τα
 δύστροπα παιδιά μου, τα απ' τις ρίζες του
 Σπάρτακου, είναι έκπληξη - θέληση πανάρ-
 χαια δική μου... αποθανείν θέλειν...

Και πέθανε... παρασύροντας έναν πολι-
 τισμό, που είχε παρακμάσει. Γιατί δεν είναι
 πια πολιτισμός - ηγέτης αυτός της φθοράς...
 Ένας άλλος έρχεται, αλλά δεν ήρθε ακόμα...
 Βρισκόμαστε, λοιπόν, στο κενό;...

Λογοτεχνία & κοινωνική συνείδηση Λημήτρη Δημητριάδη

Η λογοτεχνία θεωρούμενη σαν ένα σύνολο γρα-
 πτής πνευματικής δημιουργίας, αποτελεί ένα ανε-
 κτίμητο και καθοριστικό πολιτιστικό αγαθό, ανεξά-
 ντλητη πηγή γνώσης και εσωτερικής ικανοποίη-
 σης, αλλά και όργανο βαθιάς καλλιέργειας και προ-
 βληματισμού για κάθε άνθρωπο.

Συνδυάζοντας την ψυχική ομορφιά με την ωφέ-
 λεια, προτρέπει και συμβάλλει στην οικουμενική
 του ολοκλήρωση, επηρεάζει την πραγματικότητα
 της ζωής και γίνεται καθοριστικός παράγοντας της
 κοινωνικής συνείδησης.

Στην εποχή μας, όπου οι θεσμοί και οι αξίες μετα-
 βάλλονται ασταμάτητα, συνθλίβοντας και απομα-
 κρύνοντας τον άνθρωπο από το πολιτικό και κοινω-
 νικό γίγνεσθαι, η λογοτεχνία επιβάλλεται να είναι
 γέννημα των κοινωνικών διεργασιών, να δένεται με
 τις πολιτικές εξελίξεις και να προσφέρει στο λαϊκό
 κίνημα Όχι απλά για να τονίσει τις συγκεκριμένες
 κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, αλλά να συνεπά-
 ρει, να συνεγείρει τις κοινωνικές τάξεις και να με-
 ταφέρει μηνύματα αγώνα και πάλης.

Οι δημιουργικοί στόχοι του λογοτέχνη, προσ-
 διορίζονται από το περιβάλλον στο οποίο ζει, γιατί
 αυτό τον κινεί, τον συγκινεί, τον διαμορφώνει, αλλά
 και από τη δική του πείρα, το χαρακτήρα, το εσωτε-
 ρικό του βάθος. Μέσω στην κοινωνία κατανοεί ο

λογοτέχνης την πραγματικότητα. Οι παλμοί της
 ευαισθησίας και του ανθρωπισμού του, συντριβο-
 ντας το φλοιό της συνήθειας και του κατεστημένου,
 μπαίνουν στην ψυχή του λαού και γίνονται φορείς
 της κοινωνικής συνείδησης.

Η σύνδεση του λογοτέχνη με το λαό, είναι συνει-
 δητή και όχι κατά παραγγελία. Είναι η φλόγα της
 πίστης στην πολιτιστική αυτοδυναμία, ο ουσιαστι-
 κός ρόλος για τον προσανατολισμό των παραγωγι-
 κών δυνάμεων.

Ο λογοτέχνης δεν αποτυπώνει απλώς την αλή-
 θεια. Δίνοντας τη μορφή, το μήνυμα και το νόημα
 για αλήθεια, συμβάλλει στη διεργασία των αλλαγών
 ενός νέου κοινωνικού συστήματος.

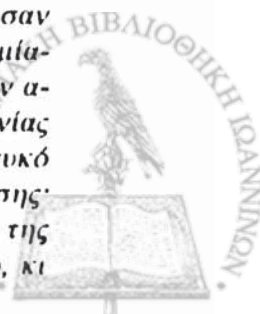
Η πορεία του είναι το μεγάλο ηθικό όπλο για
 δικαιοσύνη, ειρήνη και λευτεριά της γνώσης.

Φυσικό κάλεσμα

Επιστροφή στη γη

Του Δημήτρη Ζάννη

Η γη είναι η αρχή και το τέλος κάθε ζωής,
 είναι το τελειότερο δημιούργημα, που με την
 απέραντη, κι αστείρευτη αγάπη της, μεγαλώ-
 νει, αγκαλιάζει και προστατεύει κάθε ζωή. Εί-
 ναι η μάνα κι ο τροφοδότης του ανθρώπου, του
 φυσικού και ζωικού βασιλείου. Με τη μεγαλό-
 πρεπη σοφία της, φέρνει το γέλιο, το τραγούδι
 της αυγής, και το γλυκό ύπνο το βράδυ. Στους
 κάμπους ανταμώνεις την καρπερότητα, το με-
 γαλείο της παραγωγής. Στα βουνά την περηφά-
 νια, το ξαλάφρωμα της ψυχής, το ξαστέρωμα
 του νου. Νιώθεις σαν κυρίαρχος σταυραετός,
 έτοιμος ν' ανοίξεις τα γεροδεμένα κλαπατά-
 ρια, κι όλο να ταξιδεύεις στα ελατοντυμένα
 κορφοβούνια. Στις κοιλάδες και τα φαράγγια,
 στις λαγκαδιές με τις νεροσυρμές, και τα κρυ-
 σταλλένια νερά. Συναντάς τη γαλήνη, τα κε-
 λαηδήματα των πουλιών, την αρχή της ύπαρ-
 ξης. Στις σπηλιές όλη τη μυστικότητα της
 σιωπής, και το σκεπτικισμό. Και τέλος στα
 καταγάλανα νερά της θάλασσας, το χάιδεμα
 του ήλιου, το κυματιστό νανούρισμα, το ξελα-
 μπικάρισμα της σκέψης, και του κορμιού. Κι
 όλα αυτά, για σένα ζωή, για σένα άνθρωπε. Η
 γη είναι η πηγή και το στόμα της αιωνιότητας,
 είναι η ίδια η ανάσα. Την Άνοιξη μοιάζει σαν
 ευωδιαστή αναπνοή, σαν λειτουργικό θυμιά-
 μα. Το καλοκαίρι, η γενναιοδωρία με την α-
 πλοχεριά. Το φθινόπωρο η πηγή της αφθονίας
 με τη νοσταλγία. Και ο χειμώνας, το λευκό
 παταγουδιασμένο κρεβάτι, της ξεκούρασης·
 που θα ξαναπροετοιμάσει την αναγέννηση της
 ζωής. Απέραντη είναι η ευσπλαχνία σου, κι

υπομονή σου μάνα μας γη. Εμείς τα παιδιά σου, τρυπάμε το κορμί σου μ' όλα τα σουβλερά σύνεργα. Εσύ όμως αλείφεις τις πληγές μας με βάλσαμο και λάδι. Εμείς σου πετάμε κατάμουτρα τα σκουπίδια και τις βρωμιές μας. Εσύ μας γεμίζεις τ' αμπάρια με στάρια, και καλούδια. Εμείς αλληλοσκοτωνόμαστε, και γεμίζουμε τα χωράφια με αδελφικά κουφάρια. Εσύ θρέφεις μ' αυτά καρπούς και κυπαρίσσια. Κι ύστερα σ' εγκαταλείπουμε, για να ζήσουμε στους μεγάλους κι ασφυκτικούς βιομηχανικούς χώρους. Εκεί που κυριαρχεί η ασφάλτος, το τσιμέντο, η ανηθικότητα, ο παθολογικός πολιτισμός. Το έγκλημα, ο παραλογισμός, ο τάφος της ζωής. Ως τότε όμως αυτή η ευσπλαχνία, η μεγαλοσύνη, η υπομονή σου; Δεν πρέπει να ξεχνάμε, όταν ο άνθρωπος απομακρύνεται απ' τη γη, τη φύση. Απομακρύνεται απ' την ίδια τη δημιουργία, την αποστολή του. Τίποτα καλύτερο, ευγενέστερο και πολιτισμένο για τον άνθρωπο, να ζει, να δουλεύει, να παράγει, και να χαίρεται τη γη και τη φύση. Και μετά να τον σκεπάζει με το χώμα ανάλαφρα, όπως αυτή ξέρει. Γράφει ο Σωκράτης. «Αδύνατο άνθρωπος ελεύθερος να βρει απασχόληση ωφελιμότερη και τερπνότερη από τη γεωργία· η οποία και ευπορία φέρει και την υγεία ενισχύει, και τη φιλομάθεια διδάσκει και την προς άλλους αγάπη και βοήθεια υπαγορεύει. Μητέρα δε και τροφός όλων των άλλων τεχνών είναι». Γιαυτό, ένα είναι το μήνυμα: Να ξαναγυρίσουμε στη γη, απ' εκεί που ξεκινήσαμε. Μας προσμένει με ορθάνοιχτη αγκαλιά, θα μας καλοδεχτεί. Η ζωή και το μέλλον όλων των λαών, είναι στη φύση, στο άδολο και καρπερό χώμα. Επίσης κάποτε πρέπει να σταματήσει η αλόγιστη εκβιομηχάνιση σε βάρος της γεωργίας. Το σίδηρο δεν τρώγεται, αλλά και για να δουλέψει, χρειάζεται πρώτη ύλη που παράγεται απ' τη γη. Οι λαοί λοιμοκτονούν από έλλειψη ψωμιού, κ' όχι μηχανών. Γι' αυτό η οικονομική ανάπτυξη του τόπου μας, πρέπει να στηριχτεί στον αστείρευτο πλούτο της γης. Να γίνουν μεγάλα και καλομελετημένα αναπτυξιακά προγράμματα, με σοβαρές επενδύσεις... Μετά να ακολουθήσει η οργανωμένη ανάπτυξη της κάθετης μεταποιητικής βιομηχανίας. Όστε να γίνουμε αυτόνομοι στον τόπο μας, κι ανταγωνιστικοί στο εξωτερικό. Ν' αναπτυχθεί σωστά και χωρίς κλυδωνισμούς η εθνική οικονομία μας. Να περιοριστεί ο πληθωρισμός, η ανεργία, η μόλυνση του περιβάλλοντος. Να ξαναβρούμε το γέλιο, την αισιοδοξία, την ανθρώπινη χαρά, την περιπόθητη ειρήνη.

Αφηγηματικό χρονικό Ένας θανατοποινίτης στο κελί του

Βασίλη Περσειδή

Ένας απλός και ωραίος, αγνός και ψυχωμένος αγωνιστής της λευτεριάς ήταν και ο Λευτέρης Θιμαριώτης. Περιοισία, καριέρα, γονιούς, τη ζωή του την ίδια, αδίσταχτη προσφορά στον Αγώνα. Ταλαιπωρίες, περιπέτειες, κίνδυνοι, τόσες και τόσες φορές πρόσωπο με το θάνατο· στο τέλος βγήκε ζωντανός. Η αγνή ψυχή του και η βαθιά ελληνική του συνείδηση, τον έκαναν να δώσει όλη του τη μόρφωση, και τις προσωπικές ικανότητες και να αναδειχτεί, από μόνος του σ' έναν λαμπρό και άξιο λαϊκό ηγέτη. Τέτοιοι σωστοί άντρες όμως, τέτοιοι πατριώτες θεωρούνται «άκρως επικίνδυνοι» για το καταστημένο και πρέπει με κάθε τρόπο να εξοντώνονται. «Αντί του μάνα λοιπόν χολή». Βαριά κατηγορία για πλήθος φόνους και άλλα φοβερά κακουργήματα! Να η ανταπόδοσή!... Σύλληψη, φυλάκιση, δίκη, καταδίκη.

Αλλά καλύτερα είναι να δώσωμε το λόγο στον ίδιο τον αγωνιστή ν' ακούσουμε τη συνέχεια, όπως την αφηγείται ο ίδιος, σύμφωνα με το προσωπικό του σημείωμα.

• • •

«Η δίκη τελείωσε και το Στρατοδικείο αποσύρθηκε να βγάλει την απόφαση. Αυτό είναι κακό σημάδι και σημαίνει ότι θα πέσει θάνατος. Το στρατοδικείο ξαναπήγε στην αίθουσα κι εξεφώνησε την απόφασή του. Εμάς όμως δε μας παρουσιάσανε, αλλ' ήρθαν οι χωροφύλακες, μας έδεσαν και μας πήρανε πίσω για τη φυλακή. Όλοι είχαμε χάσει το χρώμα μας. Ρωτοίσαμε τους χωροφύλακες με αγωνία. Αυτοί όμως μας έλεγαν πως η απόφαση θα βγει το απόγευμα. Σε μια στιγμή το μάτι μου πήρε το βλέμμα ενός χωροφύλακα που με κοίταζε χαρακτηριστικά... Τη ματιά του αυτή την ένιωσα σα μαχαιριά και τα γόνατά μου μουδιάσανε. Χωρίς να ξέρω την απόφαση, καταλάβαινα ότι μου είχαν βάλει θάνατο. Σαν αστραπή όμως, μου ήρθε και η σκέψη: μπορεί να είναι και 3 κατά 2 (οπότε δεν εκτελείται), ή να είναι για κάνα άλλο και αυτό το χτήνος να μην κατάλαβε... Όταν κινήσαμε να πάμε, ένας συγκρατούμενος είπε πως θέλει να κατορηήσει. Τότε ο

επιχειρήσει της συνοδείας του λέει θυμωμένα: Κατουράς στη φυλακή, δε θα σκάσεις. Αυτό η ώρα ... την Π... του και στις τρεις έχω πάλι υπηρεσία. Πάλι κρύο θα το φάμε το φαί κι έχουμε κρέας σήμερα. Μπρός, προχωράτε γρήγορα.

Τα λόγια αυτά του νωματάρχη, μου χτύπησαν σαν μια τερατώδη αντίθεση. Εμείς να πνιγόμαστε από την αγωνία του θανάτου, κι αυτός να νιάζεται πως θα φάει το φαί του κρύο! Αλλά ο άνθρωπος, καιρό τώρα αυτή τη δουλειά κάνει, να κουβαλάει μελλοθάνατους στη φυλακή... κι από τη φυλακή στο εκτελεστικό απόσπασμα. Έτσι, είχε αποχτήσει τη μακάβρια αυτή απάθεια.

Η μεγάλη αίθουσα του δικαστηρίου και η αυλή έξω, γεμάτη κόσμος. Οι αντιδραστικοί ήθελαν να χαρούνε την καταδίκη του φοβερού κακούργου, του εωσφόρου της περιοχής. Το πλήθος οι Ιεραμίτες, για να συμπονέσουν και να ιδούνε για τελευταία ίσως φορά τον άξιο και αγαπημένο τους ηγέτη.

Από την πόρτα του δικαστηρίου ώσπου να μπούμε στην «κλούβα» που περίμενε κρατούσαν τον κόσμο σε απόσταση. Ενώ προχωρούσαμε δεμένοι, πήρε το μάτι μου τη μάνα μου. Ένα γλυκό φως, στη στιγμή ζέστανε την ψυχή μου. Γύρισα και την κοίταξα χαμογελαστός. Η μάνα μου έκλαιγε, και ήταν η τελευταία φορά που θά 'βλεπα την ιερή μορφή της. Την κοίταξα, και η ψυχή μου ολάκερη είχε μαζωχτεί στα μάτια μου, που δεν ήθελαν να τραβηχτούνε από πάνω της. Αμέσως όμως αιστάνθηκα το σιδερένιο χαλκά να πονάει το κόκκαλο του χεριού μου, με το τράβηγμα που μου 'κανε ο άλλος που ήταν δεμένος μαζί μου, και προχώρησα.

Δεν είχα καλά καλά καθίσει μέσα στην κλούβα, όταν μια σπαραχτική φωνή ξέσκισε τ' αυτιά μου: Γιτέέ μου.....

Με κανέναν άλλο τρόπο και τόσο έντονα δε θα μπορούσε να εκφραστεί ο ψυχικός σπαραγμός, όπως με τη δυσύλλαβη αυτή κραυγή. Η φωνή υψώθηκε ως τα ουράνια και σβήστηκε, λες και σβνόταν μαζί της και η μάνα που την έβγαλε. Δε θυμάμαι άκουσμα που νά 'φτυσει στ' αυτιά μου και να μου 'φερει τέτοιο συγκλονισμό, όσο η γνώριμη εκείνη φωνή. Ένας κοφτερός πόνος σπάρταξε με μιας τα σωθικά μου και ταυτόχρονα μια λυσσασμένη αγανάχτηση ξεσηκώθηκε μέσα μου και μου ήρθε να χυμήξω απάνω στους φρουρούς που μας είχαν περιτριγυρισμένους και να γίνω κομμάτια μαζί τους. Χρειάστηκε να σαγκώσω σκληρά τη

γλώσσα μου, για να μη φωνάξω και να μην κλάψω.

Το αυτοκίνητο έτρεχε μέσα στους δρόμους της πόλης. Οι άνθρωποι ήσυχoi πήγαιναν στις δουλειές τους. Αυτό το «ήσυχoi» κοντραστάρισε σκληρά στην ψυχική φουρτούνα που παράδερνα και μ' έκανε να πονέσω. Σε λίγο φτάσαμε στη φυλακή. Μόλις την αντίκρισα, μου φάνηκε σαν κάτι το γνώριμο και το αγαπημένο, που μου έδινε ασφάλεια! Μπήκαμε στον προθάλαμο. Ένας φύλακας μας έκανε τη συνηθισμένη έρευνα. Σε λίγο άνοιξε η πόρτα να πάμε στους θαλάμους. Όσοι θα την περνούσαν, γλυτώσανε. Όσοι θα μένανε, ήταν ξεγραμμένοι. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά, η στιγμές μου φαινόταν ατέλειωτες. Περνά ο ένας, περνά ο άλλος, ο άλλος... πάω να περάσω κι εγώ, όταν νιώθω το χέρι του αρχιφύλακα απάνω στον ώμο μου! Στο αλαφρύ αυτό ακούμπισμα ένιωσα πως με άγγιξε ο χάρος με τη φτερούγα του. Η ψυχή μου, σαν νά 'σβησε. Τα γόνατά μου αρχίσανε να τρέμουνε, παρά λίγο να πέσω χάμω. «Κύριε Θυμαριώτη άρχισε να μου λέει με μεγάλη μου λύπη είμαι αναγκασμένος να σας ανακοινώσω ότι κατεδικάσθητε εις την εσχάτην των ποινών. Μην απελπίζεστε όμως, ο Θεός είναι μεγάλος».

Τότε μου έκαναν την έρευνα του μελλοθάνατου, (πέρνουν τη ζώνη, τα κορδόνια των παπουτσιών, τη γραβάτα και ό,τιδήποτε άλλο με το οποίο θα μπορούσε τυχόν ν' αυτοκτονήσει ο μελλοθάνατος) και με πήγαν στο κελί. Ο φύλακας ξεχώρισε από την αρμαθιά ένα μικρό κλειδί, το έβαλε στην τρύπα του χοντρού μπρούντζινου λουκέτου και το γύρισε, ύστερα άνοιξε το λουκέτο, κατέβασε τη βαριά σιδερένια αμπάρα, άνοιξε την πόρτα και μ' έσπρωξε μέσα λαφριά. Εγώ κινήθηκα σαν υπνωτισμένος και πέρασα μέσα. Τότε η πόρτα έκλεισε, κάνοντας το γνωστό εκείνο απαίσιο στρίγγλισμα και άκουσα τη σιδερένια αμπάρα να στεριώνεται πίσω της. Με το κλείσιμο της πόρτας και το άκουσμα του απαίσιου εκείνου κρότου, ένιωσα να παγώνω από τη φρίκη και μού 'ρθε να μπήξω μια φωνή που ν' ακουστεί σ' όλη την πόλη και ταυτόχρονα να πέσω απάνω και να τη φάω με τα νύχια μου. Η φωνή όμως πνίγηκε στο λαιμό μου και βρέθηκα με τα μούτρα κολλημένα πάνω στην πόρτα. Το κελί φωτιζόταν μ' ένα δυνατό φως. Εμένα όμως μου φαινόταν πως ήταν σκοτάδι μαύρο γύρω μου. Το μυαλό μου βρισκόταν σε τέτοιο παραδурμό, που δεν καταλάβαινα ούτε πόνο ούτε λύπη,

ούτε και να σκεφτώ τίποτα μπορούσα. Σύγχυση, τέλεια σύγχυση... Από τη ληθαργική αυτή κατάσταση μ' έβγαλε ο κρότος της πόρτας που άνοιξε. Ανοιγ' η πόρτα!... Έκαμα μια προσπάθεια να συνέλθω. Ο φύλακας έφερε τα ρούχα, φαί και νερό. Το φαί και το ψωμί ούτε το κοίταξα, μόνο νερό ήπια. Έστρωσα τα ρούχα μου σε μια γωνιά και κάθησα βιθισμένος στον παραδαρμό του νου. Δεν ξέρω πόσην ώρα έμεινα έτσι, ώσπου άκουσα κλειδιά να βροντάνε, πόρτες ν' ανοίγουν και σε λίγο, φωνές, φασαρία. Άνοιξε η φυλακή για απόγιομα. Οι κρατούμενοι βγήκανε από τους θαλάμους κι άρχισε η κίνηση. Αυτό μ' έκανε να συνέλθω. Φωνές, γέλια, καλαμπούρια, ζωή! Ξεχώρισα έναν έναν τους κρατούμενους από τη φωνή τους. Το ξέρουν πως με κλείσανε κι αυτοί γελάνε και καλαμπορίζουνε!... Τότε θυμήθηκα τις άλλες εκτελέσεις που είχαν γίνει στο διάστημα της προφυλάκισής μου. Την άλλη μέρα κιόλας η απαισία νύχτα της εκτέλεσης είχε ξεχαστεί και η ζωή στη φυλακή ξανάπαιρνε το συνηθισμένο ρυθμό της, σα να μην είχε γίνει τίποτα, όπως το νερό της θάλασσας κλείνει με μιας το λάκο που άνοιξε ο βράχος που έπεσε μέσα της! Ωστε και με μένα το ίδιο θα γίνει: Την άλλη μέρα κιόλας θα έχω ξεχαστεί: Θα ξεχαστώ; Θα ξεχαστώ;... Η σκέψη αυτή μου έφερε μια πονετική θλίψη και δεν ήθελα να την παραδεχτώ. Στο αναμεταξύ όμως, το μυαλό μου είχε καθαρίσει αρκετά και άρχισα να σκέφτομαι. Και βέβαια θα ξεχαστώ. Τί, για μένα θα γίνει εξαίρεση; Αυτή είναι η ζωή, η ακατάλυτη υπερατομική ζωή. Ύστερα, άρχισαν νά ρχονται στο νου μου διάφορες σκέψεις και εικόνες για ένα σωρό πράγματα. Δεν πρόφτανα όμως να καταπιαστώ μ' ένα ζήτημα, κι αμέσως ερχόταν στο νου μου ένα άλλο, και ύστερα άλλο κι άλλο... Ο λογισμός μου παράδερνε μέσα σ' όλ' αυτά τα τόσο διαφορετικά πράγματα, χωρίς να μπορεί να βάλει τάξη σε τίποτα... Έτσι πέρασε το ανεκδιήγητο εκείνο απόγιομα, ώσπου άκουσα το καμπανάκι να βαράει συσίτιο, και τη φασαρία που έκαναν οι κρατούμενοι. Και πάλι ένιωσα να με κεντρίζει η ξεγνοιασιά τους και μου χτύπησε σαν βάνουση ασέβεια προς τη δική μου κατάσταση.

Δεν πέρασε ώρα, όταν άνοιξε πάλι η πόρτα και μου έφεραν το συσίτιο. Ο φύλακας, γνωστός μου, με κοίταξε με πολλή συμπόνια και με ρώτησε αν θέλω τίποτα. Τ' απάντησα αρνητικά μ' ένα θλιμένο χαμόγελο.

Σε λίγη ώρα το καμπανάκι βάρωσε κλείσιμο. Οι θάλαμοι έκλεισαν κι έγινε απόλυτη ησυχία.

Αργότερα δεν ακουγόταν παρά το βήμα του φύλακα που έκανε τη βάρδια του.

Πέρασε κάμποση ώρα, όταν αιστάνθηκα πως πεινούσα. Κάθησα κι έφαγα αρκετά. Είχα να φάω από το προηγούμενο βράδυ. Ύστερα σηκώθηκα κι' έκανα βόλτες μέσα στο κελί. Πήγαίνα πέρα - δώθε ώρα πολλή, ώσπου νύσταξα. Έπεσα και κοιμήθηκα. Όταν ξύπνησα, δεν ήξερα τι ώρα είναι, γιατί το κελί βρίσκεται στο εσωτερικό του κτιρίου και όχι ήλιος δεν τό βλεπε, αλλ' ούτε το φως της ημέρας. Θα ήταν όμως νύχτα ακόμα. Καθώς φαίνεται είχα κοιμηθεί αρκετά κ' είχα ξεκουραστεί. Τώρα ένιωθα το κορμί μου αλαφρύ, το μυαλό μου καθαρό και τη σκέψη μου φωτεινή. Στο νου μου ήρθε αμέσως η κατάσταση μου...

Όποιος μπαίνει σε τούτο το κελί δε βγαίνει, παρά, όταν είναι να τον πάρει το εκτελεστικό απόσπασμα. Πρέπει να το χωνέψω λοιπόν πως θα πεθάνω! Για άλλη μια φορά θα επαναληφθεί η σκηνή εκείνη των εκτελέσεων, που τόσες φορές είχα παρακολουθήσει. Μια νύχτα, με το ξημέρωμα, θα μου κάρει στην αυλή της φυλακής το μεγάλο εκείνο «τζέμης» της χωροφυλακής με το εκτελεστικό απόσπασμα. Η γνωστή απαισία βοιή του, θα κάμει να ξυπνήσουν όλοι οι κρατούμενοι και να κάθονται αμίλητοι και με κριφή τρομάρα. Από το βουητό αυτό θα ξυπνήσω κι εγώ και θα καταλάβω ότι ήρθε η στερνή η ώρα μου. Θ' ακούσω τότε βήματα στο διάδρομο. Τα βήματα θα ζυγώνουνε, θα ζυγώνουνε, ώσπου θα φτάσουν έξω από την πόρτα του κελιού. Τότε το μικρό κλειδί θα στρίψει μέσα στο χοντρό λουκέτο, το λουκέτο θ' ανοίξει, ύστερα θα πέσει η βαριά σιδερένια αμπάρα, και θ' αντηχήσει σ' όλη τη φυλακή το στρίγγλισμα κείνο της πόρτας του κελιού, σα να τρίζει ο χάρος τα δόντια του. Η πόρτα τότε θ' ανοίξει και θα παρουσιαστεί ο χάρος με τη μορφή του αρχιφύλακα. Κάτι θα μου πει. Εγώ θα τον ακολουθήσω. Θα προχωρήσουμε στο διάδρομο και θα με παραδώσει στον κ. νωματάρχη. Εκείνος θα με δέσει με τις αλυσίδες και θα με βάλει να καθήσω μέσα στο αυτοκίνητο, τριγυρισμένος από τους οπλισμένους χωροφύλακες. Το τζέμης θα μου γγρίξει με τον απαισιο εκείνο τρόπο του και θα κινήσει να φύγει. Σε λίγο θα είμαι στημένος στον τοίχο του νεκροταφείου. Οι χωροφύλακες θα σηκώσουν τ' αυτόματα με τις μπούκες γυρισμένες απάνω μου, και με το δάχτυλο στη σκανδάλη. Ο νωματάρχης θα φωνάζει «πυρ». Ένας βροντερός κροταλισμός θ' ακουστεί, κι εγώ θα πέσω κάτω στη γη νεκρός! Δεν θα υπάρχω

Το Ξάφνιασμα

της Σούλας Ροδόπουλου

(απόσπασμα από τ' ανέκδοτο μυθιστόρημα
«ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ»)

Η Ισμήνη είχε σταματήσει τη δουλειά της. Κάποτε δασκάλευε.

Λε βαριέσαι, της είπε ο άντρας της, μας φτάνουν όσα έχουμε να ζήσουμε. Μην παιδεύεσαι άλλο. Κάθησε να ηρεμήσεις. Τον άκουσε κι έγινε νοικοκυρά. Ήταν βέβαια και πριν. Ποιά γυναίκα δεν κοιτάει το σπίτι της!...

Αλλά τώρα αποκλειστικά το σπίτι κ' η φροντίδα του θα ήτανε τ' αντικείμενό της. Αυτό δεν της πήγαινε και πολύ. Όλοι την ήξεραν γυναίκα της δημόσιας ζωής. Δουλειά, συγκεντρώσεις, σύλλογοι, της έτρωγαν πολύ χρόνο. Παραξευτέτηκαν μερικοί φίλοι και γνωστοί, όταν την είδαν να περιορίζεται στις

πια... Ενώ πριν θα είχα φωνάζει μ' όλη τη δύναμη της ψυχής μου: «Ζήτηω η λευτεριά, η ισότητα και η αδερφοσύνη. Είμαι περήφανος που πεθαίνω γι αυτά τα ιδεώδη...».

Και η αυγή όλο και θα φωτίζει και τα πουλιά θα κελαιδούνε τον ερχομό της καινούργιας μέρας...

Όταν τελείωσε ο ορματισμός αυτός, ένιωσα τον εαυτό μου τόσο ξαλαφρωμένο και με τέτοια αυτοπεποίθηση, που ευχόμουν να ρχόταν να με πέρναν. εκείνη τη στιγμή. Η διαπίστωση αυτή μου έδωσε μια βαθιά ικανοποίηση. Ένιωσα από δω κι εμπρός, πως τίποτα δε θα μπορούσε να με κλονήσει. Ήμουν βέβαιος ότι θα μπορέσω να σταθώ μπροστά στο εκτελεστικό απόσπασμα όπως ταιριάζει στον αγωνιστή Αυγερινό.»

• • •

Σημείωση. Ο αγωνιστής Αυγερινός τελικά δεν εκτελέστηκε. Ύστερ' από αγωνιώδη περιμονή 42 ημερών στο κελί των μελλοθανάτων, του ανακοινώθηκε η μετατροπή της ποινής του σε ισόβια, που πλύνει το θερμό ενδιαφέρον καλών φίλων του. Τότε μετήχθη σε διάφορες φιλικές για ισόβιτες και ύστερα πό κάμποσα χρόνια εδέησε ν' απολυθεί όπως και τόσοι άλλοι και να ριχτεί με ορμή κι ενθουσιασμό σ' έναν καινούργιο αγώνα, στον αγώνα για τη δημιουργία της καταστραμμένης ζωής του, μιας ζωής σύμφωνης με τα όνειρα και τα πλούσια πνευματικά του ενδιαφέροντα, αγώνας τόσο δύσκολος όμως...

οικιακές φροντίδες μόνο. Προφήτεψαν πως αυτό, δε θά 'ταν για πολύ.

Στην αρχή το βρήκε διασκεδαστικό να παίζει το ρόλο της νοικοκυράς και τίποτ' άλλο. Να σηκώνεται όποτε θέλει και να δουλεύει με το ρυθμό, που εκείνη ήθελε χωρίς αφεντικά κι ωράρια. Πλύσιμο λοιπόν, σφουγγάρισμα, σιδέρωμα, σκούπισμα και μαγειρική. Πέρασαν έτσι μερικά χρόνια. Είχε ξεκόψει κι απ' την κοινωνική της προσφορά. Ας πάνε κι άλλοι σκεφτόταν. Αρκετά αυτή...

Κάποτε έπιασε την αφεντιά της, κρυφά, να κοιτάζει το δίπλωμά της και να θυμάται νοσταλγικά, εκείνο τον καιρό, που σαν πιονιέρισσα έφτασε στην άκρη της πατρίδας. Άρχισε η ζωή να μην τη γεμίζει. Και σαν τά 'χε όλα, τι μ' αυτό! Είχε γίνει οικοδόμη, κάπως ξεκομμένη. Είχε μπει στη ρουτίνα. Μονόχορδα και μονότονα έπαιζε τον ίδιο σκοπό. Καμιά αλλαγή, καμιά έκπληξη. Όλο τις ίδιες και ίδιες δουλειές έκανε, που την αποχτήνωναν. Ζούσε μέσα απ' τη ζωή του άντρα της και των παιδιών της. Έξω απ' τα γεγονότα. Κι όσο ασχολείσαι με το σπίτι, τόσο πιο πολύ σχολαστική γίνεσαι και ιδιότροπη. Όλο δεν έχεις καιρό λες, και δεν προλαβαίνεις να παρακολουθήσεις κάτι. Δικαιολογίες και επιχειρήματα σωρό, για να ξεφεύγεις απ' τις επικρίσεις των άλλων και ιδιαίτερα απ' τον εσωτερικό σου έλεγχο. Απ' τη συνείδησή σου, που γίνεται κακος μελάς. Το επουσιώδες γίνεται ουσιώδες και σου ξεφεύγει το νόημα της ζωής.

Ζήλευε τις εργαζόμενες, καθώς τις αγνάντευε απ' τη μπαλκονόπορτά της, να κατηφορίζουν για τον τόπο εργασίας τους. Τα πεζοδρόμια γέμιζαν από βιαστικούς κι αγουροξυπημένους ανθρώπους. Βέβαια κι αυτοί ζήλευαν εκείνη. Θα προτιμούσαν να μην τρέχουν μ' αγωνία με τον ύπνο βαρύ ακόμα τα βλέφάρά τους. Κανένας ευχαριστημένος. Γνωστό από παλιά. Το σκέφτηκε πολύ πριν αποφασίσει, αν θα συνεχίσει έτσι, ή θα κάνει κάτι άλλο. Άρχισε να την πειράζει και η δραστηριότητα του άντρα της. Τον ένιωθε γεμάτο κι αυτάρκη. Κάθε του στιγμή ήταν με περιεχόμενο κι ουσία. Θαρρείς, πως ζούσε στο κέντρο του κόσμου. Κάτι κούβεντες του δεν της άρεσαν:

«Εσύ δεν καταλαβαίνεις, δεν τό 'χεις παρακολουθήσει, ας το το θέμα».

«Εμένα σημαία σου έγινε το ξεσκονόπανο».

«Είπαμε να μείνεις στο σπίτι, όχι όμως και να δοθείς έτσι».

«Υπάρχουν κι άλλα πράγματα πολύ σημαντικά».

Ο καιρός περνούσε. Το άγχος έκανε την εμφάνισή του. Ε, όχι. Το συζητήσει με τους δικούς της. Ως εδώ. Δεν πήγαινε άλλο. Γιατί όχι, της είπαν. Ας δοκιμάζε. Μισο σε δέκα μέρες έφτιαξε τα χαρτιά της και τα κατέθεσε στο υπουργείο. Φτερά φώτρωσαν στις πλάτες της. Ένα κέφι κι ενθουσιασμός την πλημμύρισαν

Υπήρχαν πολλά κενά στα σχολεία. Τη νέα σχολική χρονιά βρέθηκε αναπληρώτρια στις επαρχίες της Αθήνας. Της άρεσε πολύ, που ξύπναγε πρωί να φτάσει στον προορισμό της. Χάζευε τους ανθρώπους στα λεωφορεία και στις στάσεις. Χαιρόταν το παιδομάνι στο σχολείο. Απολάμβανε τη δουλειά στην τάξη. Τί ωραία! Με τα παιδιά είχε καλύτερη επαφή από πρώτα. Δούλευε μ' άνεση και ξεχωριστό μεράκι. Της είχε λείψει αυτή η ατμόσφαιρα της τάξης. Οι φωνές, τα γέλια, το κάλεσμα των παιδιών με τα δάχτυλα λαμπαδίτσες, οι επιθυμίες τους, οι τεμπελιές τους, η καθημερινή τους προσπάθεια, για κάτι καλύτερο.

Μόνο τα λεφτά ήταν λίγα. Άμα ξαναδιοριστείς ξεκινάς απ' την αρχή κι εσύ 'χει δώσει το δημοσιο προαγωγή, τότε που παραιτήθηκες. Και δε σου αναγνωρίζει καμιά προϋπηρεσία στα ιδιωτικά σχολεία. Λες και δασκάλεψες Αφγανούς κι όχι Έλληνες. Άς είναι. Έλεγαν πως στο μέλλον κάτι θα γινόταν.

Υπήρχε η αντίδραση των πολλών συναδέλφων του δημοσίου, για την εξέλιξη των ιδιωτικών εκπαιδευτικών.

Το συνηθισμένο τους επιχείρημα ήταν, πως αυτοί όργωσαν την επαρχία και τα κατοικοχώρια και στερήθηκαν πολλά. Οι ιδιωτικοί αραγμένοι στην Αθήνα, γεύονταν όλες τις χαρές του πολιτισμού. Εκεί ήταν το τροπάρι. Πάνω δω είχε κολλήσει η βελόνα. Αυτός ήταν ο καημός. Πολλοί λίγοι, βέβαια απ' αυτούς ζούσαν τη ζωή τους, τη μεγάλη και την ωραία. Οι περισσότεροι πάλευαν απεγνωσμένα, να επιβιώσουν κάτω απ' τις σκληρές συνθήκες του ιδιωτικού και ο μεγάλος κίνδυνος παραμόνευε κάθε στιγμή. Να σε πετάξουν σαν άχρηστο αντικείμενο στ' αυτοκίνητο του Δήμου, γιατί δεν πρόσφερες, όσα ο εργοδότης πρόσμενε από σένα. Και βέβαια εκείνο τον καιρό δε ζητούσε κανένας προαγωγή για προϋπηρεσία στο ιδιωτικό, αλλά να θεωρηθούν τα χρόνια συντάξιμα και να παίρνουν περισσότερα λεφτά. Όχι, ν' αρχίζεις απ' το μηδέν.

Την πείραζε, που στην Επιθεώρηση έβλεπε τους άλλους να παίρνουν μάτσο τα λεφτά. Αργότερα σαν εφαρμόστηκε το ενιαίο, τους αναπληρωτές και τους νεοδιορισμένους δασκάλους, τους εξείρασαν. Ούτε ενιαίο ούτε επίδομα υπερωριών. Ήταν μεγάλη η αδικία. Τί σημασία είχε, που η Ισμήνη δεν είχε ανάγκη οικονομική, την πείραζε η αδικία. Τόσοι άλλοι περίμεναν απ' ένα μισθό να ζήσουν. Έπιασε κι έγραψε στις εφημερίδες, έγραψε στον αρμόδιο υπουργό, έκανε ό,τι μπορούσε. Ο αρμόδιος υπουργός της απάντησε «Αφού το επίδομα υπερωρίας το παίρνουν οι αναπληρωμένοι: δεν το δικαιούνται οι αναπληρωτές». Εδώ έπαιρνε πολλή συζήτηση το θέμα. Οι αναπληρωμένοι ήταν άρρωστοι και σαν άρρωστοι δεν πρόσφεραν καμιά εργασία. Στους αποσπασμένους στο εξωτερικό δεν τό 'διναν. Αυτοί ειδικά έπαιρναν διπλό μισθό και δίκαια το στερούσαν.

Η Ισμήνη ήρθε σ' επαφή μ' άλλους αναπληρωτές. Τελικά κάπου θα γινόταν συγκέντρωση όλων

των αναπληρωτών της Αττικής για να συντονίσουν τις ενέργειες, που έπρεπε να κάνουν. Ξεκίνησε κι αυτή να πάει, ύστερα απ' το απογευματινό μάθημα Ήταν κατακουρασμένη. Τσακίζει η απογευματινή δουλειά. Χωρίς ξεκούραση το μεσημέρι απ' το πρωινό ξεσήκωμα και τρέξιμο. Τα χρόνια σου διπλασιάζονται. Βαραίνεις σα μολύβι και ο πιο ζωηρός οργανισμός λυγίζει.

Έφτασε κάπως αργά. Η κόρτα της μικρής αίθουσας ήταν μισάνοιχτη. Την έσπρωξε και χαιρέτισε όσους ήταν συγκεντρωμένοι. Πολλά ζευγάρια μάτια την κάρφωσαν ξαφνιασμένα. Περιέργο σκέφτηκε «γιατί με κοιτάζουν έτσι»; Δεν ξεκολλούσαν τα βλέμματά τους. Σαν περίεργο ζουδι την παρακολουθούσαν. Θα μπέρδευε τα βήματά της, αν είχε να κάνει πολύ δρόμο.

Ήταν όλα νέα παιδιά. Αγόρια και κορίτσια. Όμορφα, χαριτωμένα, όχι παραπάνω από εικοσιπέντε χρονών. Τα περισσότερα φαίνονταν και μικρότερα. Σχεδόν δεκαεξάχρονα. Η Ισμήνη κατάλαβε με κάποια λύπη, πως αυτή έπεφτε πολύ μεγάλη. Ως τότε περνούσε τον εαυτό της για νέο, γιατί ένιωθε νέα. Αλλά δε φτάνει να αιστάνεσαι νέα. Πρέπει και να είσαι. Γιατί, σε κάποιο σημείο εδώ, αρχίζει η γελοιοποίηση, αν δεν το καταλάβεις. Πρέπει να ενεργείς, όπως σε βλέπουν οι άλλοι. Ο υπαρκτός βέβαια βοήθησε πολλούς, να ξεπεράσουν τις φοβίες τους και τις αναστολές τους. Τους έκανε να καταλάβουν, πως έπρεπε να βιώσουν την ύπαρξή τους άσχετα απ' το χρόνο.

Ένωσε κάποιο δισταγμό, λίγη ντροπή. Τί ήθελε αυτή εδώ; Μα, όχι, δε θα τό 'βαζε κάτω. Τέντωνε το κεφάλι και τους κοίταζε όλους λίγο κοροϊδευτικά και προκλητικά.

— Τι με κοιτάτε έτσι; Άνθρωπος είμαι «εκ της γης ταύτης». Αναπληρώτρια κι εγώ.

— Αναπληρώτρια!...

— Ναι, ακριβώς...

— Πόσο χρονών είστε;

— Εκατό και βάλτε...

Γέλασαν. Προχώρησε. Έπιασε τον έναν, τον άλλο. Άνοιξε συζήτηση, γελαστή και χαρούμενη.

Πέσανε τα σύνορα των γενεών. Χαιρόταν τους νέους δασκάλους με την ανεμελιά τους, την άφοβη πολιτική τους τοποθέτηση. Πού αυτοί στον καιρό τους!... Φοβόντουσαν να πουν τ' όνομά τους. Όλοι καμώνονταν «υπερεθνικοφροσύνη». Υπερθεμάτισαν «πέρ της κρατούσης καταστάσεως». Η σειρά της ήταν διαβασμένη, καλλιεργημένη, αφοσιωμένοι στη δουλειά τους, ανωτέρου μορφωτικού επιπέδου δάσκαλοι. Οι περισσότεροι καλοί μαθητές. Βρέθηκαν στις Ακαδημίες, γιατί η οικονομική κατάσταση ήταν δύσκολη τότε. Το οικογενειακό ταμείο δε σήκωνε σπουδές πολυδάπανες.

Τούτοι ήταν πολιτικοποιημένοι, αλλ' όχι μελετημένοι. Διασκέδαζε, που οι περισσότεροι είχαν ζευγαρώσει επίσημα. Καλά έκαναν. Στις ερημίες, που θα πήγαιναν, θα ήταν συντροφευμένοι. Ιδίως οι νεαρές δασκάλες, ξένοιαζαν απ' τους γαμπρούς της

ι παιθού. Κι απ' τους επιθεωρητές, που είτε αυτοί θα επωφελούνταν είτε θα βοηθούσαν άλλους να επωφεληθούν.

Η αιθουσόουλα είχε γεμίσει καπνούρα. Είχε ντουμανιάσει. Άρχισαν τα πρόσωπα να φαίνονται σαν οπτασίες. Στους τοίχους η αφίσσα με το παιδάκι, που βάζει ένα γαρίφαλο στην κάννη του ντουφεκιού, σύμβολο της πορτογαλλικής επανάστασης, φαινόταν θολή. Μι' άλλη απέναντι της, εικόνιζε ένα σφυροδρίπανο πάνω από αθέριστο χωράφι. Της έκανε εντύπωση. Τί τόλμη! Φουκαριάρικα δασκαλάκια, τι σας περιμένουν στα σύνορα με κάτι λοχαγούς των T.E.A., κάτι νωματάρχες και κομματάρχες. Εδώ στην πρωτεύουσα καλά είναι όλα. Δύσκολα σου βάζουν χέρι...

Ερχόντουσαν κι άλλοι αργοπορημένοι. Έβλεπαν την Ισμήνη σε μια πολυθρόνα στο κέντρο και πλησίαζαν με κάποιο σεβασμό.

Είστε η κυρία πρόεδρος;

Πώς ... απ' την ανάποδη.

Α!..., κι έμεναν να την κοιτούν.

Τη διασκέδαζαν τα μικρά.

Παρακαλώ... μην ξαφνιάζεστε. Περάστε απ' εδώ, θα μιλήσει σε λίγο ο κύριος πρόεδρος.

Αυτός ήταν νεαρούλης είκοσι χρονών και κάτι. Ίσως και περισσότερο. Όλο συνάδελφοι και συνάδελφοι και σύντροφοι φώναζε, κ' η γλώσσα του είχε την καθιερωμένη φρασεολογία των μαρξιστικών κειμένων. Άρχισε απ' το τρομοκρατικό νομοσχέδιο, που θα περνούσε στη Βουλή. Πολλοί φώναζαν, πως ήρθαν για να ξεσφίξουν το ζωνάρι. Μετά θα 'βλεπαν για το νομοσχέδιο. Προσπάθησε πάλι ο πρόεδρος να φέρει τη συζήτηση γι αυτό, αλλά δεν υπήρχε διάθεση. Ήθελε να τους καταφέρει να υπογράψουν μια διαμαρτυρία, αλλά δεν το πέτυχε. Οι διαμαρτυρίες πλθθαιναν. Ίον διεκόπταν. Ο προεδρικός φούσκωνε. Είπε κάτι για το σύνολο που, όταν ευτυχεί, ευτυχεί και το άτομο, αλλά που να χαμπαρίσουν οι άλλοι. Θέμα ήταν η δική τους κατάσταση. Μετά θά 'βλεπαν για το σύνολο. Ο κύριος πρόεδρος το πήγαινε πολύ μακριά. Οι άνθρωποι βάζουν κέντρο τον εαυτό τους, το άτομό τους πρώτα. Το σύνολο είναι υψηλού επιπέδου πολιτική.

Έτσι αναγκάστηκε να μιλήσει για τους μισθούς. Είπε και η Ισμήνη, με ποιό τρόπο μπορούσαν να μεθοδεύσουν τις ενέργειές τους. Να καλέσουν τους δημοσιογράφους και να διαμαρτυρηθούν. Να κολλήσουν μεγάλες αφίσσες, που να εξηγούν στον κόσμο το πρόβλημά τους. Να παρουσιαστεί μια επιτροπή στον υπουργό. Στην ανάγκη να κάνουν κι απεργία βρε αδερφί.

Θα μας πετάξουν με τις κλωτσιές, της είπε κάποιος.

Δεν μπορούν τώρα. Είναι πολλά τα κενά. Μας έχουν ανάγκη. Δεν είναι ιδιωτικού δικαίου; Ε! να πάμ μαζί με τους ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς. Είπαμε. Η απεργία θα γίνει, όταν εξαντληθούν όλα τ' άλλα μέσα. Ένωσε ευχαριστημένη Ξαναβρήκε τον παλιό αγωνιστικό πάλμό της.

Τους έβλεπε σαν παιδιά της, σα μαθητούδια της, αλλά και σα συνομήλικους συντρόφους. Την παρακολουθούσαν με προσοχή. Δεν τη βλέπανε πια τόσο μεγάλη. Στέκονταν μετέωροι, πάλευαν μέσα τους. Προσπαθούσαν ιδιαίτερα ν' αποδεχτούν το θέμα της απεργίας. Τους προβλημάτιζε κάτι τέτοιο. Φοβόνταν. Μερικοί είχαν προλάβει να φτιάξουν και μωρά. Η ευθύνη τους ήταν μεγάλη. Ίδού θα στηρίζονταν στην περίπτωση απεργίας.

Η Ισμήνη ντράπηκε λιγάκι. Πολύ έκανε τον καμπίσο. Αλλά όχι. Κι αυτή βρέθηκε σ' αυτό το δίλημμα στην αρχή του διορισμού της. Δεν είχε το δικαίωμα ν' απεργήσει κι όμως το τόλμησε. Ούτε τρεις μήνες ήταν που 'χε διοριστεί. Την κάλεσαν σ' απολογία. Η ειρηνοδίκης ντρεπόταν. Αμήχανη έσκυβε στα χαρτιά της. Τελικά της έδωσε να υπογράψει μιν έτοιμη απολογία.

Ξέρεις, λυπάμαι γι αυτό που κάνω. Αναγκάζομαι. Έχεις δίκιο ν' απεργείς.

Μη στενοχωριέσαι, καταλαβαίνω τη θέση σου. Δεν πειράζει.

Είχε πάρει την απόφαση, να μην ξαναπάει στις επόμενες συγκεντρώσεις. Οι νέοι είναι σκληροί με τους μεγαλύτερους τους. Σκέψου με τους γέρους τί γίνεται...

Τα νέα παιδιά απορρίπτουν όλους αυτούς, που είναι απ' τα τριάντα και πάνω. «Είναι για πέταμα» λένε. Όμως το καλοσκέφτηκε. Γιατί να υποχωρήσει, να λιποταχτήσει; Θά 'βρισκε το ρυθμό τους, το κουμπί τους. Αφού με τους μαθητές της είχε τόσο καλή επαφή, γιατί όχι μ' αυτούς. Οι μεγάλες ηλικίες κάνουν σφάλμα, που απομονώνονται απ' τις μικρές. Πρέπει να ρίχνεται η γέφυρα από το κάστρο της παλιάς φρουράς, για να περνάει η καινούργια. Να βλέπουνε τη ζωή κάθε φορά με καινούρια μάτια.

Έτσι η Ισμήνη πήγε και ξαναπήγε και μαζί όλοι πέτυχαν αυτό που ήθελαν και χωρίς απεργία.

Διαβάστε

Παναγιώτη Τσουτάκου

«Οι Ανώνυμοι»

Ένα μυθιστόρημα με αληθινό και συγκλονιστικό ρεαλιστικό και δραματικό αφηγηματικό υλικό, βιωμένο στα μαύρα χρόνια της φασιστικής Κατοχής. Από την Αντίσταση του ηρωικού πειραιώτικου λαού. Ένα βιβλίο πατριωτικό και διδαχτικό σαν ντοκουμέντο και χρονικό από τη βιοματική, καθάρια και συναρπαστική πένα του Τσουτάκου. Ένα έργο που αξίζει κάθε επιβράβευση.

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Μικρές αξιολογήσεις, παρουσιάσεις, γνώμες και κρίσεις

Από τον Λάμπρο Μάλαμα

Κάνω κριτική δημιουργώντας και όχι ψάχνοντας να βρω λάθη
Μιχαήλ Άγγελος

Αλέκου Χρυσστομιόδη: «Το Λαϊκό Θέατρο». (Χρονικό - Ιστορικό - Αναμνήσεις). Έκδ. Σμυρνιωτάκης, σελ. 192. Αθήνα '86. Το βιβλίο αυτό του γνωστού λογοτέχνη και ηθοποιού, αποτελεί, έναν από τους σημαντικότερους σταθμούς της ζωής του και της καλλιτεχνικής του καριέρας. Περιλαμβάνει μέσα του, το πολυτιμότερο βιωματικό υλικό της καρδιάς του. Είναι ένα πολύτιμο θεατρικό ληξιαρχείο, και μαζί έν' ακριβοθώρητο εκατοχρονίτικο θεατρικό Μουσείο, τόσο ενημερωτικό και διδαχτικό, που το λεξιλόγιό του και μόνο, θα λέγαμε πως είναι σπάνιο ή και μοναδικό. Όλες οι σελίδες του, σε μικρά κεφάλαια, χαρίζουν μια νοσταλγική και ζωνρή αίσθηση, μιας γνήσιας καλλιτεχνικής συγκίνησης και αγωγής. Είναι χαρακτηριστικές οι αρετές του χιούμορ, της γερής φαντασίας και μνήμης, της συμπυκνωμένης ουσίας του λόγου, της αλήθειας και της κειθού. Ο Χρυσ. συνδιάζει στο δυναμικό και πολυσύνθετο ταλέντο του, μια πραγματικότητα, ντυμένη με αισθητική χάρη, κι ενσαρκωμένη από αγνές προθέσεις λαολατρίας, με ανθρωπιστικά ιδανικά κι εξευγενιστικά μηνύματα.

Χαίρεται ο αναγνώστης, αυτή τη χρονογραφία, μιας θεατρικής ζωής, κοντά και μέσα στο λαό, στα Ταμπουρία, στο Κερατσίνι, στη Δραπετσώνα, στην Αθήνα, στην επαρχία, που παίρνει γεύση μιας αληθινής ψυχαγωγίας και αφύπνισης. Ένα βιβλίο που ξεχωρίζει για τις ειλικρινείς και πρωτότυπες αφηγήσεις και αναμνήσεις του.

Αναλογίζεται κανείς, πως αν δεν ήταν ο Αλέκος, πόσο άδικο θά 'ταν, αυτή η άριστη καλλιτεχνική οικογένεια των Χρυσστομιόδηδων (ο πατέρας Στέφανος ηθοποιός και θιασάρχης, και ο άλλος αδερφός, μουσικάνος) θά 'μενε στη λησμονιά και την αφάνεια. Μια εξαιρετική προσφορά στο λαϊκό και κωμικό θέατρο, ιδιαίτερα και στη νούτικη κωμωδία. Πόσες ψυχαγωγίες και χαρές, πόσα γέλοια και ξενιασιές, δεν πρόσφερε στα φτωχικά κι εργατικά στρώματα του λαού μας στον καιρό του. Ο Αλ. Χρ. και σαν ποιητικό και αφηγηματικό μέγεθος, απαθανάτισε δίκαια το υλικό του, έχοντας και το προσόν της σάτιρας. Τέλος, κρατάει σαν βράχος και το υψηλό ήθος των δικών μας γενεών.

Αναστάση Τακά: «Αντι - Ελένη». (Κριτική και αντικριτική μελέτη). Έκδ. Αθήνα '86, σελ. 206. Ο Α.Τ. γνωστός και από προηγούμενα έργα του, επιτέλεσε και με την «Αντι-Ελένη» του,

έναν ακόμα υπεύθυνο συγγραφικό άθλο. Ξαν παλιός αξιωματούχος της λαϊκής μας παιδείας, απόδειξε με σπάνιο ζήλο κι εθνική ιδεολογική συνέπεια, πως είναι ένας, από τους πιο στιβαρούς σημαιοφόρους της κοινωνικοπολιτικής και ιστορικής Αλήθειας.

Έτσι, όπως, μας κατχει η ρήση του Σολωμού: «εθνικόν είναι, ό,τι είναι αληθές». Στο βιβλίο του αυτό, που το αφιερώνει «στη μνήμη των θυμάτων του ξενοκίνητου εμφύλιου πολέμου» (με εξώφυλλο του Κ. Νικάκη), ο Τακάς, σαν ανσυνείδητος αγωνιστής, και του λόγου της αλήθειας έμπειρος κι επιδέξιος χειριστής, ρίχνει έναν γενναίο κόλαφο στον ελληνισοαμερικάνο συγγραφέα της «Ελένης», Χτυπάει τ' αρρωστημένα κι επιτήδεια φανταστικά, αποκυήματα του Νικ Γκέητς, με αποκαλυπτικά ντοκουμέντα για το ρόλο της μάνας του. Πόνεσε πολύ η ψυχή του Τακά, για τα παραμύθια, τις μεροληψίες και τις αδικίες, τις υπερβολές και τις σκοπιμότητες της προπαγάνδας του κ. Γκέητς και των πατρώνων του, απέναντι στον εμφύλιο του 1946 - 49, που υποκίνησαν, υποθάλασαν και συντήρησαν οι προστάτες του, για να διαλύσουν το Κίνημα του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και να κρατήσουν τη χώρα μας δική τους αποικία.

Ο Τ. αντικρούει κι αναλύει στο έργο του (που τό 'γραψε στο Σίδνεϊ) με γενναία κι ατράνταχτα επιχειρήματα κι αντικειμενική κριτική και αντικριτική θεώρηση, σωστά, τα θιγμένα από τον Γκέητς πολεμικά εκείνα γεγονότα, που κλήρωσε ακριβά όλος ο ελληνικός λαός, και προπάντων ο αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης και οι συγγενείς τους.

Το βιβλίο του Τ. αποκαλύπτει με ντοκουμέντα και καταγγέλλει τη σκοπιμότητα της αναμόχλευσης των παθών που καλλιεργούν τον εθνικό διχασμό προς όφελος των ξένων.

Είναι μια εργασία επίπονη, που δεν έχει καθόλου προβληθεί. Είχε μια βασανιστική περιπέτεια... Είναι αδικημένη και πρέπει να διαβαστεί. Έχει μηνύματα ομοψυχίας κι αδερφοσύνης.

Παύλου Εμμανουήλ κ.ά.: «Το συγγραφικό έργο του Στέφανου Κότσιανου». Έκδ. Δήμου Πολυγύρου Χαλκιδικής, σελ. 62, Θεσ. νίκη '86. Είναι ένα βιβλίο σε μεγάλο σχήμα και χαρτί πολυτελείας, που περιέχει ομιλία του ποιητή και λόγιου δικηγόρου του Πολυγύρου Π. Εμμανουήλ (σε τιμητική γιορτή του Δήμου) για το διακεκριμένο επιστήμονα, νομικό, ιστορικό, λογοτέχνη και συγγραφέα, ευεργέτη της πό-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΕ)

λης, Στέφανο Κότσιανο. Περιέχει επίσης προσφώνηση στον τιμώμενο από τον επίσκοπο Συνέσιο, λογιότρια του δήμαρχου κ. Χρ. Σχοινά και του προέδρου του Δημ. Συμ. λίου κ. Θ. Σιώζου, αποσπάσματα από λογοτεχνικά κείμενα του Κότσιανου, φωτοτυπίες και φωτογραφίες από τη γιορτή, βιογραφικά και βραβεία.

Ο κ. Εμμανουήλ μελέτησε και ανάλυσε με πολύ σεβασμό κι αγάπη, με βαθιά πατριωτική συνείδηση, με τοπικιστική, προσωπική και κοινωνική ευθύνη και αντικειμενική θεώρηση, την πολυσήμαντη και πολυεδρική προσωπικότητα του Στ. Κότσιανου, που υπήρξε μια νεώτερη σημαντική και πολυσύνθετη μορφή επί πρυγμάτων, γραμμάτων και ευεργετημάτων της πόλης του· και που κατέλειπε γι' αυτήν εξαιρετικά και πολύτιμα δωρήματα. Αξίας μεγάλης και η δωρεά του οικοπέδου του για το Δημοτικό Θέατρο, για το οποίο και άλλος ευεργέτης και υποδειγματικός δήμαρχος πολλών χρόνων στον Πολύγυρο κ. Αθανάσιος Καραγκάνης, καύχημα του λαού, πρόσφερε για τον εξοπλισμό του θεάτρου της πόλης του 500.000 δρχ. Πολιτιστικά οικοδομήματα και πολιτιστικά αγαθά, που θα 'πρεπε να δημιουργεί η Πολιτεία σε κάθε Δήμο της χώρας, τα φτιάχνει σιγά σιγά ο λαός με πρωτοπόρους, τους πιο φιλότιμους και γενναιόδωρους πολίτες του.

Αυγή Παπάκου-Λαγού: «Σαν παραμύθι». (Γέταρτο). Έκδ. «Σ. Εποχή», σελ. 64. Μια παραμυθική αφηγηματική σύνθεση με 16 κομμάτια, που αποτελούν ενότητες και αλληλουχίες, και αυτοτελείς αφηγήσεις, στην όλη συνθετική και περιπετειώδη τους δομή. Ένα βιβλίο με μοντέρνα εικονογράφηση της Ζωής Κυτοπούλου, με χαριτωμένο κι ευχάριστο λόγο, με ζωνή και ικανοποιητική για την παιδική ψυχή αφήγηση.

Η Αυγή Παπάκου, είναι μια από τις σπουδαίες, θα λέγαμε, μορφές στη διαπλαστική τέχνη της παιδικής ψυχής. Έχει απόλυτα καταχτημένη και σαν δασκάλα, την ψυχολογία των αξιώσεων και των απαιτήσεων της νιοφύντανης νεολαίας του καιρού μας. Και το έργο της σ' αυτό τον τομέα, είναι βαρύ και συγχρονισμένο. Η επιλογή των μύθων της. Η αδιάκοπη ηθοπλαστική της επίδοση. Η κάθε φορά πρωτότυπη και ανανεωτική παρουσία. Τα άριστα μέτρα της αισθητικής γνώσης και μαεστρίας, γύρω από την εκπαιδευτικότητα του παιδιού. Η τεχνική και η ομορφιά του λόγου και των καμβάδων της. Η οξεία αίσθηση και συναίσθηση των αναγκών της παιδικής προσωπικότητας. Η συνείδηση ενός υπέρτατου χρέους. Η επιτέλεση αυτού του καθήκοντος πάνω στις αρχές της ανθρωπιστικής και λυτρωτικής ανάπτυξης του παιδιού. Απαλλαγμένοι από σύνδρομα ξένων κι ολλήθριων ηθών. Παιδιά, με διαμόρφωση σωστού και προοδευτικού χαρακτήρα. Όλα αυτά, ανεβάζουν την κ. Αυγή Παπάκου-Λαγού, στην καλύτερη θέση του. Παρνασού της νεώτερης παιδικής μας λογοτεχνίας.

Κώστα Π. Λαζαρίδη: «Η ερασιτεχνική Βοτανική μου Συλλογή - Γενικά Στοιχεία Χλωρίδας και Χαράδρας του Βίκου». Σελ. 56, εκδ. «Μικρής Ζαγορίσιας Βιβλιοθήκης» αριθ. βιβλίου 35, Γιάννινα '86. Και «Βοτανικά λαογραφικά στοιχεία από χλωρίδα του χωριού μου Κουκουλιού - Ζαγορίου και της Χαράδρας του Βίκου» αριθ. 36, σελ. 66.

Ο πολυσέβαστος και διαπρεπής δάσκαλος, ο διακεκριμένος στη λαογραφία, την ιστοριοδιφία, τη μελέτη, τη δοκιμιογραφία και τις βιογραφίες Κώστας Π. Λαζαρίδης, που κατάχτησε δίκαια κορυφαία θέση στα προοδευτικά γράμματα του Ηπειρωτικού Παρνασού, κυκλοφόρησε τώρα σε βιβλία και το μεγάλο και υπομονετικό του άθλο, τη συλλογή της χλωρίδας και πανίδας του Ζαγορίου μας.

Είναι το 35 και το 36 βιβλίο στην πολύτιμη συγγραφική παρακαταθήκη που κληροδοτεί στο λαό για το παρόν και το μέλλον.

Ακολουθώντας το μεγάλο μας Βηλαρά στη λατρεία και το ζήλο στα είδη της χλωρίδας και της βοτανικής επιστήμης, δούλεψε ακαταπόνητα και συστηματικά γι' αυτά τα γενεσιουργικά της μάνας φύσης μεγαλεία, που σύναξε και διατηρεί μ' ευλάβεια, μεγαλοψυχία κι εξευγενιστική φυσιολατρεία.

Με επιρροές και από τον Ζαν Ζακ Ρουσσώ που ο Κ.Λ. (έχει γράψει και δοκίμιο· τό 'χουμε καταχωρήσει στο «Ελ. Πνεύμα» της Α' περιόδου), χωρίζει το βιβλίο του σε μικρά κεφάλαια, που περιγράφει τα «Κίνητρα τον πόνο, τον τρόπο της περισυλλογής των βοτάνων, τον επιστημονικό προσδιορισμό τους, ταξινόμηση και διαφύλαξη, περιεχόμενα φυτών και γενικές παρατηρήσεις». Μια ακόμα προσφορά, δυο ζηλευτά στολίδια, που θα λάμπουν στο οικοδόμημα του Ζαγορίσιου λαογραφικού μας θησαυρού. Μια μοναδική εργασία, του έξοχου κι ευγενικού μας δασκαλού και πνευματικού πρεσβύτη.

Πίτσας Σωτηράκου: «Ο Αντώνης δε θα σκολάσει απόψε». (Νουβέλα). Έκδ. «Σ. Εποχή», σελ. 126. Η Π.Σ. είναι η γνωστή παιδίατρος Γαβριέλα Πασπαλιάρη, που έχει γνήσιο, ανήσυχο και δημιουργικό πεζογραφικό ταλέντο, με γερές ψυχολογικές ικανότητες, πλούσιο λεξιλόγιο, και πληθωριστική περιγραφή πολυπραγμοσύνης. Τουτό είναι το δεύτερο βιβλίο της με υλικό από τη βυρσανιστική κι αναστατη ζωή της εργατιάς, στα μεταλλεία της ΛΑΡΚΟ, όπου βίωσε αυτές τις συγκινητικές καταστάσεις και προπάντων τη μεγάλη απεργία το 1977 η ίδια, από κοντά, σαν παιδίατρος στη Λάριμνα.

Μύθοι, επεισόδια, χαρακτηρισές συγκρούσεις και δράση σ' εντατικές, δραματικές κορυφώσεις, όλα αληθινά.

Έν' αντρόγυνο με τα παιδιά του, ο Αντώνης και η Βαγγελή, φεύγουν από την Τρίπολη και πάνε να ζήσουν καλύτερα, σ' ένα «πρότυπο» οικισμό μεταλ-

λειων. Εκεί ο Αντώνης, προσαρμόζεται σε κάποια υποταγμένη και περιορισμένη ζωή. Όμως, για τη γυναίκα του, ο βίος γίνεται αβίωτος. Κι αρχίζει ένας μόνιμος σχεδόν διχασμός να σκιάζει τις συζυγικές τους σχέσεις, σε μιαν αδιάκοπη φθορά, χωρίς να φτάνουν στο ρήγμα του χωρισμού, παρά μόνο, στο τέλος, με το θάνατο του Αντώνη, από ατύχημα.

Η Π.Σ. ξετυλίγει στη νουβέλα της, όλη τη συναισθηματική κλίμακα, της λαχτάρας, της αγωνίας, των απολούμενων εργατών, αλλά, παράλληλα και την παλικαριά και την εμμονή τους στην απεργία, για τ' ανάλογα αιτήματά τους. Είναι μια εξαιρετική τέχνη, που απεικονίζει την υποκριτική συμπεριφορά της σκληρής εργοδοσίας, την ταπείνωση του εργάτη. Τη διάσπαση του πνεύματος της ενότητας και της αλληλεγγύης. Τον εξευτελισμό του άνεργου, στον αλλοτριωμένο τόπο. Το στίγμα της δωροδοκίας, και του εκφυλισμού, από μέρους του εργοδότη. Την ανασφάλεια της υγείας. Τους κινδύνους των ατυχημάτων που ελοχεύουν κάθε ώρα. Τα δυστυχήματα. Την έλλειψη προστασίας και προληπτικής μέριμνας για την υγεία και την ακεραιότητα των εργατών κ.λπ. Όλα συνοψίζουν μια συγκλονιστική πτυχή του εργατικού και απεργιακού βίου στη νεώτερη Ελλάδα.

Ερρίκου Βλάχμπη: «Τα παιδιά της φωτιάς». Έκδ. Σέρρες '86, σελ. 102. Είναι 10 διηγήματα, γραμμένα με τον πιο αβίαστο και δυνατό ρεαλισμό, με την πιο αιθόρμητη, αληθινή και κειστική ψυχολογία. Από τη γενιά του 1960 - 70, οι διηγηματογράφοι στη χώρα μας μετριούνται στα 10 δάχτυλα. Ένας απ' αυτούς κι απ' τους καλύτερους ζωντανούς και τίμιους απρόβλητους, κι ανεπιτήδευτους τεχνίτες στο δύσκολο αυτό είδος του λόγου, είναι και ο Ε. Βλ. με υποδειγματική κοινωνική και ψυχογραφική λογοτεχνία.

Γνήσιο κι έμπειρο ταλέντο του λαού, ζυμωμένο με τους πόνους, τους καημούς και τα βάσανά του. Με ύφος που αστράφτει ο λόγος του τρανταχτή γοητεία, περιεχτική ουσία και λαγαράδα. Με ήθος σεμνό και ζηλευτό, βιωματικό στη μετριοφροσύνη και τιμητικό για έναν εργαζόμενο που του απόσπασαν τον περισσότερο χρόνο της ζωής του, οι ψωμοδίαιτοι περισπασμοί και οι οικογενειακές ανάγκες και υποχρεώσεις. Ο Βλ. αγάπησε με φλογερό και περίσσιο πάθος την τέχνη. Σ' όλα τα διηγήματά του, κοινωνικά και ψυχογραφικά (ορισμένα απ' αυτά τ' έχουμε δημοσιεύσει και στο «Ελ. Πνεύμα»), περιγράφει με ιδεολογική συνείδηση πτυχές από δύσκολα βιώματα του απλού εργαζόμενου κόσμου. Και είναι όλα τους θρεμμένα, με τα ξεχειλά κι ανθρωπιστικά αισθήματα του συγγραφέα, κι ενσαρκωμένα με λυτρωτικές ιδέες και μηνύματα της λευτεριάς, και της ειρήνης. Είναι καθρέφτες μιας φυσικής, αλλά και μιας ανώμαλης ζωής των τόσο ταραγμένων και δυναστεμμένων χρόνων μας.

Θαυμάζοντας την ψυχογραφική δυναμική του, τα διηγήματα του τρίτου αυτού βιβλίου του, πε-

ριμένουμε σύντομα και άλλα. Καλή επίδοση έχει επίσης και σε ανέκδοτα θεατρικά, που έχουμε πάρει μια σχετική γεύση. Ο Βλάχμπης, κείθει και συγκινεί κι αιχμαλωτίζει άμεσα τον αναγνώστη. Γι' αυτό και πρέπει να διαβαστεί πλατύτερα και να εκτιμηθεί.

Κωστή Κοκόροβιτς: «5 Μελετήματα». Για την «Αιώνια γυναίκα» και για τους Λορέντζο Μαβίλη, Μιλτιάδη Μαλακάση, Άγγελο Σικελιανό και Κωστή Παλαμά. Έκδ. Μαυρίδη, σελ. 140. Αθήνα '86. Ο γνωστός κι ευγενικός ποιητής Κοκόροβιτς, που έχει μια θητεία στα ποιητικά μας γράμματα συμπαθητική, λυρική και ανθρωπιστική, τύπωσε τώρα σε βιβλίο και ορισμένες ομιλίες του, πιο αναπτυγμένες, που είχε δώσει στην Αθήνα και την επαρχία, κατά καιρούς, με αρκετά ποιήματα και βιογραφικά των παραπάνω νεοκλασικών μας. Ο Κ. είναι αξιόλογος μελετητής. Έχει τις δικές του εμπειρίες. Ο λόγος του είναι καθαρός και ουσιαστικός. Απλό και χαριτωμένο το ύφος του. Μιλάει με παραδείγματα. Δίνει το περιεχόμενο των αισθημάτων του, για τους 4 ποιητές. Αλλά προπάντων και τη λατρεία του για τη γυναίκα, τη μάνα, την πνοή, τη στοργή και τη διαιώνιση της ζωής. Ο Κ. έδειξε γι' αυτή, ισόβια και ιδιαίτερη αφοσίωση και πάθος. Το πρώτο του αυτό κεφάλαιο με τίτλο «η αιώνια γυναίκα, η Ελληνίδα και η μητέρα», παίρνει και μια διδαχτικότερη δοκιμαστική διάσταση, γιατί αναφέρεται αναδρομικά και συμβολικά από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, σε σχετικά πρυσόντα και αδυναμίες, μα πιο πολύ στην ελευστική της ύπαρξη και αξία.

Γρηγορίου Μ. Μηλιώνη (Αετοπετρίτη): «Η Αρχαία "Έλυμα" πόλη της Ηπείρου». (Ανάτυπο από την «Ηκ. Εστία»). Είναι ελάχιστοι οι αξιωματικοί της χωρικής, που σαν λόγιοι, ασχολούνται με τα γράμματα, και ιδιαίτερα με την τόσο υπεύθυνη και σοβαρή ιστορική έρευνα, τη μελέτη, και τη λαογραφία. Διπλή λοιπόν η τιμή, στο βέρο πατριδολάτρη και τοπικιστή κ. Γρ. Μηλιώνη, που υπηρετεί ως αξιωματικός στην αστυνομία Θεσ/νίκης. Αν όμως, ο νους του, είναι στα σκληρά και άχαρα καθήκοντά του, η ψυχή του κ' η φαντασία του, είναι πάντα στην Ήπειρο, στο θυρλικό βουνό της ανταρτοσύνης μας τον Κασιδιάρη, στην υπέροχη κι αγαπημένη του γενέτειρα Αετόπετρα. Εκεί ο κ. Μ. επιδόθηκε με φλογερό ζήλο σε ειδική και συστηματική έρευνα, για τ' αρχαία του τόπου της περιοχής, και ανακάλυψε στο Καστρί της Σιούτιστας, ερείπια από ανάλογα τείχη και λείψανα της αρχαίας πόλης (5ος π.Χ. αιώνας) που είχε τ' όνομα η «ΕΛΥΜΑ». Ο συγγραφέας της ανάπτυξης τούτης εργασίας, κάνει μια ευγενική κατάθεση: δίνει ενισχυτικές διαστάσεις, με στοιχεία και άλλων ερευνητών, και προφορικών παραδόσεων. Προσφέρει μιαν αφορμή, ένα εύλογο ερέθισμα στην Πολιτεία, να επιληφθεί με την αρχαιολογική της υπηρεσία, για όποιες παραπέρα διαπιστώσεις και ανασκαφές.

Από τη Θεατρική Ζωή και Κίνηση

Πήραμε από το φιλόλογο καθηγητή κ. Α. Κατσαφάνα που υπηρετεί στη Σπάρτη, την κριτική που δημοσιεύουμε εδώ, για την παράσταση που έδωσε ο Θίαςος «Κύτταρο Τέχνης», αξιοποιώντας το πρώτο μέρος από τα «Θήσια», έργο μεγάλου του βετεράνου της σκηνικής τέχνης, κορυφαίου ηθοποιού, λογοτέχνη και κριτικού Θάνου Κωτσόπουλου.

Είναι προς τιμή του κ. Κατσαφάνα που πήγε από τη Σπάρτη και παρακολούθησε την παράσταση στο θέατρο Ηρώδου Αττικού στην Αθήνα, κι έγραψε αυτό που μας έστειλε για την αξία του έργου και της παράστασης. Οι θεατρικοί κριτικοί του Τύπου, της Αθήνας, απουσίασαν... Και τούτο ίσως γιατί, ο τίμιος και ασυμβίβαστος με τα καταστημένα Κωτσόπουλος, κεντρίζει και με την έντιμη σιωπή του ακόμα, με τη σεμνότητα και την ακριαιότητά του, τη γύμνια των ασπόνδυλων νεκροθαφτών της αθηνικής τέχνης. Γι' αυτό και κράτησαν για την παράσταση και για το έργο του αδιαφορία, και σιγήν ιχθύος.

Ο Θάνος Κωτσόπουλος
σε παλιότερο ρόλο τραγωδίας

Ντάνη Βασιλάκου: «**Αστερισμός των διδύμων**». (Διηγήματα), Θεσ/νίκη '86, σελ. 52. Είναι 8 πρωτότυπα, σπονδυλωτά στη δομή τους, με βαθύ ψυχισμό, στοχαστικά αφηγήματα, γραμμένα πριν 10 χρόνια στην Περούτζια της Ιταλίας, από τον τότε εκεί φοιτητή και νέο ταλαντούχο Γιάννη (Ντάνη) Βασιλάκο. Ξεχωρίζουν όλα, με αναλύσεις, πορτρέτων και ψυχολογικών καταστάσεων, για τη λεπτή ευαισθησία τους, τη δραματική τους έμφυση, τις ζωντανές περιγραφές εικόνων, τις αντιθέσεις και τις αδικίες της κοινωνίας, και της ανθρώπινης μοίρας την αυτοπαρηγόρια. Κυρίαρχη στοιχεία, η μοναξιά κι ο θάνατος. Γνώρισμα του συγγρ. κι ένας μελαγχολικός λυρισμός που επηρεάζεται από το μίσος του κόσμου, αλλά ταυτόχρονα σηματοδοτεί και υποδηλώνει τη λωφόρο της αιώνιας αγάπης, από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο. Μ' επιδόσεις από νεοκλασικούς Γάλλους και Ρώσους ρεαλιστές και τρυφερούς λεπταίσθητους λυρικούς της Ανατολής όπως π.χ. Τουργκιένιφ, Σαρτρ, Ταγκόρ, αλλά και τη δική μας, Λίλικα Νάκου κ.ά., μας δίνει μ' ένα δικό του ύφος και γλαφυρή αφήγηση, τα μηνύματα της ανθρωπιάς, της ευσυνειδησίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Ο Ντ. Βασιλάκος με άξιο φυσικό ταλέντο, προοικονομίζει μέλλον στη λογοτεχνία.

«Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΘΗΣΕΑ»

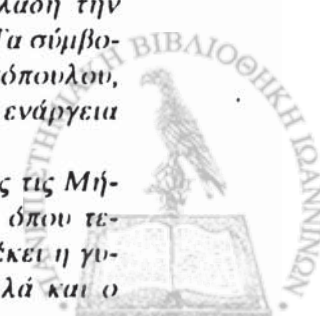
Του Θάνου Κωτσόπουλου
στο Ηρώδειο

Ήταν αξιέπαινη η πρωτοβουλία να παρουσιάσει «Το Κύτταρο Τέχνης» στο Ηρώδειο, στις 17—18 Σεπτέμβρη, το πρώτο μέρος, «Το Ξεκίνημα», από την τριλογία του Θάνου Κωτσόπουλου «Η τραγωδία του Θησέα». Ήταν, όπως είπε η Ρούλα Ζουλιέν που σκηνοθέτησε την παράσταση, τιμή στο δάσκαλο. Μετά το τέλος της παράστασης βρήκα την ευκαιρία να ειπώ στο Θάνο Κωτσόπουλο που όχι μόνο έγραψε, αλλά και δίδαξε το έργο: Σας συγχαίρω. Είμαι ένας από το ανώνυμο πλήθος. Εκάματε απόψε τις ιδέες νά περπατήσουν με σανδάλια στους δρόμους χωρίς η υποβλητική δύναμη του μύθου να χάσει σε τίποτε.

Αυτή τη διαπίστωσή μου θα ήθελα εδώ να τη δώσω κάπως αναλυτικότερα. Και θα σταθώ κυρίως στη συνέχεια του μύθου της Μήδειας που δίνει ο συγγραφέας του έργου, γιατί ο μύθος είναι η ψυχή της τραγωδίας κατά τη διατύπωση του Αριστοτέλη.

Ο μύθος είναι ποιητικός λόγος και πλαστή διήγηση ταυτόχρονα. Ο ποιητικός λόγος του Θάνου Κωτσόπουλου με τη συγκινημένη φαντασία, τη λυρική σκέψη και έξαρση μας κάνει να χαιρόμαστε βαθύτερα την ποιητική ιδέα. Αλλά πιο πολύ ως πλαστή διήγηση έχει τα κύρια χαρακτηριστικά του μύθου και μάλιστα του τραγικού μύθου. Έχει δηλαδή την καθολική και συμβολική σημασία. Τα σύμβολα και στο έργο του Θάνου Κωτσόπουλου, όπως στον Ευριπίδη, λειτουργούν με ενάργεια και μεγαλοπρέπεια.

Πίσω από τις ατομικές περιπέτειες τις Μήδειας που αρχίζουν από το σημείο, όπου τελειώνει η Μήδεια του Ευριπίδη, στέκει η γυναικεία φύση ο πολυδιάστατος, αλλά και ο

αδύναμος άνθρωπος, απέναντι σε ό,τι τον αρνείται και τον πιέζει. Και η Μήδεια παίζει και παίζεται στο μεγάλο παιχνίδι της ζωής και του κόσμου. Όλες οι περιπέτειες της Μήδειας είναι αναγκαίες και φυσικές για το χαρακτήρα της. Είναι κατά «το εικόσ και το αναγκαίον» όπως θα 'λεγε, ο Αριστοτέλης. Είναι φυσικό για τη Μήδεια που δεν είναι Ελληνίδα και δεν ξέρει τίποτα από το μέτρο και την προσωπική ευθύνη του πολίτη και πιο πολύ γιατί είναι γυναίκα και μάνα. Στον Ευριπίδη είναι μόνο το έντονο πάθος, το τραγικό έντονο πάθος, που την οδήγησε στην εκδίκηση, ενώ στη Μήδεια της συνέχειας του Θάνου Κωτσόπουλου είναι η γυναίκα-μάνα που ζητάει να εξαιρεθεί ο γιος της από την κληρωτίδα. Το ερωτικό της πάθος γίνεται τώρα μητρικός καημός. Η Μήδεια είναι αυτόχρονα τραγική, γιατί τη συγκλονίζουν συθέμελα μεγάλα πάθη. Αυτά τη φέρνουν σε σύγκρουση με το περιβάλλον της. Η μεγαλύτερη δυστυχία δεν προέρχεται από τα ίδια τα πράγματα, αλλά από τους ανθρώπους, για να θυμηθούμε σχετική παρατήρηση του Φρόιντ. Η Μήδεια συγκρούεται με θεσμούς, αλλά και με πρόσωπα που είναι φορείς αυτών των θεσμών. Και στο σημείο αυτό ο Θάνος Κωτσόπουλος βρίσκεται πολύ κοντά στον Αθηναίο τραγικό.

Γιατί, αντίθετα από ό,τι συμβαίνει στον Αισχύλο και στο Σοφοκλή, όπου οι τιφλές δυνάμεις, οι δυνάμεις του μεγάλου παιχνιδιού του κόσμου, είναι που συνθλίβουν τον άνθρωπο, στον Ευριπίδη η συντριβή του ανθρώπου έρχεται συχνά από τον παραλογισμό του ίδιου του ανθρώπου. Αντίθετα με τη Μήδεια που ζητάει με θεμιτά και αθέμιτα μέσα, να σώσει το παιδί της, ο Αιγέας, ο άρχοντας της δημοκρατίας της Αθήνας ενσαρκώνει το νόμο, την ισότητα των ανθρώπων, απέναντι στο νόμο και φυσικά αρνείται οιαδήποτε εξαίρεση από την κληρωτίδα, με την οποία θα κληρωθούν τα παιδιά της Αθήνας που στέλνονται σαν φόρος αίματος στην Κρήτη.

Οι δύο ήρωες εκφράζουν βέβαια δύο αντιφατικές δυνάμεις της ζωής, της λογικής συγκρότησης του κόσμου που εκφράζει ο Αιγέας. Και της υπέρβασής του από τη λογική της καρδιάς και το πάθος της ψυχής που εκφράζει η Μήδεια.

Η σύγκρουση του Αιγέα και της Μήδειας από μιαν άλλη άποψη, είναι η αιώνια αντιπαράθεση του καλού και του κακού, ή καλύτερα, του αντικειμενικού και του υποκειμενικού στοιχείου της ζωής, του μέτρου και του άμε-

τρου, του περασμένου και του άπειρου, της ρεαλιστικής και της ρομαντικής αντίληψης του κόσμου, των δυνάμεων της λογικής και των δυνάμεων της καρδιάς. Το υφάδι της ζωής πλέκεται από τις δυνάμεις αυτές και κυριαρχούν τότε τούτες, τότε οι άλλες εκτός κι αν συνυπάρξουν στα ελληνικά μέτρα. Στην αρχαία ελληνική τραγωδία, και όταν ακόμη ο τραγικός ήρωας καταστρέφεται, τελικά νικούν οι ανώτερες δυνάμεις και ο άνθρωπος βγαίνει δικαιωμένος ηθικά.

Στον Ευριπίδη όμως δεν υπάρχει περίπτωση να δικαιωθεί απόλυτα ο άνθρωπος από μέσα του, δεν υπάρχει γι' αυτόν ουσιαστική δικαιολογία, γι' αυτό, εδώ, η τραγικότητα είναι μεγαλύτερη. Δεν υπάρχει εδώ νικητής, με τη βαθύτερη σημασία της λέξης. Και αυτό είναι το ουσιαστικό στη συνέχεια της Ευριπίδειας Μήδειας που δίνει ο Θάνος Κωτσόπουλος, ότι δηλαδή η Μήδεια — μια Μήδεια με δεδομένη τη μετάνοιά της πια, και η οποία σε ένα ανοικτό περιβάλλον κρατιέται στη ζωή από τη ζωή του παιδιού της — έρχεται να μας φωνάζει πως και όταν έχουμε ένα κράτος δικαίου, ισονομίας, πώς μπορεί να δικαιωθεί μια κοινωνία όταν η μάνα, στο όνομα των όποιων ιδανικών, χάνει το παιδί της;

Βέβαια, μέσα από το έργο περνάνε πολλές διαχρονικές ιδέες, όπως της ισότητας απέναντι στους νόμους (Αιγέας), ο αγώνας και το χρέος ενός λαού για την ελευθερία (Θησέας) και άλλα νοήματα. Όμως αυτά μόνα τους, δεν είναι τραγικά στοιχεία, αν δεν τα διαπεράσει η τραγική φωνή της Μήδειας, τόσο ανθρώπινης αυτή τη φορά, ακριβώς γιατί δε θέλει να καταλάβει πως υπάρχουν ιδανικά πιο πάνω από το παιδί της. Ως άτομο, ως συνισταμένη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μέσα στην πολιτεία, όφειλε να το κατανοεί, ως μάνα, και η γυναίκα όμως ως μάνα έχει το δικό της μεγαλείο, δεν μπορεί να το καταλάβει. Βέβαια υπάρχει εδώ και η μεγάλη τραγωδία των Αθηναίων και ειδικότερα των νέων που κληρώνονται για να θανατωθούν. Όσο όμως και αν είναι μεγάλη η τραγωδία αυτή των Αθηναίων και, από σκηνηκή δράση, έντονη, μέσα στην οποία περνάνε υψηλά, πράγματι, νοήματα, όμως δεν έχει την τόσο άμεση και πιο προσωπική αντιθετική συγκρούση, τόσο τραγικά μάλιστα αντιθετική, όπως εκείνη που ξανοίγεται πάνω στη σκηνή ανάμεσα στη Μήδεια και στον Αιγέα. Αν προσέξουμε θα πεισθούμε πως από τη σύγκρουση αυτή ανοίγονται ξαφνικά δρόμοι που οδηγούν παντού. Παντού, αλλά και πουθενά.

Και αυτό είναι το πιο τραγικό για το σύγχρονο άνθρωπο, ότι οι δρόμοι οδηγούν παντού, αλλά και πουθενά. Ποιός θα δικαιώσει αυτόν τον άνθρωπο που στέκει μόνος πια στα τρίστρατα της ιστορίας; Που διαπιστώνει ότι ορίζοντες δεν υπάρχουν;

Και για τη Μήδεια του Ευριπίδη και γι' αυτή του Θάνου Κωτσόπουλου που θέλει να τη συνεχίσει, δεν μπορεί να υπάρξει καμιά εσωτερική δικαιολογία για τη συντριβή του ανθρώπου από άνθρωπο, για τη μεταβολή του ενός σε όργανο της μοίρας από τον άλλο. Ποιός λοιπόν, θα δικαιώσει τον άνθρωπο, τον Ευρωπαϊκό άνθρωπο, που γνώρισε μια νέα χρονολογία, χρονολογία: «Χιροσίμα μετά Χριστόν;» Έχει πολλές ρυτίδες το πρόσωπο του σύγχρονου ανθρώπου. Μεγάλωσε ξαφνικά και στη θέση των ανώτερων δυνάμεων που ρύθμιζαν τη ζωή του χθεσινού ανθρώπου, ο άνθρωπος της πλανητικής εποχής μας, ζητάει μια νέα θεμελίωση της ζωής - της αγάπης και της ελπίδας - μέσα του. Αναζητά μια νέα συναναστροφή με τις αξίες και με την αιωνιότητα.

Κάποιες άλλες ακόμη διαπιστώσεις από την παράσταση στις οποίες και αναφέρομαι με πολύ συντομία:

Η αναγνώριση του Θησέα από τον πατέρα του, είχε ζωηρό ενδιαφέρον και για τον τρόπο με τον οποίο γίνεται, όσο και γιατί γίνεται στην κρίσιμότερη στιγμή του δράματος και, ενώ αποτελεί μια ευχάριστη περιπέτεια, είναι και ένα ωραίο στοιχείο πλοκής που οδηγείται στη λύση της. Πάντως, κατορθώθηκε, πράγμα δύσκολο και δραματικά επικίνδυνο, δύο μύθοι να συνυφανθούν σε ένα. Χρειάζεται τάχα να θυμίσει κανείς ότι, το νεώτερο θέατρο, πιο καλά το σύγχρονο, δεν μπόρεσε, όπως το αρχαίο να συνθέσει μύθους; Και βέβαια δεν είναι τούτο αδυναμία μόνο του θεάτρου, αλλά της άμυθης και βιαστικής εποχής μας.

Η Ρούλα Καλατζαντωνάκη Ζουλιέν που σκηνοθέτησε το έργο, εκμεταλλεύτηκε κατάλληλα την ύλη του, και οι χαρακτήρες των τραγικών προσώπων δόθηκαν πολύ παραστατικά με έντονη εσωτερική δράση. Με όλο το σεβασμό στ' αρχαία πλαίσια και στο αρχαίο τραγικό ύφος, πέτυχε από σκηνική άποψη, να αποκαλύψει το «θαυμασμό», τη μαγική δηλαδή ατμόσφαιρα του μύθου, ενώ ταυτόχρονα μπόρεσε να περάσει άνετα, σύγχρονες αντιλήψεις και ιδέες με έναν, θάλαγα, κλασικό ρεαλισμό.

Υποβλητική αναμφίβολα, η είσοδος του χορού. Οι σκέψεις, τα συναισθήματα και οι ποικίλες αντιδράσεις του χορού, δόθηκαν με πολλή πλαστικότητα και σαφήνεια. Ακόμα και η σιωπή του υπόβαλλε, με την ηρεμία αρχαίου αττικού ανάγλυφου, την εκφραστική παρουσία του στα δρώμενα στη σκηνή.

Ο Σπύρος Ψηλάκης, ταλαντούχος νέος συνθέτης, με τη μουσική του... έκανε ν' ακουστεί πιο καθαρός ο ποιητικός λόγος, ώστε να έχει μian αμεσότητα στο θεατή. Στη σαφήνεια του λόγου, στη δύναμη της ζωντανής εικόνας, η μουσική του, πότε ήρεμα και απαλά και πότε με την ορμητικότητα φυσικού φαινομένου, ξάνοιγε τα ανύποπτα βάθη της ανθρώπινης ψυχής.

Όσοι καλλιτέχνες πήραν μέρος στην παράσταση στο Ηρώδειο, στις 17 του Σεπτεμβρίου, έκαναν το θεατή να συμμετέχει έντονα στα γεγονότα της ζωής, που πρόβαλλε με τις αντιθετικές συγκρούσεις της, πάνω στη σκηνή. Η ηθοποιία, ήταν πράγματι λαμπρή. Οι παλμοί της δικής τους καρδιάς και τ' ανήσυχια βάθη της ψυχής τους, διερμήνευσαν στο θεατή τα μηνύματα του έργου του Θ. Κωτσόπουλου. Συγχαρητήρια, λοιπόν, στους: Δέσποινα Νικολαΐδου, Αντώνη Αναστασάκη, Μπάμπη Χατζηδάκη, Ρούλα Ζουλιέν, Αμαλία Γιαννούλη, Χρήστο Απόσπορη, Βασίλη Στογιαννίδη, Λουκία Στεργίου, Στέλιο Παπαπέτρου, στα κορίτσια και στ' αγόρια του χορού. Συγχαρητήρια ακόμη και σε όσους πρόσφεραν και δούλεψαν για το ανέβασμα του έργου.

Και όλα αυτά, κάτω από τη φωτισμένη διδασκαλία του έργου από τον ίδιο το συγγραφέα. Δεν είναι μόνο ο αδιάλειπτος αγώνας με τον εαυτό του, και η μάχη του με τον ωραίο δαίμονα της τέχνης του, είναι και αυτή η προμηθεϊκή μορφή του Θάνου Κωτσόπουλου. Λες και έρχεται από πολύ μακριά. Σαν να ξεστράτισε από την περιοχή του μύθου, όπου λόγος και φύση ήταν ενωμένα, σε μια ολότητα και ο δρόμος τον έφερε στην εποχή μας.

Στον κατακερματισμένο κόσμο μας, από την τυραννία της αναλυτικής λογικής, μιλώνοντας στα παιδιά του σχολείου για τους ημίθεους, θα μπορούσα να τους ειπώ δείχνοντας το Θάνο Κωτσόπουλο με σέβας: Να ένας ημίθεος.

Λημήτρης Κατσαφάνης

Φιλολόγος

Σάββατο 25.9.86

Με το σφυρί στα Καμώματα

Αλλότρια-συναφή και παράταιρα..... Του Άλκη Φωτεινού

Οι Συντάξεις των Λογοτεχνών

Από το Υπουργείο Πολιτισμού πρόσφατα, ζητήσαμε στοιχεία σχετικά με τους αριθμούς των συνταξιούχων λογοτεχνών που παίρνουν Α' κατηγορίας σύνταξη, δηλαδή γύρω στις 55.000 δρχ. καθώς αυτοί είναι οι πολύ λιγότεροι και οι προνομιούχοι... και για τους πολλούς βέβαια που έχουν γύρω στις 40.000 δρχ. το μήνα.

Παρά την επιμονή μας να βρούμε ακριβή νούμερα και νόμο που να καθορίζει τα προσόντα, μ' άλλα λόγια, τους όρους, τις προϋποθέσεις, που κατοχυρώνουν τον όποιο λογοτέχνη διεκδικεί σύνταξη, με βάση τα έργα του, τα χρόνια του, την προσφορά του γενικά στον πνευματικό πολιτισμό της πατρίδας, όμως νόμο δε βρήκαμε! Αλίμονο!

Μια μόνο καθαρειουσιάνικη, ασαφές-στατη και αόριστη νομοθετική διάταξη υπάρχει από τον καιρό του Τσάκωνα ή του Παναγιωτάκη υπουργών της χουντοκρατίας. Πέρασαν από τότε 12 ολόκερα χρόνια, και όλ' οι αρμόδιοι υπουργοί, δεν έδωσαν καμιά ως τώρα σημασία να ξεκαθαρίσουν και να διαμορφώσουν το νόμο.

Αφήνουν όλη τη δικαιοδοσία της έγκρισης, ή της απόρριψης των αιτούντων σύνταξη, στο ανεξέλεγκτο κέφι, την άγνοια, την οποιαδήποτε επιρροή, τη μεροληπτική καλοπροαίρετη, ή κακοπροαίρετη διάθεση, την υποκειμενική κρίση, τη φιλοπροσωπία, ή και το έλεος, σε ανθρώπους μιας 5μελούς Επιτροπής. Γιαυτό και πριν 2 χρόνια υπήρξαν δίκαια και καθυστερήσεις από τον κ. Τσοβόλα.

Έ, όχι κύριοι αρμόδιοι του υπουργείου Πολιτισμού.

Δεν μπορούν οι τίμιοι εργάτες του λόγου οι αξιόπρεποι φτωχοπρόδρομοι, που δεν έχουν άλλη σύνταξη δημοσίου, ν' α-

φήνονται στην κρίση και στον οίκτο μιας επιτροπής...

Επιβάλεται το ταχύτερο, να κατοχυρώσουν και οι λογοτέχνες με Νόμο, το δικαίωμα, όχι μόνο της σύνταξης, αλλά και της ασφάλισής τους. Χρειάζεται Νόμος, χωρίς αοριστίες, εναποθέσεις και ελπίδες στη διάθεση, ή την ανεπάρκεια ορισμένων κριτών. Νόμος που ν' αξιοποιεί το μόχθο των λογοτεχνών. Νόμος που να υπαγορεύει με σαφήνεια τις προϋποθέσεις των διεκδικήσεων.

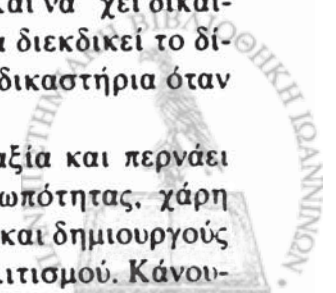
Όσοι έχουν βαρύ ταλέντο και μεγάλη προσφορά και όσοι έχουν ελαφρό, ή και μικρή ανάλογα εργασία, πρέπει να καθορίζονται αντικειμενικά και δίκαια, όλα τα πλεονεκτήματα και για την Α' σύνταξη και για τη Β'. Ακόμα θα λέγαμε και για μια Γ' συνταξούλα, για τα λίγα που είναι ενδεχόμενο ν' απέδωσαν κάποιοι.

Όμως δεν επιτρέπεται ένας λογοτέχνης με 2 ή 3 βιβλία μέτρια σε ποιότητα να παίρνει την ίδια σύνταξη με έναν που έχει 30 και 40 έργα και 50 και μ' άλλη δράση, και διακρίσεις και που ανάλωσε όλη τη ζωή του στα γράμματα.

Αυτό δεν μπορεί νά 'ναι δικαιοσύνη. Υπάρχουν τώρα ίσως ορισμένοι, με λίγα προσόντα, που παίρνουν την Α' σύνταξη, από άλλη εύνοια. Εδώ χρειάζεται ο Νόμος, να θέσει τέρμα στη σύγχυση και να θέσει όρια ιεράρχησης στις λογοτεχνικές μορφές και αξίες.

Εδώ είναι απαραίτητη, η σοσιαλιστική δικαιοσύνη. Δηλαδή, της αμοιβής σύμφωνα με την απόδοση. Και νά 'χει δικαίωμα ένας λογοτέχνης να διεκδικεί το δικό του και σε ανώτερα δικαστήρια όταν αδικείται.

Ένα έθνος, παίρνει αξία και περνάει στην ιστορία της ανθρωπότητας, χάρη στα μεγέθη, τους φορείς και δημιουργούς του πνευματικού του πολιτισμού. Κάνου-

με σπουδαιότητα αρμόδιους του ΥΠΕ' την πρότασή μας, και περιμένουμε. Ας μην αδιαφορήσουν. Θα επανέλθουμε. Γένοιτο.

Απάντηση στο Σωκράτη για τα δέντρα

«Τί έχω να μάθω από τα δέντρα;»
Έλεγε ο αρχαίος φιλόσοφος Σωκράτης. Σήμερα εμείς που δεν καίμε τα δέντρα (!) (αστεία κάνουν οι εμπρηστές μη τους παραξηγείτε) εμείς οι φυσιολάτρες, οι δεντρολάτρες, οι ταπεινοί φίλοι των δέντρων, θ' απαντούσαμε στο σοφό Σωκράτη:

— Από τα δέντρα μαθαίνουμε και ωφελούμαστε: Το οξυγόνο της υγείας, την πραότητα και το μέτρο της υπομονής, τη ζεστασιά των ξύλων το χειμώνα, τη δροσιά και τον ίσκιο του καλοκαιριού, την ημεράδα, την ευγένεια, το σκίρτο της χαράς, την αθωότητα, το μοσκοβόλημα των λουλουδιών, τη συμμετρική ομορφιά και αρμονία των φύλλων, τη γλύκα των καρπών της ωριμότητας, την τόσο διδαχτική αναλογία στους κύκλους των χρόνων, και την αισθητική των φυσικών νόμων της τελειότητας.

Μαθαίνουμε την αρωματική ποικιλομορφία τους, τις οπές στα κορμιά των δέντρων που θυμίζουν ανοιχτές πληγές των πολέμων!... Και τα πουλιά στα κλώνια τους που μας κελαηδούν μηνύματα ειρήνης! Από τα καμένα δέντρα, μαθαίνουμε την κακία των αγριότερων όντων που λέγονται «άνθρωποι».

Φυτεύοντας όμως ένα δέντρο, κερδίζουμε μια αιωνιότητα. Και ο Δ. Γαλανός ο ινδολόγος έλεγε: Αποθανόντος του ανθρώπου, η μνήμη του σαν εικόνα στη γη, ανάμεσα στο σύγγραμμα αν έγραψε και στ' άλλα, μένει και «εις τα δένδρα αεφύτευσεν».

Κενοδοξίες τηβεννούχων

Πίστε μου, εκτός απ' ορισμένα βραβεία που μοιράζουν οι ημέτεροι κάθε πρωτοχρονιά, ποιός ασχολείται με τους τηβεννούχους Πετρο-Χάρηδες και την ακαδημία τους; Τί άλλο προσφέρει αυτό το πνευματικό ίδρυμα; Ποιός το υπολογίζει; Πού το κύρος και η ψευτοδόξα του; Άλλαξε τίποτε από το 1981 και δώθε, Η όλη δομή και απραξία της, ή καλύ-

τερα η ανυπαρξία της, δεν είναι σαθρή κι αστεία, «κουκουβαγιόπουλων» απόμαχων εστία;

Γινομένου λοιπόν και του κ. Βρετάκου ακαδημαϊκού, τι πρόκειται να βγει, άλλο από το μισθό του; Τί κενοδοξίες είν' αυτές, μερικών «ογδοηκοντούτηδων» τιτλοκυνηγών, από τα ταλαίπωρα νεοελληνικά γράμματα; Έχει από πέρυσι ο άνθρωπος που επιστράτευσε φίλους του και μιλούν γι αυτόν σε πολλές επαρχιωτοπόλεις... κι εκμαιεύει τιμητικές προβολές και διακρίσεις... και με το πρόσχημα του «ποιητή της ειρήνης». (Και ποιός αλήθεια από τους ποιητές δεν είναι με την ειρήνη, ή δεν έγραψε για την ειρήνη;). Είναι εύκολο βέβαια οι ανίδεοι δήμαρχοι, να προσφέρουν αφειδώς τέτοια μετάλλια. Αυτά θέλουν διασυνδέσεις και οργανωτικό δαιμόνιο, που δεν τό'χουν όμως πολλοί, στα περί διαγραμμάτων. Είναι λοιπόν αυτά σοβαρά κριτήρια και στοιχεία γενικής αναγνώρισης, για την έδρα ενός «αθάνατου» στην «αθήνησι» ακαδημία των πεθαμένων ζωντανών; Αυτά και κάποια ψεύτικα και άκυρα βραβεία εκ Σικελίας; Έχ, πόσο οι άνθρωποι πλανιούνται και αυταπατιούνται. Η παγανιά των μεταλλίων έφτασε και στα Γιάννινα, με συνδυετικούς κρίκους κάποιους μικροφιλόλογους, που μοιάζουνε κισσούς, για ν' ακουμπάν απάνω σε κορμόδεντρα, ν' αναρριχιούνται και να φαίνονται. Από την Αθήνα που κατοικεί και τη Σπάρτη που κατάγεται, ούτε ο δήμαρχος κατάλαβε γιατί του πρόσφερε τιμητική βραδιά, αλλ' ούτε και οι Γιαννιώτες εννόησαν το γιατί δεν πήγαινε στους Δήμους του Μοριά για μετάλλιο, και ήρθε στην Ήπειρο; Αφού ο Δήμος, ο άτυχος Δήμος των Γιαννίνων, δεν αξιώθηκε να τιμήσει ούτ' έναν Ηπειρώτη έστω και πεθαμένο ποιητή σ' ένα φιλολογικό μνημόσυνο, που θα ώφειλε να εκπληρώσει τέτοια χρέη από χρόνια. Για τον κ. Βρετάκο βέβαια χαλάλι. Έτσι κι αλλιώς γίνεται ακαδημαϊκός, διότι ανοίγουν εύκολα οι πόρτες των σαλονιών γιαυτόν. Αλλά, εκείνο που σοκάρει για τις επιλογές των τηβεννούχων, είναι οι τρόποι και τα μέσα που εφαρμόζουν και διεκδικούν δι μωροφιλοδοξούντες και οι ευνοούμενοι κάθε φορά την τήβεννο, χωρίς να υπολογίζουν και τόσο τη βαρύτητα της αξίας, της προσφοράς και της κοινωνικής ωφελιμότητας των έργων τους, όπου αυτά πολλές φορές δε φτάνουν και καθόλου στο λαό.

Δικτάτορες και γλώσσα

Ο Παν. Κανελλόπουλος στις 6.8.86, με την ευκαιρία της τρισκατάρατης 4ης Αυγούστου, επιβεβαίωσε, εκείνα που σχολιάζαμε πριν από λίγα χρόνια στο «Ελ. Πνεύμα», για τους λογοτέχνες που συμβιβάστηκαν με το δικτατορικό καθεστώς του Μεταξά και το υπηρέτησαν... Μι. τη διαφορά ότι, ο Π. Κ. κάνοντας κριτική και συγκριτική στις δύο δικτατορίες (Μεταξά - Παπαδόπουλου) θέλησε να τους αιτιολογή-

σει, με το ελαφρυντικό της εφαρμογής της δημοτικής μας γλώσσας από μέρους του Μεταξά. Ενώ η πρόσφατη δικτατορία, εφάρμοσε ένα κομπούζιο διγλωσσίας και προπάντων κωμικό και ψυχαγωγικό για τους εχέφρονες, αφού ακούονταν από χείλη νομοθετών και «κολονέλων» η «φίρδιν-μίγδιν» καθαρεύουσα και οι πιο γελοίες ασυναρτησίες όπως π.χ.:

«Προκείμεθα κύριοι, μιας προσπαθείας, προσπαθείας σκληράς εν τη εννοία της προσπαθείας εντός συνθηκών και υπό την έποψιν ότι, κύριοι, αι οποίαι προσπάθειαι δεν θα ηδύνατο να χαρακτηρισθούν ως ευνοϊκά... εν τούτοις η προσπάθεια συντηρημένη και συντονισμένη με την προσπάθειαν...»

(Γ. Παπαδόπουλος προς τους πρυτάνεις ανωτάτων σχολών). Σκότωσε ο «φωστήρας» και λογική και έννοιες και γλώσσα και ουσία. Βρε τον «ασφύριχτο»... Γελάτε παρδολά κατσίκια (!).

Αντιφάσεις και αμφιβολίες

Ένα ταλέντο ασκημένο, ενώ έχει δώσει δείγματα καλών εντυπώσεων, πως γράφει λογικά, καλά και δίκαια, σωστά και μετρημένα...

Ξάφνου, έρχονται στιγμές, που το παίρνει κατήφορος, από κατρακύλες: αντιφάσεων.

Αυτό βέβαια γίνεται και από δεσμεύσεις, υποχρεώσεις και παρασυρμούς. Για πέστε μου αλήθεια, γιατί η κ. Ζ. Βαλάση θέλοντας να προβάλλει βιβλίο του Γ. Ρίτσου για παιδικό, πέφτει σε τέτοιες αντιφάσεις; Να τι μας λέει στο «Ρ», 29.6.86:

«Θα μπορούσε ίσως κάποιος ν' αναρωτηθεί, είναι για παιδιά το «Παιχνίδια τ' ουρανού και του νερού»; Η αλήθεια είναι πως αυτά τα ποιήματα αφιερωμένα «στο Φωτούλη και στην Έρρη» δεν είναι παιδικά. Το παιδί στην ως τώρα ποίηση του Ρίτσου δεν υπάρχει ως αντικείμενο, ως αποδέκτης... Η ιδέα να δοθούν μερικοί από τους ολόδροσους και γλυκούς καρπούς αυτής της ποίησης, σε εκδόσεις ελκυστικές για τους νεαρούς αναγνώστες, είναι πολύτιμη.»

Μα αφού πιο πάνω λέει πως δεν είναι το βιβλίο παιδικό, τι σόι πολύτιμη είναι η ιδέα για τους «νεαρούς»; Και παρακάτω άλλη αντίφαση:

«Τη σημασία του κάθε ποιήματος, το βαθύτερο νόημα, τους συνειρμούς και τους συμβολισμούς ίσως να μη τους καταλάβουν τα παιδιά. Αλλά, ποιός μπορεί γενικά να καυχηθεί πως καταλαβαίνει πάντα αυτό που θα ήθελε να εκφράσει ο καλλιτέχνης;...»

Η τέχνη του λαού για το λαό, δεν είναι γρίφος, μυστικισμός, φαντασιοκοπία ή αγνωστικισμός.

Και παρακάτω:

«Τα παιχνίδια τ' ουρανού και του νερού» (που μπορεί νά 'ναι και παιχνίδια με τη μαϊμού του ποιητή). Στα παιδιά όπως και στους μεγάλους μπορεί να ξεσηκώσει τις αισθήσεις...».

Μα τι λέει η κυρία: Έλεγε άραγε τα γραφόμενά της με τη σωστή και λογική σκέψη, ή το παίζει παράλογα και αλαλούμ; Η ίδια δε μας λέει πιο πάνω, ότι, τα παιδιά δεν καταλαβαίνουν τέτοια ποίηση και ότι δεν είναι αποδέκτες; Κι όταν το μυαλό δεν καταλάβει, πως θα διεγείρει τις αισθήσεις; Για τυφλό και τρελό σεξ την πέρασε την παιδική ποίηση;

Και στο τέλος, το ανεξέλεγκτο και αντιφατικό κριτικό κείμενο της κυρίας παιδικολογό-τέχνιδας, κλείνει έτσι:

«Τα μεγάλα λευκά περιθώρια εδώ, αναδειχονται σε χώρο που σεργιανάει κι ανασαίνει ο λόγος, ξεδιπλώνεται κι απλώνεται ο στοχασμός. Εδώ η ποίηση αποδείξει ότι δεν ομολογούν οι στίχοι και η εικόνα, ότι δεν μπορεί να περικλείσει στις γραμμές της.»

Καλά, σοσιαλιστικός ρεαλισμός ή σκέτος ρεαλισμός, δεν περισσεύει εύκολα, την σήμερα ημέραν σε τούτη την κομποϋζιακή ποιητική μας κοινωνία. Ούτε για τη μαρξιστική αισθητική και λογική κριτική βρίσκεται εύκολα ανταπόκριση, ούτε στις φιλολογικές σελίδες των εφημερίδων της Αθήνας υπάρχει σοβαρότητα ή έλεγχος. Αλλά, η ειδημόνισσα της παιδικής λογοτεχνίας, κυρά Ζωίτσα που σε άλλα, γράφει και με καλή λογική ενότητα και συνοχή... με τα παραπάνω, τι βάλθηκε να μας τρελάνει, όταν με τις απαράδεχτες αντιφάσεις της, σε ζιζάνια μας βάνει; Μας έδωσε το δικαίωμα λοιπόν ν' αμφιβάλουμε για τη συνοχή της γραφής της. Ας μην υπάρξει κακοφάνεια. Η αμφιβολία γίνεται πηγή αληθινής γνώσης. Για τον Γ.Ρ. Αγγελική — Ευτυχία - Φαίδρα — Ζωή, δεν έμαθαν ν' αμφιβάλουν για τίποτα δικό του. Κι όμως και οι τέσσερις, κι άλλες κι άλλοι πολλοί, με παρωπίδες του τύπου «ράβδος εν γωνία, άρα βρέχει», αν δεν έχουν υπόψει, του Αυγουστίνου το «Αμφιβάλλω, άρα υπάρχω», ή του Ουναμούνο το «Μια πίστη που δεν αμφιβάλλει, είναι πίστη νεκρή», έπρεπε για ένα γόητρο ιδεολογικό, να ξέρουνε τουλάχιστο του Μάρξ το πιο αγαπημένο του απόφθεγμα:

«Ν' αμφιβάλλεις για όλα, πριν βγάλεις τελικό συμπέρασμα... Μην κάνεις εξαίρεση ούτε για τον εαυτό σου.»

Μεταφράσεις Ελλήνων στην Ιταλία

Σαν πέρσι σ' ένα ταξίδι στη Βουλγαρία, που ψάχναμε στων περισσότερων πόλεων τα βιβλιοπωλεία, να βρούμε μεταφρασμένα στα βουλγάρικα, βιβλία Ελλήνων συγγραφέων, και δε βρήκαμε... αυτό κάναμε και προ διμήνου στην Ιταλία. Ερευνήσαμε στα μεγαλύτερα βιβλιοπωλεία της Ρώμης, του Μιλάνου, της Φλωρεντίας, της Βενετίας, του Μπάρι, του Μπρίντζι και της Αγκόνας, αλλά, δε βρήκαμε παρά μόνο τη συλλογή του Καβάφη (ε βίβα Αδελφάτο) σε έκδοση «Κροτσέτι». Του ίδιου εκδότη, ανακαλύψαμ' έν' αντίτυπο ενός μικρού ποιητικού, του Γ. Ρίτσου στη Φλωρεντία με τίτλο «Funabolo e la Luna» (Ο σχοινοβάτης και το φεγγάρι) εκδ. 1984 κι ένα άλλο πιο μικρό εκδ. πανεπιστημίου. Στην ίδια πόλη ξετρυπώσαμε και μια ποιητική ανθολογία που είχε εκδώσει η εκεί Ακαδημία από το 1974. Αυτή ανθολογούσε από 2- 3- ως 5 ποιήματα των: Παλαμά, Βάρναλη, Δροσίνη, Μαλακάση, Καρυωτάκη, Πολυδούρη, Σικελιανού, Καβάφη, Σεφέρη, Ελύτη, Ρίτσου και Βρετάκου. Από νέους πεζογράφους και ποιητές της χώρας μας δεν κυκλοφορεί μεταφρασμένος κανένας σήμερα στην Ιταλία. Από τους αρχαίους μας, μονάχα ο Σοφοκλής. Ούτε 3% του ιταλικού λαού δε διαβάζουν ποίηση, όπως με βεβαίωσαν οι κεντρικοί βιβλιοπώλες. Κι είμαστε λαοί συγγενικοί και γείτονες. Κι έχουν 55 εκατομμύρια πληθυσμό. Μόνο επί χουντοκρατίας είχαν μεταφραστεί 3- 4 πεζογράφοι και οι 2-3 επιφανείς ποιητές, με φροντίδα βέβαια των ιδίων, ή και άλλων εμικρέδων για ψωμοδουλειές. Τίποτε άλλο.

Κι ας αυταρέσκονται να κομπορημονούν οι εδώ φαντασιοκόποι περιαιτολόγοι, περί μεταφράσεων σε Ιταλία... και περί ψευτοβραβείων σε Κατάνια, Παλέρμο και Καλαβρία... 'Ολ' αυτά είναι φρέσκος και κοπανιστός αέρας παρηγορίας και αυταπάτης.

Οι βεντέτοι της Τ.Υ.

Ποιοι συγγραφείς βλέπετε να προβάλλονται κατά κόρο και με τον ίδιο ανούσιο ντόρο, και από τα δύο κανάλια της τουβούλας; Μη μου πείτε πως είδατε ποτέ, τους κατακαμένους κ.κ. Κουμανταρέα, Βασιλικό, Χριστοδούλου, Κοτζιά, Αργυρίου και την άλλη παριούλα των νέων κοντιλοφόρων λακέδων της κλίμας των ισχυρών;

'Αλλωστι, έχουν λόγους να βγαίνουν στην οθόνη όλ' οι γόηδες, οι βεντέτοι κ' οι μπολέμηδες, αφού

στην αυταρέσκεια και στο χαμαιλεοντισμό, είναι ασυναγώνιστοι. Αυτοί περνούν και στο «μονόγραμμα»... και περιπεράστε... όσοι γλείφτες, κόλακες και κούρδοι τα βλέπετε όλα ρόδινα και τα φτιασιδώνετε να φαίνονται... κι ας μη δεν είναι ωραία... σαν τη γυναίκα του Καίσαρα που δε χρειάζεται να νάει και να φαίνεται. 'Όσο μακρύτερα, από έλεγχο και κριτική... (να μη χαλάει και η ζαχαρένια), τόσο πιο εύκολη θέση παίρνει στην Τιβί (!). Κι όποιος θελήσει νά 'ναι με το λαό, που πρέπει να ψέλνει δημόσια και τα στραβά και τ' άδικα σε υπουργούς και υπουργίνες, μανδάρινους και κηφήνες... περιθώριο φίλοι μου κι αφάνεια. 'Αλλωστε, συγγραφείς και συγγραφίσκοι λογοτέχνες και λολοτέχνες που παραδιαφημίζονται στην εποχή της ψευτιάς, της διαφήμισης και της απάτης, δεν είναι μόνο με ασπόνδυλα και κουλτουριάρικα προσόντα, έχουν και τα 3 Μι.

Πάντως, αυτοί δείχνουν τη γύμνια τους στα κανάλια, ενώ η αξία τους μετράει αλλού... Κι εκείνη που δεν παρουσιάζονται μ' ένα σωρό αηδίες και πομφόλυγες σαν οι πρώτοι, ας είναι πιο ήσυχoi κι αξιόπρεποι· κι είναι καλύτερα να λείει ο κόσμος; γιατί δεν εμφανίζονται οι τάδε τίμιοι και καθαροί και φιλαλήθεις... παρά να λένε οργισμένα: γιατί να βάζουν όλο του ίδιους βεντέτους κι ευκαμψίες;

Προκλητικοί βραβειοδότες

Η Επιτροπή κρατικών βραβείων, ξεπέφτει τόσο στη φιλοπροσωπία και στην εύνοια, που όσοι έχουν ιδεί κι εφέτος ένα αισχρουλάκι και ανόητο βιβλιάρικι ελάχιστων σελίδων, με τίτλο «Τα ταξίδια μου» του ψυχιάτρου κ. Γ. Χειμωνά, που γιαυτό τού 'δωσαν κρατικό βραβείο πεζογραφίας, έφτυσαν στον κόρφο τους... με τους βραβειοδότες (γράφε διασπαθιστές του δημοσίου χρήματος) που με τόση αναισθησία κι ανευθυνότητα διαχειρίζονται κάθε χρόνο αυτό το χρήμα, από το μόχθο του λαού, σε πρόσωπα της αρεσκείας των... και όχι σε βιβλία τέχνης λόγου, με πρωτοτυπίες, χαρακτηριστικές και μηνύματα. Είναι θράσος και πρόκληση να βραβεύουν τις ελεεινές μαρούφες των φίλων τους. Και να επιβεβαιώνουν τη διαπίστωση της εποχής του Β. Ουγκώ ότι, εδώ «υποτιμείται η ομορφιά και βραβεύεται η ασκήμα.»

'Έως πότε λοιπόν, οι κρατικοί ανευθουοπέυθνοι βραβειοδότες, θα περιφρονούν τη νοημοσύνη του κόσμου πάνω στην άξια, την προκομένη κι ωφελιμιστική διαπαιδαγωγική γι' αυτόν τέχνη· και θα δίνουν τόσα χρήματα και δικαιώματα και τίτλους, σε μια ξεδιάντροπη ακρίδα, επιτήδειων εκδοτών και ψευτοσυγγραφέων, ν' αρπάζουν σαν τα όρνια το δίκιο των γνήσιων, πηγαίων και χρήσιμων δη-

μιουργών, λογοτεχνίας και πνευματικού πολιτισμού; Οι υπεύθυνοι βέβαια φορείς και ταγοί της Πολιτείας ξέρουν και καυχούνται πως τάχα βοηθούν τους λογοτέχνες και τους καλλιτέχνες. Αλλά, κι ο Μάριος Πλωρίτης σ' ένα άρθρο του με τίτλο «τέχνη και εξουσία» στο «Βήμα» τις 15.5.83, τους λούζει και τους χτενίζει κι ανάμεσα σ' άλλα, τους ψέλνει και τούτα:

«Η ενίσχιση των καλλιτεχνών απ' το κράτος - αποτελεί, συχνά, φενάκη και παγίδα για τους ενδιαφερόμενους. Επειδή, τις κρατικές αυτές «γενναιοδωρίες», τις εμπνέει, συντηθέστατα, είτε η κουτοπόνηρη πρόθεση ενός τυραννικού καθεστώτος να «εξωραΐσει» τη βιτρίνα του και να μεταμορφώσει τους καλλιτέχνες σε ανδράποδα και προπαγανδιστές του (όπως αποπειράθηκε να κάνει η απριλιανή δικτατορία, είτε ένας κούφιος αρχοντοχωρισμός (να «στολίσουμε και με «ολίγην τέχνην» το κρατικό σαλόνι μας)... είτε η ανάγκη να κλειστεί όχι με φίμωτρο, αλλά με ξεροκόμματα το στόμα αυτών των «φωνακλάδων» (ποι έχουν και τη συμπάθεια του κοινού, αφού το «διασκεδάζουν») και να μετατραπούν σε ανώδυνα εξαρτήματα της Πολιτείας...».

Προσφυγή «εθνικοφρόνου»

Ένας καθηγητής καθαρειουσιάνος, στη Βιομηχανική Πειραιώς, ονόματι Σχινάς, μια ταρίφα και «τάλε κουάλε» μ' κείνους τους (θεός σχωρέστους) πρυτάνεις του Πατακού: Ράμο και Σδράκα, κατέφυγε πρόσφατα στο Συμβούλιο Επικρατείας, για ν' ανατρέψει την απόφαση της γενικής συνέλευσης της σχολής, να καθιερωθεί το μάθημα της πολιτικής οικονομίας του Μάρξ. Για τον υπέρμαχο της αμάθειας και της αμάθειας «εθνικοφρόνο» (μην πείτε σκοταδισμού) έγινε «μαρξιστική οικονομική...». Ω διάολε, μη βασκαθεί ο φιλισταϊσμός (!). Είναι να μη του κάνει άγαλμα ο Τρίτσης; Μην παραξενεύεστε κάθε δικτατοροδημοκρατία έχει τα παράξενά της (!). Και βέβαια καλά έκανε και προσέφυγε αυτός ο υπο-Σδράκας στ' ανώτατο δικαστήριο. Τι δηλαδή; Να τονε μαγαρίσουν τα «μιάσματα» διδάσκοντας μαρξιστική οικονομία; Όχι, δε θέλουμε, ούτε τη σημερινή κριφοκουκουέδικη σκοπιμότητα, ούτε την απαραίτητη συγκριτική για τους διδάσκοντες και διδασκόμενους. Κι ας πα' να διδάσκουνε τον Μάρξ σ' όλα τα πανεπιστήμια της Δύσης. Στη «μπανανία» των Γούκων μας... ο καπιταλισμός δε θέλει σύγκριση. Έχουμε την οικονομική διδασκαλία

μόνο των Γούκων μας, της μαφίας της ασυδοσίας, της τοκογλυφίας και της ατιμωρησίας, του νόμου της ζούγκλας, του «ο θάνατός σου η ζωή μου», ή των μαμελούκων και των καπουτσίνων «σφάζε με αγάμ' ν' αγιάσω». Μπράβο κ. Σχινά (!). Αμ πως, να χάσ' η Βενετιά βελόνια, με το διαβολέα Μάρξ; Έχει δίκιο ο κ. Σχινάς, ούστ. Ο Τρίτσης να του δώσει και παράσημο. Μη γελάτε... μια μέρα θα τον ιδούμε και πρύτανη... αλά Σδράκα... κι ας κόψουμε την πλάκα!

Κορδάτος και ομιλητές

Άτυχος στάθηκε —όπως μας είπαν— ένα βράδι σε κανάλι της ΕΡΤ 2, στις 24.9, ο καημένος ο Γιάννης Κορδάτος, από κάποιους παρουσιαστές και αναλυτές, πανεπιστημιακούς κιόλας καθηγητές... Δεν είπαν τίποτα, μα τίποτα καθαρό, σωστό, αληθινό και κατανοητό, για τον πρωτοπόρο λαϊκό αγωνιστή, τον μεγαλύτερο Νεοέλληνα Ιστορικό. Είχε γεννηθεί στη Ζαγορά του Πηλίου το 1891, είχε σπουδάσει νομικά. Ήταν ιδρυτής του σοσιαλιστικού και μετέπειτα κομμουνιστικού κόμματος το 1917. Είχε σημειώσει εξαιρετική διαφωτιστική και οργανωτική δράση, στο πρώτο εργατικό κίνημα του Βόλου, και σπουδαία δημοσιογραφική δραστηριότητα, αργότερα στην Αθήνα. Πέθανε το 1961 γράφοντας άρθρο για το περιοδικό «Ο, Π. Έρευνα». Άφησε το πιο κλοίσιο, το πιο μεγάλο σε 13 τόμους επιστημονικό έργο της Ελληνικής Ιστορίας, από την αρχαιότητα ως τα νεώτερα χρόνια. Είναι κρίμα που' ορισμένα καθηγητικά ονόματα, γίνονται κουλτουριάρικα... σπουδαγμένα και στη συννική Γερμανία, κι έχουν θωλωμένα μιανά... και λένε ακαταλαβίστικα λόγια.

Είναι θλιβερό, να μην είναι σε θέση να δώσουν μια περιεχτική ανάλυση, για αυθεντίες και μορφές των προοδευτικών μας γραμμάτων, όπως είναι ο κορυφαίος ιστορικός Γιάννης Κορδάτος.

Βενετισμοί και κακοποιήσεις

Ο απωλέσας την αίσθηση προ κολλού του σοβαρού και του γελοίου Τύκος της Αθήνας, έφτιασε με τις παραδιαφημίσεις του, άλλον βεντέτο είδωλο, τον ηθοποιό κ. Λάκη Λαζόπουλο. Ο κ. Λάκης λοιπόν, βγαίνει στη σκηνή. Τσαμπουνάει μια σαχλή και χιδαία λογοδιάρροια σε τύπο επιθεωρησιακού νούμερου, χωρίς νά' χει καμιά σχέση με πολιτική σάτιρα, και παρασταίνει κι αυτός τον νουμερογράφο και το συγγραφέα. Τον πήρε λίγους μήνες και το σκοτεινό και κουλτουριάρικο «Συγκρότημα»... κι έγραφε κάθε Κυριακή τα πιο άνοστα κι ανάλατα κείμενα. Έτσι ο Λάκης πήρε

μέρα» και τον έκαναν «αστέρα», θιασάρχη, χρονογράφο και βαρδαλαμπουμπογράφο. Και το καλοκαίρι ετούτο... έγινε κακοποιός και του μέγα Αριστοφάνη. Τη θρυλική τη «Λυσι-στράτη», την έκανε... χρηματολάτη. Άλλοι είπαν: την κακοποίησε ανελέητα. Άλλοι πως έπραξε ιεροσυλία· κι άλλοι πως την έκανε κυ-μά -κοφτό, μ' εκατομμύρια κόστους 28... Μπράβο Λάκη βεντετάκο, ταρνανά και πωπω-πώ... κ' οι εισπράξεις έφτασαν καταϊδρωμέ-νων των αφελών θεατών, για την προβολή του Αριστοφάνη, σ' εκατομμύρια δρχ. πάνω από 38...

Ληλώσεις αργυρώνητου...

Στις 6 Αυγούστου, ο αλαλούμης κι ανερμάτιστος ιδεολογικοπολιτικά συγγραφέας κ. Β. Βασιλικός, ο εν πρωτανείψ της ΕΡΤ από το '81 σιτευόμενος, τρυ-πώσας ελέω «Συγκροτήματι»... δήλωνε με φαιδρή σοβαρότητα, ενώ από το έρμαιο κάπνισμά του το αράπικο, εξέπεμπε αναθυμιάσεις οργής, ότι: «Στις σοσιαλιστικές χώρες διώκεται το βιβλίο...». Τα μυαλά του κι ένα καλάθι κλούβια αυγά (!). Έχει δίκιο, ξέχασε ο δύστυχος τις διθυραμβικές δηλώσεις πού 'κανε στην Πολωνία πριν από 8 - 10 χρόνια... και τα εγκώμια πού 'φελνε για κείνες τις χώρες, ενώ είχε ζητήσει και πολιτικό άσυλο. Ποιόν να πιστέψει ο κόσμος τώρα, εκείνον το Βασιλικό τον πεινασμέ-νο, ή το σημερινό το χορτασμένο; Ξέρει βέβαια ο λαός το τι τραβάει στη Δύση το βιβλίο. Πάρτε ένα παράδειγμα; από την προστάτρια και ψωμοδότρα του, την ΕΡΤ: Σε όλο το 1984 διέθεσε για το ποδό-σφαιρο 384 ώρες το χρόνο, ενώ για το βιβλίο 24 λεπτά της ώρας μοναχά! Κ' ύστερα εδώ, αν κάνει σύγκριση ο τρόφιμος του καταστημένου (που τού 'χω ένα γκαστρωμένο φάκελο με ανισορροπίες και αντιφάσεις, και απόψεις και αναθεωρήσεις και θλι-βερές παλινδρομήσεις και πισωδρομήσεις, και κα-μιά σοβαρή και σταθερή πορεία, από μέρους του) τι θα βγάλει, την καλή διαγωγή του, να τη δείξει στους πάτρωνές του, (αφού την ξέρουν) σχετικά, με γνώμες του αλαλούμικες, για πράγματα σοσιαλιστικά;

Αλλά, γιατί βρε σοσιαλ.-κουλτούρες δε μπαίνετε κι εσείς στην ΕΟΚ να γίνετε εξαρτημένες ανθυπο-κουλτούρες; Να εκδίδετε βιβλία για πόρνες και λε-σβίες και σκληρά ναρκωτικά, για πράγματα θεότρε-λα, πάσης φύσεως κακά, ανόητα και θολά, μάγικά και μυστικιστικά, βρώμικα και συγχιστικά κι απο-βλακωτικά, κι όλα τα εγκληματικά, που σκοτώνουν τις αθώες ψυχές, τα λογικά μυαλά, κι όλα εκείνα που φερβύρουν οι δαιμονιοδύστεροι βιβλιέμποροι Ε-βραίοι από την Αγγλία και τις ΗΠΑ, και τα διοχε-τεύουν σ' όλο σχεδόν τον κόσμο, τον υποταγμένο στα οικονομικά τους σκήπτρα κόσμο, όλα τα ψυχο-κτόνα κι εκμαυλιστικά τους τρόπαια; Γιατί λοιπόν βρε σοσιαλ.-αληθινοβιβλιοφάγοι, διώκετε όλα αυτά τα παραπάνω, αβάσκαντα φρούτα του «ελεύθερου

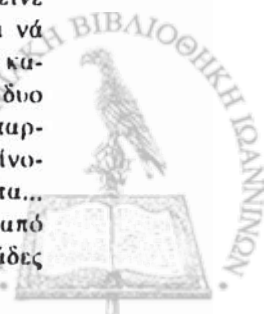
κόσμου»; Γιατί βρε δεν του μεταφράζετε του κ. Βα-σιλικού κι εσείς τα «χαζά μπούτια» «το μόνο» βιβλίο του «που τον εκφράζει»; Αφού τ' άλλα όλα του τ' αποκήρυξε πρόπερσι στη Θεσσαλονίκη... να ιδείτε μετά, τι ύμνους επί ύμνων θα εκστομίζει για Σας! «Το όποιο δώρο... είναι λίθος πολύτιμος στα μάτια του δωροδοκούμενου».

Ευλογίες θεατρογράφων και κινόμες

Έτσι κάπως είπε κάποτε, πριν λίγα χρόνια στην Αθήνα, ο κορυφαίος ηθοποιός κ. Γ. Αρμένης στο δάσκαλό του, τον πάπα και βυτικανάρχη του θεα-τρικού κουν-ιστρικού βίου.

— Μεγάλε μου σωτήρα Κουν, εγώ σου τά 'δωσα όλα για όλα... κι εσύ μου τά 'δωσες χωρίς «παρόλα». Μ' έκανες ηθοποιό δυναμικό και διαπρέπω στην Αθήνα. Δε με χηρίζεις και συγγραφέα... για να τα κονομάω πιο φίνα;... Έχεις ευλογήσει άλλους, έξω απ' το συνάφι το δικό μου... δε με ευλογείς κι εμένα πού 'χω να πω πολλά «σιακάδια» απ' το χωριό μου; Και η παράκληση εισακούστηκε· και η ευλογία πα-ρά του πάπα δόθηκε. Κι ο Γιώργος ο φίλος μας δεν άργησε, έγινε αστέρας συγγραφέας μέγας, και γέ-μισε η σκηνή ηθοποιούς... και η τουβούλα με κουβέ-ντες και ονόματα βελτιστινά του Δούμα, του Μπισέ-λα, του Μπαλντά του Τσακανίκα κ.α.

Και τι αλήθεια θα χρειάζονταν το θέμα, ο μύθος, η πλοκή, το μήνυμα, η έμπνευση κ' η όλη δομική αλληλουχία, σε αφελή και φωνακλάδικα στιγμιότυ-πα κατασκευάσματα, με χυδαιολογία κατά κόρο; Αυτά είναι τα θεατροαλαλούμια της εποχής στη χώ-ρα μας, κομπινατζίδικα και κονομαδόρικα... και «δε βαριέσαι αδερφέ» που λέει κι ο Χατζής. Ότι ο Γιώργος κέρδισε με το καλλιτεχνικό του δαιμόνιο, τα διπλασίασε με το παρασυγγραφικό... Και τον ευ-λόγησε κι ο άλλος πάπας, της θεατροκριτικής, ο κ. Γεωργουσόπουλος; Δε γίνεται. Αμ τι τάχα παίζουμε; Δεν ξέρω μν τον ερωτεύτηκαν οι μούσες στα 40... πάντως, η μνήμη του Αρμένη ξετύλιξε όλα τα χω-ριανικά καθέκαστα, από τα παιδικά βιώματά του, κ' η γλώσσα του έγινε πηδάρι από τους προπολεμι-κούς μύλους του χωριού του. Έτσι τον ακολουθεί στα σίγουρα και στο κατόπι του διπλή η αθανασία. Έχει καιρό που του πηγαίνει από κοντά και τ' ανεμίζει τα φτερά της. Στους τρελούς καιρούς μας, αποτρελάθηκε ο «ελεύθερος» ο κόσμος· κι όλοι γρά-φουν κι όλοι παίζουν «θέατρο». Χωρίς καν συγγρα-φική δημιουργική φαντασία, που ευτυχώς, απόμεινε τουλάχιστο στον Καραγκιόζη! Δε χρειάζεται να 'ναι κοινωνικό σκολεϊό το θέατρο! Τό 'χουνε κα-ταντήσει γόμνια σκέτη και ξεδιάντροπη. Με δυο γυμνά και πέντε χυδαιόλογα ξοφλάνε... κι «αλέ παρ-τί» στο θεατή. Είναι η εποχή που οι θεατρίνοι γίνο-νται και συγγραφείς, με προχειροσκαρώματα... μπουρδοκακολογίας. Κι όσοι έχουν ευλογίες, από πάπες μούσια - γένια, έχουν και τους κουρβανάδες

της τουβούλας και τα χτένια. Έτσι επιβεβαιώνουν και την παροιμία που λέει:

— Βρε πακά μου το γομάρι, πάει μας έφαγε το σάρι.

— Μη σας νιάζει εσάς παιδιά μ'... του πακά είν' το γομάρι του πακά και το χωράφι (!)

Φιγουρατζίδικες φύσκες

Τι συνέδριο λογοτεχνίας ήταν στις 10 Σεπτέμβρη στην Κοπεγχάγη, που είχε προσκληθεί (όπως έγραφε στον Τύπο ο ίδιος βέβαια) ο κ. Α. Σαμαράκης; τι είδους μάχη θά 'δινε και με ποιόν Τούρκο πολιτικό και λογοτέχνη; Προσέξτε, το πράγμα σηκώνει νερό. Μη το παίρνετε γι' αστεία. Ξέρετε ότι, το καλά και συχνά, συστηματικά και κατάλληλα, διαφημισμένο όνομα του συγγραφέα, μας λέει πολλά... άσχετα αν εσείς λέτε ότι η άλλη μορφωτική και φιλοσοφική του αρματωσιά δεν είναι τόσο γερή, να βγάλει ασπροπρόσωπη στα μάτια των ξένων τουλάχιστο, την αρχαία λογοτεχνική Ελλάδα.

Ο κ. Σ. παρά το φόρτο των δαφνών του, και τ' αεροδυναμικά ταξίδια του, εκτός το ακόμα δακρυαστέγνωτο της Γιούνισεφ στην Αβυσυνία... ως αρχιποιμήν στη λογοτεχνία, είναι μάγος, για να ταρακουνήσει τα νερά και να σηκώσει μπουρμκουλήθρες (!). Ποιός τού 'πε να φτιάσει τέτοιο όνομα, με βραβεία ευρωκάλιουμ... που δημιουργούν τόσες υποχρεώσεις; Δεν αδειάζει ο καημένος από τέτοια συμπίση, ούτε τη μύτη του να ιδεί. Ποιητικά παρασιμπίση... αλά Ρίου και Σαβοιδη... και αλά Στρούγκα Γιουγκοσλαβίας, που παν οι προετάστροι κάθε Αύγουστο και διαβάζουν το ποιηματάκι τους(!). Δεν ευκαιρεί ο καημένος ο κ. Σαμαράκης, να γράψει και κανά πτερόντο αστυνομικό κι αντιολοκληρωτισμού βιβλίο.

Μη πείτε πως τον ζηλεύω, και θε να του κλέψω τη δόξα... Δεν έχω σκοπό να τρέχω σε ορθοπεδικό για πολυεύκαμπτα σπονδύλια... Ας είναι καλά και μη φτερνίζεστε.

Διαμαρτυρίες δαπανών

Ένας καθηγητής στη Φιλοσ. Σχολή του Πανεπ. Κρήτης ο κ. Τ. Νικολαΐδης, κατάγγειλε μ' επιστολή του στο «Βήμα» τις 17.8. ότι:

Το κάθε επεισόδιο (άνευ βέβαια επεισοδίου) της τηλεοπτικής εκπομπής «Θέματα και Βιβλία» κοστίζει στην ΕΡΤ και το πληρώνει ο φορολογούμενος λαός 1.160.678 δρχ. Και απορεί γιαυτό το αδικαιολόγητο και πολυδάπανο ποσό (εμείς θα λέγαμε προς τι για το θεαθίναι;), επειδή το φίλμ που χρησιμοποιείται, δεν ξεπερνά τις 2.500 δρχ. Άλλωστε, από τους αηδιαστικούς φουμαδόρους (με την ασεβή και γελοία στάση και τον κλασαυχενισμό τους) συζητητές, δεν πληρώνεται λέει ο κ. Ν. κανέ-

νας. Αυτό χρειάζονταν και να πληρώνονται, για τις όποιες σαχλαμάρες τους κ. Ν... Να όμως που πληρώνονται οι συντονιστές. Κάθε φορά από 30.000 δρχ. τα πουλάκια μας (!) Και πάντα οι ίδιοι: Κοτζιάς - Αργυρίου - Ζάννας εναλλάξ... και οι άλλοι πιξ και λαξ. Και τι να συντονίσουν; Τα συγγραφέακια που καλούνε τι να πούν; Είναι όλο τα ίδια... ασπόνδυλα κωλοτουμπάκια και λακεδάκια των σαλονιών τους. Τη μια Τετάρτη, οι προσκαλούντες συντονιστές, μας παρουσιάζουν τους φίλους τους προσκαλεσμένους. Και την άλλη Τετάρτη στις 15, οι προσκαλεσμένοι καλούν τους προσκαλούντες... και μας φουσκώνουνε κοπανιστόν αγέρα. Κι ο κ. καθηγητής απορεί για το 3 το λάδι, 3 το ξίδι, 6 το ξιδόλαδο. Κι όλο στα παντζάκια αέρα... τρεις και την κακή τους μέρα (!)

Και... ποιητής

Ο κ. Αντ. Σαμαράκης, σαν συνεντευξίας σ' ένα παιδάκι στο Μοσχάτο, το Μάη με τα λελούδια... αποκάλυψε ότι από το 1930 ως το 1952 έγραψε 25 ποιήματα (λίγα τά 'χετε στα 22 χρόνια!) που δεν εκδόθηκαν ποτέ ως τώρα. (Τι εθνική απώλεια!) Μ' άλλα λόγια, τρέξτε, τρέξτε αετονύχηδες εκδότες, τι χασομεράτε; Κελεπούρι. Σας περιμένει οικονομησιά γερή. Ο κ. Αντωνάκης ανακοίνωσε επιπλέον στο παιδί του Δημ. Σχολείου ότι: έγραψε και 51 παιδικά ποιήματα που εκδόθηκαν το 1949... μα που δεν τα είδε κανένας ποιθενά, (όπως δεν είδε και το «Λάθος» του σε κιν φική ταινία (!) βέβαια, που έτυχε η έκδοση... τότε που καιγότανε το πελεκούδι από τις εμφυλιοπολεμικές μάχες και καταιγίδες! Τότε ο αυτοβαφτισμένος και... ποιητής ασχολούνταν με στίχους παιδικών θεμάτων, «τουτέστι» «τα παιδιά παίζει!») Ας με σχωρνάει ο παλιός φίλος που του χαλάω το κέφι, και τη νηνεμία της ανάπαυσης επί των λοφοειδών δαφνών του(!).

Λ Α Μ Π Ρ Ο Υ

Μ Α Λ Α Μ Α

«Πολεμώντας τους
ναζήδες» είναι 52 πατριω-
τικά, ιστορικά και ψυχολο-
γικά διηγήματα, βγαλμένα μέσα
από τη φωτιά του πολέμου, ενάντια
στους φασίστες καταχτητές του 1943-
1944.

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γραφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ουτε να την παραλείπει, κι ούτε να την μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

Ένας παραξηγημένος τόπος

Ιούλης μήνας. Με μια ευκαιρία, βρεθήκαμε στην περιοχή του Έβρου.

Αλεξανδρούπολη - Φέρρες - Σουφλί - Διδυμότειχο - Ορεστιάδα, κι ως τα σύνορα στις Καστανιές. Η ανατολική Θράκη είναι αλήθεια από τα γονιμότερα κομμάτια της πατρίδας. Μια γης ευφορότατη που ρέει μέλι και γάλα. Σπαρμένοι κι ολόβλαστοι, καταπράσινοι τόποι. Πιο πέρα από τις Καστανιές, μια λωρίδα, ένα τμήμα εδάφους δώθε από τον Έβρο, με το σημερινό χωριό «Παζάρ-Κουλέ» ήταν δικό μας και φεύγοντας οι Γερμανοί, μας τ' άρπαξαν οι Τούρκοι το 1944.

Ούτε λόγος διαμαρτυρίας από καμιά επίσημη ελληνική αρχή...

Η Ορεστιάδα, 15 χλμ. απ' την οριακή γραμμή. Οι Καστανιές, η Καβύλη και άλλα χωριά, όλα με πλούσια αγροτιά, τα χαίρεται η ψυχή σου.

Όλη αυτή η περιφέρεια, από τις πιο καρποφόρες της Ελλάδας μας, παράμεινε σχεδόν υποτιμημένη από το μεταπολεμικό και συντηρητικό πολιτικό καταστημένο. Χρόνια την είχαν σε μίαν απομονωμένη περιφρονητική θέση. Γνώριζαν άραγε την αξία της; Την είχαν επισκεφτεί ποτέ οι πολιτικάντηδες μας; Για σκεφτείτε πως έλεγαν και λεν ακόμα, σε όποιο δημόσιο υπάλληλο ήθελαν ή θέλουν να τιμωρήσουν, να μειώσουν και να ταλαιπωρήσουν: «Θα σε στείλουμε στον Έβρο», «θα σε μεταθέσουμε στο Σουφλί», «θα σ' εξαποστείλουμε για το Διδυμότειχο» κ.λπ. Τέτοιες απειλές και μεταθέσεις θά 'πρεπε να τις δέχονται με χαρά (κι ως είναι απομακρυσμένη και παραμεθόρια περιοχή της χώρας), εκείνοι που την ξέρουν. Πολλοί βέβαια παχυδερμικοί ασπάλακες του κουβέρνου, και άλλοι λαδοπόντικοι της Αθήνας, οι γνώρισαν ποτέ την αξία της περιφέρειας του Έβρου.

Πριν από τις εκλογές του Μάη 1985, επισκέφτηκε αυτές τις πόλεις ο κύγιος Γ. Ράλλης

και έτριβε τα κατάπληχτα μάτια του, λέγοντας στους κατοίκους από τα μπαλκόνια της λογοκοπίας, πως: «Τούτος ο τόπος είναι Καναδάς, και δεν έχετε ανάγκη από τίποτε...»

Πριν από χρόνια, κάποιοι άλλοι επίορκοι λαθρεπιβάτες της εξουσίας, έφτιασαν κάποια έργα, σ' αυτή την εδέμ της ακριτικής Ελλάδας. Πάντως, οι ως τώρα ιθύνοντες, ας αναλογιστούν, το πόσο άδικα μια γη επαγγελίας, τη βάφτιζαν σε τόπον εξορίας. Χρόνια και χρόνια, εγκατέλειπαν αυτόν τον ηρωικό θρακικό λαό, που είχε μεγάλη συμμετοχή στην Εθνική Αντίσταση και στο Δημ. Στρατό ίσαμε 15.000 παλικάρια. Βαρύτατο φόρο αίματος και θυσιών έδωσε αυτό το τμήμα του λαού μας, που έφτασε πάνω από 6.500 νεκρούς. Δεν υπάρχει χωριό του Έβρου, να μην έχει στον απολογισμό της Ιθειας 1940-50, από 70 ως 100 απωλεσμένους.

Έξη περίπου δεκαετίες, το πολιτικό καταστημένο κρατούσε και συντηρούσε κι αγρότες τσιφλικάδες με 60 ως 80 στρέμματα γης ο καθένας· κ' οι άλλοι, οι φτωχοί, είχαν από 5 ως 10 μόνο. Αγρότες αφεντάδες, που όσο κι αν εκσυγχρονίστηκαν σε συστήματα παραγωγής... πολύ απέχουν ακόμα και σήμερα από μια γενικά μορφωτική κι εκπολιτιστική κοινωνική ζωή, σύμφωνα με την πλεονεχτική οικονομική τους θέση και κατάσταση.

Ποτέ ίσως, αυτοί οι αγρότες, δε σκέφτηκαν, γιατί τους υποβίβαζαν από τα παλιότερα ακόμα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας. Θα προτιμούσα, να ζούσα ισόβια σ' ένα τέτοιο μέρος «εξορία», που ποτέ δεν εκτίμησαν και δεν αγάπησαν οι πολιτικοί τζιακιά-δόροι και τζογαδόροι των σαλονιών του άστεως· και που δεν ένιωσαν ίσως τις χαρές και τις ομορφίες, την πλουτοφόρα και φυσική ευλογία τους, οι προσδεμένοι στο άρμα της Γιρονδίνης, αμόρφωτοι και συμπαθέστατοι αγρότες της ΒΑ Θράκης.

Πόσο δίκιο είχε ο Πλούταρχος όταν έλεγε: «Η παιδεία για τους ανθρώπους είναι δεύτερος ήλιος».

ΕΣΥ... ναι μεν αλλά...

Καλό παλικάρι και με καλές προθέσεις ο υπουργός κ. Γ. Γεννηματάς. Όμως, με το ΕΣΥ, πάει να χτίσει παλάτια στην άμμο. Αποπειράθηκε να στήσει τη στέγη στον αέρα, χωρίς θεμέλια και βάσεις. Έδωσε παραδικαιώματα σε κλάδους γιατρών, χωρίς ισοτιμία, ισονομία και δικαιοσύνη. Κατοχύρωσε με νόμο τους γιατρούς καθηγητές πανεπιστημίου, να έχουν τα ιατρεία τους· καθώς και στους στρατιωτικούς γιατρούς, να 'χουν κι αυτοί τα δικά τους, κι ας μη δεν ξόδεψαν δεκάρα να σπουδάσουν.

Γιατί, μ' αυτές τις διακρίσεις, που δημιουργήσαν σωρείες παραπόνων, χαλάρωσαν τη συνείδηση και το ζήλο των άλλων, κι επικρατούν πικρίες κι αδιαφορίες:

Από τα 280 Κέντρα Υγείας που ανάγγειλε η Κυβέρνηση, εγκαινίασε μόνο τα 50.

Οι ελλείψεις είναι τρομαχτικές κι απαράδεχτες. Η δημόσια υγεία της πιο άνετης και πολυτελούς περιθαλψής και θεραπείας, είναι στα νύχια της ξένης (αμερικάνικης) και ντόπιας εκμετάλλεισης. Ζητούν μια επίσκεψη άνθρωποι του λαού, για εξέταση των ματιών τους στα Οφθαλμιατρεία, και τους την καθορίζουν για μετά από 2 και 3 μήνες!...

Και όμως, το πρόβλημα της δημόσιας υγείας του λαού μας, θα λύνονταν πολύ εύκολα, και χωρίς το «όποιος θέλει να ζιμώσει, όλη μέρα κοσκινίζει», μόνο με 5 - 6 μεγάλα και άρτια Νοσοκομεία σ' όλη τη χώρα, οργανωμένα κι εξοπλισμένα στην εντέλεια με τα πιο πλήρη σύγχρονα και άνετα μέσα, με 20 νοσοκ/κά αυτοκίνητα και 5 - 6 ελικόπτερα. Αυτή θα ήταν η πιο σωτήρια λύση. Και όχι να χτίζουν άχρηστα Νοσοκομεία, και να δαπανούν τόσα και τόσα χρήματα... και η δημόσια υγεία να παραμένει ακόμα στο μεγαλύτερο μέρος... σ' ανεκδιήγητα χάγια!

«Κανένα όφελος, ούτε χρημάτων, ούτε τίποτ' άλλο δεν αξίζει σαν την Υγεία». (Ιπποκράτης)

Εκλογικά κι ευρωκοινοβουλευτικά

Ο πολυεθνικός ιμπεριαλισμός, ή σοσιαλ-καπιταλισμός της Δυτ. Ευρώπης, χρειάζεται κάποια ψευτοκοινοβούλια, εκτόνωσης λόγων, τύπου Χάιτ - παρκ, για τις ανάλογες φλυαρολογοκοπίες των υποταχτικών και των υπηρέτων του. Για παράδειγμα και στη χώρα μας. Κάθε χρόνο σκηνοθετούνται, τελευταία και

σκαρώνονται, κάποιες εκλογές. Να βρισκόμαστε σε δήθεν ετυμηγορία, κι ας αδειάζουν τα ταμεία! Πρόπερσι, ευρωεκλογές, πέρυσι βουλευτικές, φέτος δημοτικοκομματικές, του χρόνου ποιός ξέρει τι άλλες... Για να εκτονώνονται οι άποικοι, να μένουν ήσυχοι οι αφέντες... και η δουλειά στον τόπο.

Όμοια πρόσωπα και ίδιες γεύσεις(!)

Η ίδια «δημοκρατική» επίφαση γίνεται και στο Ευρωκοινοβούλιο, η «καφενείο Ευρώπης», όπως τό 'χε αποκαλέσει ως και ο ανόητος διχτάτορας Παττακός. Ένα εκατομμύριο δρχ. σχεδόν πληρώνουμε το μήνα τον κάθε ευρωβουλευτή, για να βουλευέται και να βολεύεται(!) Και ποιός είναι το όφελος που πρόκυψε στη χώρα μας ως τώρα; Παίζουν την Κολοκυθιά για την Τουρκία στην ΕΟΚ. Θα μπει, δε θα μπει. Γιατί να μπει; Αλλά γιατί να μη μπει; Αφού το πρωτοκάθεδρο αφεντικό του ΝΑΤΟ κ. Ουάινμπεργκερ είχε δηλώσει ότι: «Είναι ευτυχείς οι Τούρκοι με το καθεστώς Εβρέν που πέτυχε απίθανα πράγματα...» Μασαλά(!)

Πρόσφατα, οι μισοί Ευρωβουλευτές, πήραν και απόφαση (σαν μερικοί εδώ ασυνάρτητοι, γλυκεροί και νερόβραστοι κουλτουριάρηδες...) και τάχτηκαν κατά της τιμωρίας των ναρκομανών και των χασισέμπορων...

Μα πού ζούμε; Σε ποιούς αποτείνονται οι εκτός πραγματικότητας ψευτοανθρωπιστές;

Από αρχαιοτάτων χρόνων... όλοι οι κλασικοί φιλόσοφοι, μιλούν για αιστηρές τιμωρίες όλων των κοινωνικών κακών και εγκλημάτων. Αλλά, δε βαριέστε! Τι σχέση μπορεί νά 'χουν αυτοί οι... ευρωβουλευτές με τ' αξιώματα και τις θέσεις των κλασικών φιλόσοφων; Ιδού λίγα λόγια:

«Αυτοί που δεν τιμωρούν τους κακούς και τους φαύλους, θέλουν ν' αδικούνται οι αγαθοί» (Πυθαγόρας)

«Οι φύλακες των νόμων και της Πολιτείας, αν δεν είναι πραγματικά τέτοιοι, αλλά φαίνονται μόνο, εξολοθρεύουν συθέμελα την Πολιτεία». (Πλάτων).

«Οι άρχοντες, τρία πράγματα πρέπει να θυμούνται: Πρώτα πως κυβερνούν ανθρώπους. Λεύτερο πως πρέπει να κυβερνούν σύμφωνα με τους νόμους· και τρίτο πως δεν κυβερνούν για πάντα». (Αγάθων).

«Όταν κανείς υποστεί τις συνέπειες των αδικιών που διέπραξε, αυτό είναι καθαρή δικαιοσύνη». (Αριστοτέλης).

↳ Αυτοδιοικήσεις παίγνια

Με τη δίνη της κομματικοποίησης των δημοτικών εκλογών, οι υπεύθυνοι δέχτηκαν ραπίσματα γενναία, εξ αριστερών και εξ ευωνύμων... Θ' αποτελέσουν άραγε μάθημα γι' αυτούς, αυτά τα παταγώδη της ήττας, μιας ανεκδιήγητης πολιτικής αποτελέσματα, σαν μηνύματα προειδοποίησης ότι: στου κακού τη σκάλα, δεν υπάρχει άλλο σκαλί πιο κάτω, που λέει κι ο Παλαμάς;

Αλλ' όσο οι δήμοι και οι κοινότητες στη χώρα, θα παραμένουνε σ' εκάστοτε κυβερνητικά δεσμά εγκλωβισμένοι, χωρίς ανεξαρτησία, για ένα αυτόχθονο νοικοκύρεμά τους, για μια σωστή και δίκαιη αξιοποίηση των οικονομικών τους πόρων και πηγών, πάντα θα έχουμε την ίδια παρωδία, τα ίδια πρόσωπα. Θα βλέπουμε τους κλακαδόρους των κομμάτων, να γίνονται δημοτικοί και κοινοτικοί άρχοντες, χωρίς καμιάν αξία, χωρίς επίγνωση προβλημάτων, ζήλο, διάθεση και συναίσθηση χρέους για θετικές υπηρεσίες στα κοινά. Ενώ οι αξιότεροι και ικανότεροι που θά 'πρεπε να επιλέγονται από το λαό «αριστείδην» αυτοπεριθωριοποιούνται, και τα προσόντα τους και κάθε πολύτιμη δυναμή τους, πάει χαμένη δυστυχώς!

Κι ο καημένος ο λαός, δέρνεται συχνά στις κάλπες με ξεπερασμένα εκλογικά και μεπερδεμένα συστήματα περιστασιακά και πονηρά, να παρηγοριέται με φρούδες ελπίδες, για τάχα «ανθρώπινες πόλεις» για «ποιότητα ζωής» και «για καλύτερες μέρες» ...«Αιδώς Αργείοι». Απλή αναλογική λοιπόν... και αδέσμευτοι, ανεξάρτητοι δήμοι.

(Ο) περιβόητος «φάκελος»

Με συγκλονιστικές και δραματικές αλήθειες θα διασκεδάσουν οι κυβερνώντες, τη δημοκρατική κοινή γνώμη, για την τραγωδία του κυπριακού λαού το 1974. 'Αφησαν βλέπετε το χρόνο το σαρωτή και πανδαμάτορα της όποιας θλιβερής μνήμης, να κλιβανίσει την πανώλη της εθνοπροδοσίας και να φιλτράρει το κλάμα των αγνοουμένων και των ορφανών!

Οι βουλευτές που έχουν την αποστολή των ανακρίσεων, θα δοκιμάσουν τετ-α-τετ την οργή και τη συγκρατημένη δική τους νέμεση για τους ένοχους συνωμότες κι επίορκους αξ/κούς της χούντας...

Μα ό,τι και να πούμε, στο τέλος όλοι θα βγουν αθώοι... όπως και οι δοσίλογοι το 1945, και όπως τα «στιγμιαία» του 1975...

Αυτά συμβαίνουν στην ασύδοτη και άνομη Δανιμαρκία. Κι ας λέει ο Πλούταρχος ότι: «'Αριστη δημοκρατία, είναι εκείνη στην οποία, υπολογίζονται κι ακούονται περισσότερο οι νόμοι, από τις κούφιας ρητορίες».

Μαφιο-τοκογλυφίας το ανάγνωσμα...

'Εφτασε μόνο μια συγκλονιστική υπόθεση τοκογλυφίας που είχε τα πλοκάμια της σε όλη σχεδόν τη χώρα, με αρχικό πυρήνα βέβαια τα Γιάννινα, και έδρα τη σουίτα του Ιντερκοντί-νενταλ στην Αθήνα, για να βουίξει όλ' η Ελλάδα.

Αρχηγός, ένα ασήμαντο βλαχάκι εκ Μετσόβου που προστάτευσε κάποτε και ο κ. Ε. Τσοσίτσας. Συνέταιροι, συνεργάτες και θύματα, πάνω ίσως από 1000 άτομα, που δεν τα συμφέρει ν' αποκαλυφθούν.

Από τις πρώτες μέρες (με τα σήριαλ των εφημερίδων), που άρχισαν δήθεν κάποιες έρευνες, ταυτόχρονα υπαγορεύτηκε και το κουκούλωμά τους. Πώς μπορούσαν να εκτεθούν τόσες τράπεζες και τόσοι άνθρωποι, μαζί με όλο το «σοσιαλισμό» του κ. Αντρέ Παπανδρέ;...

Τι δηλαδή, θα θέλατε να γίνει ρεζίλι των σκυλιών ο αρχιμασκαράς «ελεύθερος κόσμος»;

Ο γνωστός στους παροικούντες κόσμος της ψευτιάς, της κλεψιάς, της διαφθοράς και της απάτης; και μαζί του βέβαια και ο «αγιόψυχος» κι «αγγελικός» κόσμος μιας αβάσκα-ντης ρασοφορίας; Όχι. Το ζητούμενο ήταν... για φτύσει κι άλλο, κι άλλο, κατά πρόσωπο, το ίσαμε τις ρίζες του, σάπιο αστικό καθεστώς, της αναρχίας, της λωποδυσίας, και της αισχρής εκμετάλλευσης, που κάθε τόσο, ανοίγουν και ώζουν οι πληγές του, όταν δυσωδιάζουν την ατμόσφαιρα, κάνοντάς τη και καταθλιπτική και οδυνηρή!

Λεν ήταν λοιπόν μόνο η αποκάλυψη της εύσχημης «ευεργεσίας» των μαφιόζων, απέναντι σε δυσκολίες και ανάγκες των πελατών τους. Ούτε η φυγή του κ. Γ. Γούκου με τα δισεκατομμύρια όπως είπαν για τη Βραζιλία (χώρα που οι καρχαρίες του καπιταλισμού Αμερικάνοι, την έχουν ιδιότυπη αποικία τους, κι έξω από τα διεθνή νόμιμα, για να στέλνουν εκεί και να περισώζουν τους διεθνείς εγκληματίες, όπως ο πάπας τα χιτλερικά τέρατα). Εκεί λοιπόν, δρουν ελεύθεροι και κουμουφλαρισμένοι... όλ' οι προστατευόμενοι τράνοϊ κακούργοι της υφηλίου.

Δεν ήταν μόνο τα πολλά εκατομμύρια των νεόπλουτων μαμογιατρών, εμπόρων, ποδοσφαιριστών, επαπαξιούχων, μαρμαράδων κι άλλων μεταναστών και εισοδηματούχων. Τα κρίματα και τα χρήματα όλων των σαλιπαγκων και κομπιναδόρων. Ήταν και είναι το σαθρό και βρώμικο σύστημα των τραπεζικών και παρατραπεζικών κυκλωμάτων.

Μπορεί έτσι, με τέτοιο σάπιο καθεστώς, να λειτουργήσει ανθρώπινη κοινωνία και ζωή με ηθική ευταξία, με τίμια και δίκαιη οικονομική ευρωθυμία;

Τέτοιες απάνθρωπες βαβυλωνίες, τις γεννούν μόνο τα δήθεν ελεύθερα και φιλελεύθερα οικονομικά καθεστώτα, της αναρχίας και της ατομικής κερδοσκοπίας, για να κορέσουν την ακόρεστη απληστία της ατομικής ιδιοκτησίας και της τυφλής, αισχρής κερδομανίας.

Είναι άραγε να ντρεπεται κανείς, όταν ζει σε μια πόλη που πήρε το στίγμα της τοκογλυφτρας, ή μιας μικρής κι ετερόκλητα συνθετικής από πληθυσμό ξενόφερτης κοινωνίας;

Τι φταίνε οι αθώοι γιαννιώτες, και το παλιό ένδοξο όνομα μιας πόλης, που σε περασμένους αιώνες φώτισε ολάκερο το γένος;

Δεν ήταν και δεν είναι μόνο στα Γιάννινα, τα τόσο προκλητικά κι ασύδοτα κυκλώματα των Γούκων. Σε όλες σχεδόν τις πόλεις, ριχνουν τους ιστούς και τις θηλειές τους αυτά τα παρατραπεζικά κυκλώματα των αχρείων κερδοσκόπων του παρασιτισμού και του εύκολου κι ακόπιαστου πλουτισμού.

Οι εφορίες κάνουν τις ανήξερές και τις κουφές κυρίες.

Όλες οι τράπεζες που πιστώνουν από εύνοιες και δωροδοκίες τους ημέτερους, είναι ένοχες. Με αυτές αρχίζει και διασυνδέεται και διαιωνίζεται το κακό των παρατραπεζικών ανοσιουργημάτων.

Με το Γούκο, έσπασε μόνο ένα μικρό απόστημα, από τα τραπεζικά και παρατραπεζικά καρκινώματα, πάνω στο σώμα της κατακαήμενης ψυροκώσταϊνας, που οι «ιθύνοντες» τα σκεπάζουν σαν οι γάτες· κουκουλώνονται, για να μη βρωμάνε πρόσκαιρα.

Καταντήσαμε γενικά, Ελλάδα των Γούκων, των τραμπούκων και των μαμελούκων...

Ο «γύψος» που έλεγε ο ασυνάρτητος δικτάτορας απ' το Καλέντζι, δεν κάνει τίποτα, ούτε και η «εγχείρηση στον ασθενή».

Ο μέγας κι αθεράπευτος ασθενής, είναι το σύστημα, το άνισα οικονομικό, άδικο τραπεζικό και μαφιόζικο παρατραπεζικό καθεστώς, μιας τερατογόνας εκμετάλλευσης κι απανθρωπιάς.

Δεν φταίει ο φυγάς ο Γούκος κι ο Υφαντής που αυτοκτόνησε και τ' άλλα κουμάσια τους, κι όλα τα θύματά τους. Ο Γούκος σαν αρχινοός, θα επενδύσει έξω τ' αρπαγμένα του, και θα ξαναγυρίσει «Αμερικάνος». Θα θεωρηθεί και χουβαρδάς και «ευεργέτης». Θα τονε βγάλουν ίσως και δήμαρχο και βουλευτή· κι ας μη δεν έχει το παραμικρό προσόν για τέτοια αξιώματα.

Ο λαός όμως, δε θ' απαλλαγεί τώρα από την πανούκλα της τοκογλυφίας και κάθε συμμοριομαφίας που του βυζαίνει το αίμα.

Θα περάσουν χρόνια πολλά, για νά 'ρθει κάποτε η ευκαιρία να βρεθούν ηγέτες, δυναμικοί κι επιέστατοι, να επιβάλουν το σάρωμα και τη μεγάλη κάθαρση της κοπριάς τ' Αυγείας. Με δρακόντειους νόμους γενικής δουλειάς και μόρφωσης και πειθαρχίας.

Τότε θα νιώσουν οι άνθρωποι σα λογικά όντα, την ανάγκη να οργανώσουν επιστημονικά και ισότιμα και δίκαια τη ζωή για όλους.

Αλλά, ως τότε, θα ισχύουν δυστυχώς και θ' ανταποκρίνονται στην πικρή αλήθεια και οι παρακάτω στίχοι που μας έστειλε η ποιήτρια Μαρία Κιοιμουρτζάκη:

*Σ' αυτό τον κόσμο τον γριλό
τον άπονο, τον κριό
σας στέλνω λίγους στίχους μου
π' αντίδοτο βιβλίο.
Σας στέλνω ένα τροπάριο
σε ήχο β' πλάγιο·
ω άμοιρη πατρίδα μας
οικτρό έγινες ναυάγιο!
Ελλαδίτσα μας καημένη
καταχιλιοπροδομένη,
ποιός να ξέρει φοικαριάρα
ακόμα τι σε περιμένει!
Σε γονάτισε ο ζυγός σου,
παιγνίο σ' έκανε σε τσίρκο,
στα συμφέροντα τα ξένα
σέρνεσαι με δίχως οίκτο.
Σου δίνουνε τα δάνεια
για να σε παγιδεύουν
και στ' άγια σου τα χώματα
τον όλεθρο... φυτεύουν.*

Γουκο-συμπληρώματα

Η υπόθεση Γούκου, είχε και την καλή της πλευρά. Ήταν αποκαλυπτική για τους θεράποντες του Ασκληπιού, της «καλής κοινωνίας», τους μαμογάρτες με τις παραμυθένιες βίλες και τα λογής αυτοκίνητα, τα φοροφυγάδικα κεφάλαια και τα υπερπολυτελή αυτοκίνητα, που ο λεβέντης ο Δρετάκης τους έθεσε το «πόθεν έσχες» πριν 5 χρόνια... και αμέσως

πήρε την «άγουσα» για το σπίτι του.

Ο Γούκος στάθηκε πιο έξυπνος από δαύτους. Αυτός ο κάποτε κλητήρας, ο τάχα καθαριστής χαλιών και φτωχός χαρτοπαίχτης. Τους τα μάζεψε όλα και τους μούντζωξε.

Αυτοί οι επίορκοι του Ιπποκράτη και οι δικηγόροι, επιχ/τίες, εργολάβοι, μηχανικοί κ.λπ., είναι όλοι γνωστοί και μη εξαιρετέοι.

Πρωτομπήκαν στην πόλη μας κλαψάρηδες, λεχρίτες, με ψείρες και τσιμπούρια... κι έφτασαν, ξεχνώντας τις πείνες και τα βρώμικα χνώτα τους, να τοκίζουν 70 και 100 εκατομ. δρχ. με τόκο 10 και 12% το μήνα...

Μπράβο στο βλάχο-Γούκο! Τους έκανε καλά των παλιανθρώπων. Τους ξεσκέπασε.

Κάποτε, ο αλησμόνητος και αλληλέγγυος φίλος μου αγωνιστής κι ανθρωπιστής γιατρός Γ. Μελανίδης, μου είχε πει για ένα μαμογιατράκο:

«Αυτό το παιδί πρέπει να το βοηθήσουμε, είναι φτωχό και καλό...» Πού να ζούσε τώρα ο μακαρίτης, νά 'βλεπε το φτωχούλι του, νεόπλουτο, από τα σπέρματα της αμαρτίας, κύρια, να τα τοκίζει 70οριές τα εκατομμύρια, στην παρατράπεζα του Γούκου.

Μπράβο σου βλαχο-νονέ, θεός σχωρέσ' τα πεθαμένα σου, που τους τα βούτηξες και τους εμούντζωξες.

Τώρα αυτού στη Βραζιλία, ζείσε Αληπασάς με όλη σου τη λεία... «Τα φαύλα, από φαύλες αφορμές προέρχονται» (Αριστοφάνης).

Τα ακαταλόγιστα εφάπαξ...

Το χρήμα που δίνει το κουβέρο με τα τσουβάλια, σαν εφάπαξ, σε κάθε κλάδο του δημοσιούπαλληλικού κόσμου, μα προπάντων σε τεμπέλικους, η εύνοια αυτή, πάει χαράμι. Έτσι γίνεται αφορμή, σ' ένα μεγάλο ποσοστό αιτίων, που δημιουργούν και διαπλάθουν κάθε λογής νονούς, τοκογλύφους και Γούκους.

Οι ασιίδες αυτοί, που κανονίζουν ακόμα και τον όρο «το ένα = άλλο ένα...», δρουν σε όλη τη χώρα, και δεν υπάρχουν νόμοι τιμωροί να φοβηθούν. Σκέπτονται και πράττουν πάντα συνωμοτικά κι αετονύχικα...

Η τοκογλυφία οργίαζε και άλλες εποχές στα αστικά καθεστώτα. Σήμερα όμως βρισκόμαστε στην αποθώωση της απανθρωπιάς του ατομικισμού και της κακουργίας. Δεν υπάρχει στην κοινωνία μας (στο μεγαλύτερο μέρος της), συναισθήση αλληλεγγύης και μέτρο λογικής και δικαιοσύνης. Έχουν ισοπεδωθεί όλες οι αξίες... Βγαίνει το ίδιο το κράτος και

μοιράζει προκλητικά «εφάπαξ» και γαλαντομεί συνταξιούχους από 3 ως 5 εκατομμύρια δρχ.

Είναι μοιραίο λοιπόν, ο λιτοδίαιτος κι ελαφροσυντήρητος συντ/χος να τα κάνει, ή καταθέσεις για τους κηφήνες σε τράπεζες, ή αισχροτοκογλυφικούς δανεισμούς σε παρατράπεζες. Έη να τ' αγοράζει αυτοκίνητα και να τα σπαταλάει σε καύσιμα, ακόμα και να σκοτώνεται μέσα σ' αυτά!

Αν είχαν λοιπόν ένα άλλο πνεύμα ισοτιμίας και δικαιοσύνης, ένα μέτρο πιο ρεαλιστικής αποτίμησης των αναγκών οι εξουσιαστές, και υπολόγιζαν και ζύγιαζαν τι και πόσα χρειάζονται οι συντ/χοι, έστω κι από 80 ως 100 χιλ. δρχ. το μήνα, δεν θα απλοχέριαζαν τα εκατομμύρια στα εφάπαξ, να μην έχει τι να τα κάνει ο συντ/χος. Έτσι, μοιραία, αυτό το μαζικό χρήμα... γεννάει τους Γούκους, και κάθε λογής κομπιναδόρους.

Άλλωστε και στις συντάξεις, ποτέ δεν έγινε έλεγχος. Είναι πολλοί που τις παίρνουν διπλές και τριπλές. Και άλλοι που έχουν παχυλότατα εισοδήματα και δεν ξέρουν να τα ζήσουν.

Η ζωή είναι τόσο σύντομη... και είναι θλιβεροί και ανόητοι αυτοί που στερούνται και αποταμιεύουν μετά τα 50 χρόνια τους. Έη τάχα τ' αφήνουν για (νά 'ναι τεμπέλικα) να τα γλεντούνε κοροϊδίστικα και άπραγα τα κακομαθμένα τα παιδιά τους.

Για να γίνουμε κράτος νοικοκυρεμένο και δίκαιο, πρέπει να μειωθούν ή να καταργηθούν τα «εφάπαξ», τα πολλά ταμεία, μεγαλόμισθοι, και οι διπλοτριπλοσυνταξιούχοι.

Μόνο τότε μπορεί ν' απαλλαγεί η κοινωνία, από τις αφόρητες διακρίσεις, τη χολέρα της τοκογλυφίας και της κάθε είδους αδικίας.

«Αγάπα των αγαθών μη την υπερβάλλουσαν κτήσιν, αλλά την μετρίαν απόλαυσιν».

(Ν' αγαπάς, όχι το ν' αποχτήσεις πολλά αγαθά, αλλά να τ' απολαμβάνεις με το απαιτούμενο μέτρο (Ισοκράτης).

Ακριβά λύτρα... και ψευδοτιμωρίες

Τα πόσα πληρώνουμε για φυλακισμένους ή δραπετές εγκληματίες... δεν λογαριάζονται. Οι ψευδοτιμωρημένοι και χαϊδεμένοι κακοποιοί, ζουν τεμπέλικα, ξένιαστα και μ' όλα τα κινιά τους σε «φυλακές» αναψυχής όπως τις είχε χαρακτηρίσει και η μακαρίτισσα Φλέμιγκ. Κι όλη αυτή η νερόβραστη «ανθρωπιά» η

επιζήμια για το σύνολο επιείκεια, γίνεται τον τελευταίο καιρό, και προς χάρη και δόξα των ηλίθιων κουλτουριάρηδων, των ασυνάρτητων υπερασπιστών της αναρχοδημοκρατίας, που κατάργησε την ποινή του θανάτου... ενώ, ο Ράμπο Ρήγκαν και όλα τα ευνομούμενα κράτη, διατηρούν στο ακέραιο την ποινή του θανάτου και εκτελούν με αυστηρότητα τις αποφασιστικές τους καταδίκες.

Οι άνθρωποι όσο θα είναι δυστυχώς άνθρωποι... και οι παραβάσεις τους, θ' αναπηδούν εσκεμένα από το κτήνος που κρατούν μέσα τους, οι ηλεκτρικές καρέκλες, οι κρεμάλες και τα έξι μέτρα... όλα θα εφαρμόζονται, κι όλα τα μέσα τιμωρίας θα επιβάλλονται για να προφυλάσσουν τις κοινωνίες από τους περονόσπορους του μαρασμού.

Κι αν, μετά από αιώνες, οι άνθρωποι γίνουν κοινωνίες αγίων... και τότε ακόμα οι νόμοι και ο μπαμπούλας της καταδίκης και των αντίποινων, θα είναι ο άγγελος φύλακας, της ζωής και της αξιοπρέπειας του κάθε συνανθρώπου. Διότι, «γυψ κόρακαν εγγυάται». Και «κακού κόρακος κακόν ωόν».

Γενιτσαρέικη αιγαιολογία

Στα μέσα του Ιούλη, εμφανίστηκαν στον Τύπο της Αθήνας, κάποιες νύξεις που ήταν ταυτόχρονα και απειλές για το Αιγαίο.

Αφορμή αποτέλεσε ομιλία ενός ελληνοαμερικάνου κ. Ρωσσίδη, σχετική με την προβολή ενός βιβλίου του εφοπλιστή κ. Μίνωα Κυριακού.

Παραβρέθηκαν μάλιστα σ' αυτή και ο αρχηγός της Νου-δου,βουλευτές, και ο πρέσβης της Κύπρου.

Σε άλλη παρόμοια για το ίδιο βιβλίο στη Ν. Υόρκη, ήταν και ο αντ/δρος των ΗΠΑ κ. Μπους και ο κ. Σιάκωβος Κουκούζης.

Έχουμε ξανατονίσει σε σχόλιό μας και με αποκαλυπτικά μάλιστα στοιχεία, ότι: Δεν υπήρχε θέμα και πρόβλημα Αιγαίου, και το δημιούργησαν οι Αμερικάνοι, για να μας φέρουν με τους Τούρκους σε βαρύτερη και οξύτερη έχθρα και αντιπαλότητα.

Έτσι μπορούν να κάνουν αυτοί τον επεμβασία και διαιτητή, και να μας διαφεντεύουν...

Από καιρό σε καιρό, βρίσκουν κάποιες αφορμές, να ξύνουν παλιές πληγές και να δημιουργούν καινούργιες.

Εποφθαλμιούν βλέπετε, γεράκια και κοράκια, να μας κηδεμονεύουν και να μας έχουν του χεριού τους. Και οι ανθέλληνες Ρωσσίδη-

δες, γενίτσαροι, να, τι έλεγαν ανάμεσα σε άλλα, στην ομιλία τους. Παραθέτουμε μικρό απόσπασμα από αθηναϊκή εφημερίδα τις 13/7/86:

Το βιβλίο το βλέπω σαν Αμερικανός κι όχι με τα μάτια ενός Έλληνα. Το πρόβλημα του Αιγαίου είναι αμερικανικό θέμα και όχι απλά μια ελληνοτουρκική διαφορά. Αφορά το Διεθνές Δίκαιο και ολόκληρο το δυτικό κόσμο. Αν η Ελλάδα θέλει να επηρεάσουν τις ΗΠΑ για το θέμα αυτό, θα χρειαστεί πολύς χρόνος και μεγάλη προσπάθεια. Όπως γνωρίζετε δεν είναι δυνατό να επηρεάσει η Αθήνα και η Κύπρος κέντρα εξουσίας των ΗΠΑ.

Πάντως η Αμερική —είπε— θα επέμβει σε περίπτωση που θα γίνει το κακό με την Τουρκία.

Πρέπει να καταδειχτεί —συνέχισε ο κ. Ρωσσίδης— πως η Ελλάδα και η Κύπρος είναι πιο σημαντικές για την Αμερική από στρατιωτικής σημασίας, σε σύγκριση με την Τουρκία.

Ληστρικές αποδημίες

Στα αστικά και φιλελεύθερα, τα εκμεταλλευτικά και ηθικοπολιτικά χρεωκοπημένα καθεστώτα, δεν είναι ότι, σαν αδύνατος κοσμάκης, μπορεί όσο ζει να είναι απροστάτευτος, και άνεργος, και ανασφάλιστος, ακόμα για όποια του περίθαλψη. Μεγάλο πρόβλημα γίνεται και η αποδημία του φτωχού, ο πεθαμός του. Δεν εννοούμε το ζωντανό του, τον καθημερινό που τον παίρνουν σβάρνα τα βάσανα και τ' άλυτα προβλήματά του.

Μιλούμε για το ξόφλημά του, για την τελεσίδικη αρκαγή του από το χάρο, όταν βρεθεί σε πόλη σαν την Αθήνα...

Μια κηδεία, κι όχι Α' κατηγορίας, αλλά Β' και Γ', κοστίζει γύρω στις 200.000 δρχ. περικαλώ, για να θαφτεί ο νεκρός!

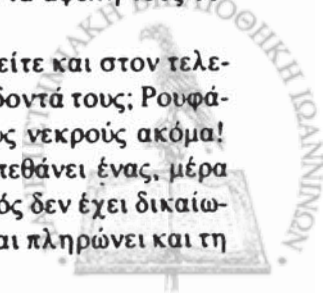
Ναί, τόσο την έφτασαν οι ακαταλόγιστοι χρυσοκάνθαροι της αντίχριστης δεσποτοπαδοκρατίας.

Μα θα μου πείτε: Στην Αμερική θέλεις 10.000 δολάρια...

Σάμπως εμείς δεν είμαστε ένα μικρό καχέκτυπο εκείνης της εύσημης ζουγκλοειδούς καμόρας;... Δυστυχώς, αυτός είναι ο ξοφλημένος ηθικά «χριστιανικός πολιτισμός»... που τον επικαλούνται οι τσαρλατάνοι, οι θρησκέμποροι, και τονε χάφτουνε τα αφελή τους θύματα.

Πώς λοιπόν, να φυλαχτείτε και στον τελεμό του βίου, από τα χαβλιόδοντά τους; Ρουφάνε και ροκανίζουνε και τους νεκρούς ακόμα!

Για σκεφτείτε πως, αν πεθάνει ένας, μέρα Παρασκευή (αν είναι φτωχός δεν έχει δικαίωμα), κάθεται ο νεκρός του και πληρώνει και τη

βαριᾶ ψύξη του σε ψυγεία... γιατί, κ' οι νεκροθάφτες στην Ελλάδα, φύση και θέση κλασικοί τεμπέληδες, έχουν κι αυτοί τα 5νθημέρά τους, τα Σαββατοκύριακά τους(!) Βρε τι κακά που μας βρίσκουν!

Κακόμοιρε φτωχάνθρωπε, όπου οι αρχιλωποδύτες σε μαδάνε ανελέητα και νεκρό! Ή και σε πετάνε σαν σκυλί, αν δεν έχεις να πληρώσεις τάφο Α', Β', Γ' και Δ' θέση, σε νεκροταφεία που γίνανε κ' οι χώροι τους στην πρωτεύουσα... αδιαχώρητοι. Αλίμονό σου! Οι αδίσταχτοι ατομικιστές και ληστοσυμμορίτες της εποχής και της κοινωνίας μας, δεν έχουν μάθει ποτέ, ούτε το «δωρεάν λάβετε — δωρεάν όστε» του Ναζωραίου, ούτε το «ουκ' καν λάβεις παρά του μη έχοντος» του Λουκιανού.

Ο «ευτυχοδυστυχίας» της τσερνομπιλίτιδας

Ο «ευτυχοδυστυχίας» κ. Νίκος Δήμου, νεοφώτιστος χρονογράφος του συντηρητισμού, που ξιφουλκεί στο «Βήμα» κάθε Κυριακή, με σούπερ τσερνομπιλίτιδα, έγραψε πρόσφατα ότι: απ' αυτό το γεγονός «τεκμηριώνεται κιόλας η χρεωκοπία του κοινωνικού συστήματος της ΕΣΣΔ» και ότι: «Το σύστημα είναι κλειστό, μυστικοπαθές και απάνθρωπο». Και ω βαβαί, μην παρυσύρεστε από «κατασκευασμένα άλλοθι για τα δήθεν 2.000 αμερικάνικα πυρηνικά ατυχήματα, γιατί δεν ήταν ούτε 50. Πάντως και τα 50 να ήταν, εκείνα ήταν άλλης τάξεως και μεγέθους· διότι και 4.000 να ήταν τ' αμερικάνικα... δεν δικαιολογείται το ένα των Σοβιετικών...», και μάλιστα το Τσερνομπίλιο. Τον ενημερώνουν βλέπετε το «φτωχό» διαφημιστή, οι Αμερικάνοι υπεύθυνοι πυρομοίων ατυχημάτων, ακόμα και τους βαθμούς της ραδιενέργειας του λένε, γιατί, είναι λέει «ανοιχτή κοινωνία» και η ρώσικη είναι «κλειστή». Μήπως, όταν πάει στις ΗΠΑ, τον παίρνει και τον φιλοξενεί το Εφ-μπι-άι, η Σ'ια και το Πεντάγωνο, και του αποκαλύπτουν τα πυρηνικά μυστικά τους;...

Ποιός κ. «ευτυχοδυστυχία» γνωρίζει τίποτε από τους απλούς Αμερικάνους πολίτες σχετικά με τα πυρηνικά τους; Μήπως και πολλά απ' αυτά, ή τα περισσότερα (αν όχι όλα) δεν υπάρχουν και στα στρατιωτικά μυστικά;

Και δεν μιλάμε βέβαια για το 50% στις ΗΠΑ που δεν ψηφίζει και δεν ενδιαφέρεται για τα πολιτικά, παρά μονάχα φαί - δουλειά - και κοπριά... (το ζήσαμε, το ξέρουμε). Αλλά, δεν μπορεί να πληροφορηθεί για τέτοια ατυχήματα, ούτε το άλλο 50%, το ξύπνιο που διαμαρτύρεται κι αγωνίζεται για την κατάργηση των πυρηνικών και την ειρήνη. Και δε μαθαίνει, γιατί δε συμφέρει στα κέρδη των πολυεθνικών Πάκ λοιπον δεν είδατε ότι, εκεί ισχύουν οι Σούτσιοι στίχοι περί ελευθερίας, δηλαδή, «Τύπος είναι ελεύθερος... φτάνει να μη... να μη... να μη... κ.λπ.»

Πως δεν είδατε, που όλ' αυτά χαλκεύονται κατά

το «δοκούν» συσκοτίζονται και φρουριοφυλάγονται με δρακόντιες περιφρουρήσεις; Κρίμα που παριστάνετε τον πολύξερο και φωστήρα χρονογράφο, στο συντηρητικό και ύπουλο... «Συγκρότημα». Γιατί δεν γράφετε απλά τη διαμαρτυρία σας, για την εξάλειψη της ραδιενέργειας και όλων των πυρηνικών, από τους ισχυρούς που την κατέχουν σ' όλη τη γη, και κινδυνεύουν οι λαοί; Το ότι η Ελλάδα δεν πέρασε ούτε τον παραμικρό κίνδυνο, από το Τσερνομπίλ που έχει αναχθεί στην πιο βρώμικη προπαγάνδα από πλευράς αμερικάνικης πολιτικής και αντισοβιετισμού, το επιβεβαίωσαν επίσημα, και διευθυντές της πυρηνικής ιατρικής και γεωφυσικής, της αμερικάνικης υπηρεσίας τροφίμων και φαρμάκων, γιατροί, καθηγητές της πυρηνικής φυσικής των πανεπιστημίων στις ΗΠΑ, όπως οι κ.κ. Πήτερ Πάρλας, Κ. Σφακιανάκης, Θέμης Σπης, δ/ντής Επ/σεως Ασφαλείας Επιτροπής Ελέγχου Πυρηνικής Ενέργειας στις ΗΠΑ, ότι «τα επίπεδα ραδιενέργειας στην Ελλάδα, δεν ανέβηκαν ποτέ πάνω από τα μέγιστα επιτρεπτά όρια». Με κατηγορηματικό τρόπο επεσήμαναν ότι «δεν υπήρξε κανένα πρόβλημα υγείας από τη ραδιενέργεια που έφτασε στην Ελλάδα». Πότε εξετάστηκε, ή μετρήθηκε με μεκερέλια και μιλερέμια, η μολυσμένη και από Δυτικοευρωπαίους και Αμερικάνους ατμόσφαιρα στη χώρα μας, από το 1955 και δώθε, που θερίζουν χιλιάδες κάθε τόσο, οι καρκίνοι, οι καρδιακές και άλλες άγνωστες αρρώστιες;

Το ανέχουν αδυναμίες οι άνθρωποι και τα συστήματα, αυτό είν' άλλο βαγγέλιο και φραγγέλιο. Αλλά, το αν απότυχε ένα σύστημα σοσιαλιστικό, σαν το σοβιετικό, αυτό σας το διδάσκει η ίδια η αντίφασή σας, που το αποκαλείτε υπερδύναμη. Αν είχε αποτύχει... θα γινόταν υπερδύναμη; Κάθε ξύπνιος και καλόπιστος αντικειμενικός κριτής, γνωρίζει ότι: Αν δεν υπήρχε ένας Στάλιν (που τόσο τον εγκωμιάζει ο Τσώρτσιλ), ένας «Κόκκινος Στρατός» και τα 20 εκατομ. νεκροί της ΕΣΣΔ, σήμερα θα χαιρετούσατε κι εσείς κι όλος ο κόσμος, φαλαγγίτικα τον τρελοφύρερ... Αυτό τουλάχιστο λέει η έγκυρη κριτική της ιστορίας του β' παγκ. πολέμου.

Έτσι, και χάρη στις θυσίες εκείνων, μιλάτε σήμερα τόσο ελεύθερα, και συκοφαντείτε και διαβάλετε ευκολόπιστους και προκαταλειμμένους, και καλοτυχίζετε την αμερικάνικη ραδιενέργεια, ενώ αφορίζετε τη σοβιετική.

Πέρα όμως απόποια λάθη, τρωτά κι αδυναμίες, εκεί οι άνθρωποι μοχθούν. Κι όταν μοχθούν και αποχτούν όπως λέει κι ο Πλάτωνας μόνοι τους τ' αγαθά, εμάς που τα γυρεύουμε έτοιμα και δανεικά... δε μας πέφτει λόγος, να τους απορρίψουμε.

Το Τσερνομπίλ, ήταν εν' ανθρώπινο λάθος; Ήταν ατύχημα συμπτωματικό, έξω από δυνατότητες τεχνικού ελέγχου; Ήταν, αν θες, μια επιδόλιμη ή μικρή συμφορά; Ότι και να ήταν, αποτελεί και αφορμή για συμμόρφωση των έξαλλων πολεμοκάπηλων. Για μεταίωση του «πόλεμου των άστρων», και της ριβάνς των ανταγωνισμών. Για σύνεση και περιορι-

σμό, κι ελθείψη, όλων αυτών των θανάσιμων κινδύνων. Γι' αυτό, οι πρόχειρες επικρίσεις και οι σκόφαντικές διαθέσεις, είναι αγέρας κοπανιστός για τους έχοντες νου και κρίση. Και τα δέντρα που έχουν βαθιές ρίζες, και δίνουν σ' όλα τα στομάχια καρπούς... τέτοιον αγέρα δεν τον φοβούνται.

«Έκ του καρπού το δέντρον γινώσκειται».

Λιαλογικά ερωταπαντήματα

— **ΑΓΝΩΣΤΩ** τι παθαίνουν αυτοί οι Κεφαλλονίτες που είναι πανέξυπνοι και απόγονοι των Λασκαράτων, των Χοιδάδων, των Αντίπηδων, και τόσων άλλων πρωτοπόρων αγωνιστών και μαχητών κατά της παπαδοκρατίας και της αγιοκαπηλίας.

Γιατί, τι έχουνε πάθει;

Λεν έμαθες; Απόχτησαν κι άλλον, δεύτερον άγιο.

Ποιάς είναι αυτός; Λεν τους έφτανε ο αι-Μιμάς;

Είναι ο Αηζουρίτης όσως Παναγής. Τονε γιόρτασαν μια βδομάδα, από 7 ως 13 Σεπτέμβρη, με λιτανείες και πομπές, πλήθος γενειοφόρων και ρισοφόρων.

Ποιάς πάλι Παναγής είναι αυτός και ποιό η δράση του; Μην είναι από τα Μέγαλα... και είχε μετοικήσει στο Αηζούρι, Απορώ και κάνω το σταυρό μου. Τον αι-Μιμά εγώ... δεν τον αλλάζω και δεν τον ζευγαρώνω, όσα χρόνια κι αν γυρίζουν πίσω, οι του ύψους και του βάθους Κεφαλλονίτες, κι όση αγιοπληξία κι αγιολατρεία κι αν έπαθιν τελευταία... Ξεχνάνε που τον άλλον «άγιο»... Προκόπη στο Αργοστόλι τον κυνηγούσανε απ' τη μητρόπολη γυμνό, κι έφυγε από παράθυρο;

Σίγουρα αυτός θα τους τον έφτιαξε το νέο «άγιο» από κάποιο φιλονικούμενο μοναστήρι...

Βριμπας και τό 'βαλαν ν' αγιάσουν όλοι τους, κατά πως λέει κ' η παροιμία;

Τι λέει η παροιμία;

Ναι, έτσι κάπως: «Το βάλανε ανώδινα ν' αγιάσει η ψυχή τους, μα... δεν αφήνει ο διάβολος που έχουν στο βρακί τους(!)»

■ **ΤΙ ΕΓΙΝΕ** με τις αιτήσεις των βουλευτικών μισθών;

Πέρασαν στα μουγγά το Μάρτη τη διάταξη. Κανείς δεν έφερε αντίρρηση από τους τριακόσιους και τους άλλους, χαρισμοφάηδες τους ευρωβουλευτές, που σαν μα-

σαδόροι, επιβεβαιώνουν ανεπιθρίαστα την παροιμία.

«Παίρνω δίνω σ' αφεντιά μ'»

τρώω γω κ' η φαμιλιά μ'...

Μετά, τό 'βγαλαν στη φόρα τον Ιούλη... Τσέπωσαν από 30ή 40 χιλιάδικα το μήνα, επί πλέον... κι όταν το μυρίστηκε ο λαός, έφτισε στον κόρφο του, κουνώντας το κεφάλι του περίλυπα!... Είχε υπογραφεί η αίτηση, όταν τσίριζαν στο τέλος και κανα δυο υπέρμαχοι «του δίκιου του λαού»...

Ήτανε βέβαια κατόπιν εορτής, τάχα πως δεν την ήθελαν... και «ζήτω» η εύνοια της λίστας... και η δημοκρατία της τσέπης(!)

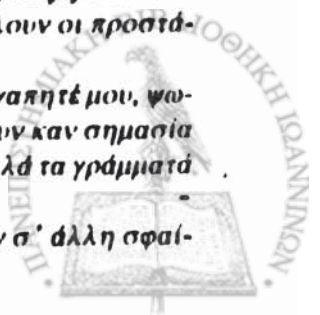
■ **ΤΙ ΕΓΙΝΕΤΑΙ** με τη βασιλική περιορισία; Είχε κάνει την 72, 74 νομοθετική πράξη, η κυβέρνηση Καραμανλή, και την αποδίδουν στη γλιξβουργική οικογένεια Πόσο την αποτίμησαν;

Άκου, μόνο την κινητή και ακίνητη του Τατοΐου σε 9 δισεκατ. δρχ. Είναι, σ' αυτά, και έργα τέχνης, βιβλιοθήκες, χρυσά και αργυρά κοσμήματα, άμαξες, αυτοκίνητα, σκάφη κ.λπ., που χάριζαν οι μαμελούκοι ελληνίσκοι στους ανακτορικούς τους άρχοντες...

■ **ΠΟΣΑ ΛΟΛΑΡΙΑ** ζόδεψαν πέρισι για ψώνια στην Τουρκία, τα «ψώνια» οι ρωμιοί, αγοράζοντας, από δερμάτινα, χρυσασφικά, μέχρι σκούπες και φασόλια; 200 εκατομ. δολάρια, μάλιστα, σημαντικό ποσό πάει κάθε χρόνο σε συνάλλαγμα στον Εβρέν το καθεστώς...

— Και δεν προσέχουν καθόλου αυτοί οι τόσο λαίμαργοι κι εχούμενοι Έλληνες τουρίστες αγοραστές, ούτε από εθνική συνείδηση, τουλάχιστο, να κάνουν λίγο κράτι, ενθουσιούμενοι τα βάσανα που μας προκάλεσαν οι Τούρκοι στην Κύπρο και συνεχίζουν με το Αιγαίο, να ζιζανεύουνε τα πράγματα, γιατί το θέλουν οι προστάτες τους Αμερικάνοι;

— Τα «ψώνια» του ψώνου, αγαπητέ μου, ψωνίζουντ' εύκολα... Λε δίνουν καν σημασία για την πολιτική και τα ψιλά τα γράμματά της. Αυτά γι' αυτούς, ανήκουν σ' άλλη σφαίρα.

■ **ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ** αυτός ο γραικύλος πρέσβης... και τι έπαθε στην ξένη χώρα, που αντί ν' αντιπροσωπεύει αξιόπρεπα την πατρίδα μας, τηνε ξευτιλίζει με τους τρελούς του έρωτες και μέσα σε πορνεία, που διαμαρτύρονται για τα λυσσασμένα δαγκώματά του;... Βρε μπας κ' είναι πρίαπας, ιμάμης, μαχαραγιάς, ή βρυκολάκισα ο Ιμπν Σαούντ;...

— Ξέρω κι εγώ; Δεν τον αποκαλύπτουνε ποιός είναι; και οργιάζει. Τονε μαζεύει λύσσα και αμόκ.

— Α, το μάντεψα. Θά 'ναι κανάς μοσχοθρεμένος παλιός χουντικός και νέος παραχαϊδεμένος «οπαδός» του ΠΑΣΟΚ...

■ **ΠΟΣΑ ΠΑΙΡΝΟΥΝ** οι αεροπόρ(δ)οι το μήνα, που μας είχαν ξεχαρβαλώσει την Ολυμπιακή με τις απεργίες τους;

— Από 200 έως 500 χιλ. δρχ. οι πιο παλιοί... Τόσα πολλά... και τι τα κάνουν; Αυτοί έχουν κι ένα σωρό άλλα προνόμια...

Με τις απεργίες, τό 'χανε ρίξει στην τρελή, και διεκδικούσαν κι άλλα προνόμια. 'Οχι βέβαια για τα παιδιά τους που τα εξασφαλίζουν, προκαταβολικά, αλλά και για όλο το συγγενολόι. Να ταχτοποιήσουν ακόμα και τα τριτοξάδερφά τους... και φυσικά... τα μανουλο - μάνουλά τους(!)

— Τι είναι αυτά πάλι;

— Τα μανούλια τους βρε πουριτανέ, τα τρυφερά. 'Όταν πάνε π.χ. στη Ν. Υόρκη, έχουν ιδιαίτερο τρανό πολυτελέστατο ξενοδοχείο, που αναπαύονται και τα μανουλάκια... τα φρέσκα των αποικιών... ακριβοπληρώνονται, ακόμα και για τον αέρα, στ' αεροπόρ(δ)ικα παντζάκια(!)

■ **ΑΦΟΥ ΔΕ ΘΕΛΟΥΝ** τη χώρα μας «μπανανία» γιατί την κάνουν ξέφραγη, σε ασιδοσία και αναρχία; Οι «ιθύνοντες» γιατί αφήνουν τη νεολαία, να πάει χαμένη η δύναμή της, και να διαφθείρεται στο τεμπελίκι, στην κατάχρηση, στην ημιμάθεια και στην αμάθεια, στην αλητεία και στην ασέβεια των πάντων; Ποιός απ' αυτούς πρότεινε ποτέ, να κλείσουν όλα τα ύποπτα κέντρα και στέκια, τα «ντίσκο», τα «παμπς», τα «οϊφου» κι όλα τα ηλεκτρονικά δόκανα που παγιδεύουν και ξεμιαλίζουν τα νεολαιίστικα φιντάνια;

— Γιατί να προτείνουν τέτοια κλεισίματα; Ν' αυξηθεί κ' η ανεργία στα μαφιόζικα «σουρέτια»; 'Αλλωστε, έτσι τρελή τη θέλουνε τη ζουγκλοκοινωνία τα μεγάλα υπεραφεντικά...

■ **ΓΙΑΤΙ ΕΝΑΣ** ψευτομουσικάνος με 5-6 κλαπατσιμπαλα παρασταίνει και το γλωσσολόγο σαν πολυτονικός (που βλέπει και στον ύπνο του τις ψιλές και τις δασίες να χάνονται) και καθαρευουσιάνος, που ακούει στ' όνομα κυρ - Ν. Σαβο(υρό)πουλος; Προσελήφθει στην ΕΡΤ για κάτι αγοραίες εκπομπές συνηθισμένες... πρόσφατα; και ακριβοπληρώνεται 300 ή και 500 χιλ. την κάθε εκπομπή; Είναι αλήθεια; Γιατί;

— Για να κάνει σαν αντιδραστικός την αντιπολίτευσή του, μέσα από τα ίδια τα οχυρά του ΠΑΣΟΚ, γιατί όπως δηλώνει και στα σαχλοτράγουδά του: «Δεν είναι πασόκ, δεν είναι κουκουέ».

— Μα για χρυσάφι τον πληρώνουνε, και δεν υπάρχει έλεγχος και μέτρο λογικής στην ΕΡΤ;

— Η ΕΡΤ σε τέτοια χουβαρδαλίκια... και σπατάλες έχει από χρόνια τρελαθεί! Τι τη νιάζει άλλωστε, ο λαός δεν τα πληρώνει; Κι έπειτα, δεν του αμείβει μ' αυτά... παρά μόνο τις τιράντες και το μούσι(!) του.

■ **ΤΙ ΤΟ ΚΑΝΟΥΝ** και πού το κρύβουν τώρα οι ξένοι αλήτες και χασισέμποροι που περνούν από τη χώρα μας το χασίσι;

— Το καταπίνουν στα σύνορα. Κάθονται 2 μέρες νηστικοί, αδειάζουν τα στομάχια τους, και πριν περάσουν απ' τα τελωνεία, τα χάφτουν σε μικρές μπαλίτσες χωρίς να τα μασάνε... κι όταν ξεφεύγουν απ' τις έρευνες τα βγάζουν ακέρια απ' τον ποπό τους. Για φανταστείτε τους(!) Ρε μπράβο δαιμόνιο εφευρετικό της «αγίας» αλητείας και χασισοποτίας του «ελεύθερου κόσμου»...

— Και τα σκυλιά δεν οσφραίνονται την κοιλιά τους;

— 'Όχι. Τη χαϊδεύουν. Αφού τους λατρεύει και τους αγιάζει κι ο χρονογράφος του «Συσκοτίσματος» ευτυχοδυστυχίας κ. Νικ Δήμου...

- **ΓΙΑΤΙ Ο ΡΑΜΠΟ** Ρήγκαν με την κυβέρνησή του, έχει υπερψηφίσει τη θανατική ποινή για τα κακούργηματα που συνδέονται με τα ναρκωτικά... κι εδώ καλλιεργούν χασίς και εμπορεύονται, και πιάνονται, και δυστυχώς παραχαϊδεύονται;
- Διότι, εμείς εδώ, την καταργήσαμε τη θανατική ποινή, προς δόξα όλων των ατιμώρητων εγκληματιών, καθώς και προς τιμή των βλαμμένων κουλτουριάρηδων και πονόψυχων «ανθρωπιστών»(!)

- **ΓΙΑΤΙ Ο ΠΑΠΑΣ** ανακατεύτηκε πρόσφατα και με το «μακεδονικό»;
- Διότι είναι μέγα ζιζάνιο για πολέμους και κατανάλωση των προϊόντων του... Και διότι είναι το Βατικανό πάντα προκεχωρημένο φυλάκιο στα Βαλκάνια καπιταλιστικό.

- **ΤΙ ΕΠΙΕ** ο κοντίφηκας στο Μιτεράν, στο 31ο ταξίδι του, σε μια πρόσφατη συνομιλία στη Λυών;
- «Ο Θεός σας ευλογεί τη Γαλλία...»
- Μα... οι αρχικαπιτάλες των πολεμικών εργοστασίων παίζουνε τον Καραγκιόζη;
- Όχι, τα ρίχνουν όλα στη θεολογία, για ν' αλαφρώνουν την όποια αμαρτία... να παρηγορούν τα γερατειά και τη βλαμμένη τους υγεία.
- Και ο Μιτεράν τι συζήτησε;
- Του ζήτησε να μεσολαβήσει ο πάπας το ταχύτερο για «την εξ ουρανών βοήθεια να καταστείλει την τρομοκρατία...»
- Και είναι αυτοί αρχηγοί κρατών Ευρώπης την σήμεραν ημέραν, με τέτοιες μεσαιωνικές αντιλήψεις, όπου τους άδειους ουρανούς... τους διαφεντεύει ο Ράμπο με τον πόλεμο των άστρων;
- Δυστυχώς, οι νεώτεροι Γάλλοι ξεφτιλίζουν την παλιά επαναστατική Γαλλία του Ουγκώ, του Ζολά, του Σταντάλ, του Μπαλζάκ και του Μαρά.
- Και ο πάπας τι έκανε;
- Έκανε έκκληση στους τρομοκράτες, και σε όσους πολεμούν στην υφήλιο, «να κάνουν ανάπαυλα μιας ημέρας, και να σκεφτούν, γιατί κατέφυγαν στη βία...»
- Ω της παραφροσύνης και της θεοκτονίας!... Οι κοροϊδεύοντες, και οι τρανοί

κοροϊδευτές, εμπαιζουν τα κορόγυδα...
«Κατά το πάπλωμα και των ποδιών το ξάπλωμα».

Όταν λευτερώνει ένας αγνός και τίμιος λαός με το αίμα την πατρίδα του... ειθύς μετά, οι προδότες και οι φυγομάχοι, γίνονται «αιθωρεί και παραχρήμα», «αντιστασιακοί», «πατριώτες», «ανθρωπιστές» και «ειρηνοποιοί» του κόσμου, σαν τον Κουρτ Βαλτχάιμ(!) Να σας ζητήσει άβουλοι, στραβοί και χαϊνοί ψηφοφόροι του Αιστριακού, ο πρόεδρος σας(!) Να σας ζητήσει κι εσάς πατρώνιοι, γιάγκηδες μαφιόζοι, ο χιτλερικός φονιάς... που τον εξαγνίσατε και με τον ΟΗΕ σας... και στην προεδροποίησή του με τις μετοχές σας(!)

Όταν οι βαλκανικοί λαοί, που ήταν και είναι πάντα αγαπημένοι, μ' όποια κυριαρχία και δουλεία, όταν αναπτύσσουν μια στενότερη φιλία, ενότητα και συνεργασία, τότε, οι «προστάτες» μας Αγγλοαμερικάνοι, ανάβουν με την πάγια ταχτική τους, του «διαίρει και βασίλευε» τα φουσερά των ασκών του Αίολου και δημιουργούνε τα λεγόμενα «μειονωτικά». Πληρωμένους πράκτορες, σιδαυλιστές και καλοθελητές, βρίσκουν εύκολα, Τούρκους, Γιουγκοσλάβους κι άλλους της μαφίας, εμιγκρέδες, και ντόπιους παρακεντέδες και λακέδες, με τις ευλογίες του Βατικανού και Sies... Κι όποιος δεν πιστεύει τούτη την αλήθεια, φασκελώστε τον, να κοιμάται μες στα παραμήθια(!)

Η τουρκική μειονότητα στη Θράκη σηκώνει κάθε μέρα μπαϊράκι... Μεμέτηδες και πράκτορες προκλητικοί τους όλο, στο προξενείο τους «επιποδός», για την εβρένικη πανώλη(!)

Όσοι ρωμιοί θρησκόληπτοι «κόπτονται» για εκκλησιαστικά δικαιώματα, στον ελληνισμό της διασποράς... είπαν ποτέ στον Σιάκωβο των ΗΠΑ, γιατί ανθελληνικά σια-κωβίζει;...

Του είπανε ποτέ, γιατί κατάργησε τη γλώσσα μας σε λειτουργίες ναών, στη χώρα της βίας και του τρόμου, που είναι τάχα και προστάτιδα αντράποδων της υποτέλειας και για λαούς... η κρυφοσκύλα της συντέλειας; Χρόνια και χρόνια, δε μιλούσανε ποτέ για θρησκοδικαιώματα διασποράς Ελλήνων... τώρα τους έπιασε η θεοληψία της μπαγαποντιάς γελοίων αρλεκίνων(!)

Θανασάκειες συμβουλές

Ο γνωστός τριπίθαμος, αλλά «σοφός» ρήτορας της ανεργατίστης πολιτικής φιλοσοφίας κ. Θανασάκης Κανελλόπουλος, τη δεύτερη μέρα του μεγάλου σεισμού της Καλαμάτας, απουσιάζοντας του αρχηγού της Νου-δου στην Αμέρिका, και θέλοντας να επιδείξει το θεράποντά της... δήλωνε όταν οι μετασεισμικές δονήσεις χόρευαν ακόμα, αδιάκοπα τη γη τρελά... ότι:

Μέσα στον τρόπο και στη συμφορά, η Κυβέρνηση δεν πρέπει να υπολογίσει ούτε και ζωές. Αυτό που πρέπει να κάνει είναι: Να συγκροτήσει αμέσως ένα «Συνεργείο Θανάτου», και να μπει στα ερείπια, αποφασίζοντας οι συνεργοί και τη ζωή τους ακόμα, προκειμένου να σώσουν τις εκκλησίες, τα ιερά σκεύη και άλλα μνημεία...

Βρε τι χαριτωμένος και «σοφός», τι θρησκοβόλητος κι ευλαβικός, που μας έγινε ο κ. Θανασάκης, τώρα στα γεράματα, που έχασε τον παλιό μαρξιστή, κι ενηγκαλίσθη τις θρησκομανίες και τα είδωλα, που κυνηγάει ο τάλας με φτερά στον άνεμο, για να τα σώσει απ' του σεισμού τα παλαβιά τελώνια;

Κι ως λέτε Σεις πως φύρανε και μίκρυνε απ' τα χρόνια(!) Και μ' άλλα λόγια: όταν η πόλη καίγονταν... η καψο-πόρνη λούζονταν!

Για γέλια και για γιούχα

Από την «Αυριανή» τις 28 Ιούλη, αντιπαρθέτουμε τούτη τη μικρή επιστολή, για να διασκεδάσετε και να σατιρίσετε πιότερο ακόμα τις μέθοδες, τις προκλήσεις και τον ξεπεσμό της προπαγάνδας του καπιταλισμού με τα προσχήματα των θρησκευτικών εθίμων. Είναι τόσο πετυχημένη κι αληθινή, που μπορεί να γιλάσουνε κ' οι κότες, αν είχαν λογική και θυμότανε του Μπέρναρ Σω τη γνώμη του, πως αυτά τα έθιμα αποτελούν «χοντροκομμένες κωμωδίες».

Για βαφτίσια των αλλοδαπών

ΠΟΛΥ θα ήθελα να μάθω ΠΟΙΟΣ πλήρωσε για να δημοσιευτεί σε όλες τις εφημερίδες η φωτογραφία της βάφτισης ενός... μαντράχαλου Αλβανού για να γίνει λέει χριστιανός.

ΚΟΡΟΪΔΟ ήταν να αρνηθεί το βάφτισμα, αφού ήξερε πως έτσι θα έπαιρνε σπίτι, δουλειά και... γυναίκα, Ποιός... ηλίθιος θα τα αρνιόταν; Το ίδιο άλλωστε δεν έκανι και ο γνωστός χασισέμπορος αλλοδαπός σίζυγος της άτυχης Ραπανάκη που παρ'όλο που την είχαν κριμάσει για χάρη του στην Αίγυπτο, Για να κάνει τη δουλειά του το κάθαρμα, είχε καθίσει και αυτός και τον είχαν βαφτίσει...

ΕΓΩ δε, ξέρω πολλούς ξένους απατεώνες που τους βάφτισαν στο βαρέλι...

ΑΣ μου δώσουν και μένα σπίτι, δουλειά και μια ωραία γυναίκα και βαφτίζομαι και εγώ πενήντα φορές...

ΔΥΣΤΥΧΩΣ στη χώρα μας, που την έχουν βρει ξέφραγο αμπέλι, μαζεύονται ένα σωρό κουμάσια που παριστάνουν τους αδικημένους και τους κατατρεγμένους, μολονότι κανείς δεν τους κυνηγάει, και δουλεύουμε εμείς για να τρέφουμε ένα σωρό τουρκόσπορους και τουρκαλβανούς, ίσως γιατί στην Αλβανία δεν τους αφήνουν να κλέβουν, να φοράνε σκουλαρίκια, νά 'ναι καμικάζι, ροκάδες, χούλιγκανς, χασικλήδες, αναρχικοί και να κάνουν καλλιστεία οι τραβεστί...

ΕΝΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Σύνδρομα ξενοποσίας

Ένας λαθροποτοποιός και λαθρέμπορας στο Αιγάλεω, έφτιαχνε για τα ξετρελαμένα κορόιδα του σνομπισμού, ουίσκι... και το διοχέτευε και το πωλούσε για τάχα εισαγόμενο. Πολύν καιρό, σε φιάλες κομπλέ, με βαριοτίλους και ξενόγλωσσες ετικέτες. Ούτε που το κατάλαβαν οι ντιλετάντηδες νεόπλουτοι κι επιδειξίες της μόδας χαζορωμιοί. Ακόμα και λίγο κάτουρο να τους έριχνε μέσα. (Τους χρειάζονταν).

Ο μάγγας έγινε εκατομμυριούχος από την ξενομανία των διψασμένων κι αχόρταγων σε πολυτέλειες και εισαγόμενα σαβουρομασαδών και ουσικομπεκρήδων(!)

Όταν λοιπόν τον ανακάλυψαν τον αιγαλιώτη ατσίδα... ήταν πολύ αργά και τά 'χε ασφαλώς οικονομήσει άτσαλα.

Αυτά παθαίνουν οι άποικοι ρωμιοί σαν ξιπασμένοι, που έχουν το προβάδισμα στο περιδρόμιασμα και στα ποτά της ακρίβειας, στο 35% απ' όλους τους λαούς της Δ. Ευρώπης έξοδα για φαγοπότια. Ενώ οι άλλοι λαοί βρίσκονται κάτω από το 25 και 20%.

Καλά να παθαίνουν οι ουσικομανείς, αλλά κι όλοι οι τσερνομπιλόπληχτοι, που κάνουν σαν να μη γνώρισαν ποτέ, τ' αρωματικά ελληνικά ποτά μας!

Φόδες κι αφιόνια τους χρειάζονται γι' αυτά τα σύνδρομα ξενομανίας και ξενοποσίας.

Ε, βρε αετονύχη αιγαλιώτη μπράβο σου! Την έπαθαν τα κουτορνίθια, αφού δεν ήξεραν ότι η πενία και η κερδομανία, τέχνες κατεργάζονται και οι λαίμαργοι «σαβουριάζουν» και... χλευάζονται.

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Κάθε πυρηνική έκρηξη που δοκιμάζουν οι Αμερικανοί στη Νεβάδα, στοιχίζει από 10 ως 30 εκατομ. δολάρια. Η δε εταιρία που έχει το μονοπώλιο αυτών των δοκιμών, κερδίζει περίπου 1 δις δολάρια το χρόνο.
- Το ενοίκιο σ' ένα διαρί στη Ν. Υόρκη, σε μέτρια συνοικία, φθάνει τις 80 με 90.000 δρχ.
- Στην ίδια πολιτεία, γίνονται 9 εκατομ. κλεψιές το χρόνο. Κάθε μισή ώρα κι ένας φόνος. Το 30% των Μαύρων είναι άνεργοι.
Στα 100 άτομα, τα 26 ληστεύονται κάθε μέρα. Το 80% των Νέγρων από 14 ως 21 χρονών, είναι ολότελα αναλφάβητοι. Ενώ το 20% από τους ενήλικες δύσκολα διαβάζει και γράφει. Τα 35 στα 100 εγκλήματα γίνονται την ημέρα.
Το 25% των Νεοϋρκέζων παίρνουν ναρκωτικά.
- Το έλλειμμα του προϋπολογισμού στις ΗΠΑ για το 1986, αναμένεται να ξεπεράσει τα 212 δις δολάρια.
- Το ετήσιο όριο ασφαλείας στις ΗΠΑ, είναι για το κοινό 500 μιλερέμ' και για τους εργαζόμενους στα πυρηνικά εργοστάσια 5.000 μιλερέμ (5 ρεμ).
- Σχέση ραδιενέργειας - συμπτωμάτων: 100 ρεμ.: Μικρές βλάβες στην υγεία εμφανίζονται μακροπρόθεσμα. 200 ρεμ.: Έντονη αδιαθεσία. 300 ρεμ.: Ανάγκη άμεσης περιθαλψής, αρκετοί θάνατοι μέσα σε 3 μέρες. 700 ρεμ.: Θάνατος 100%.
- Στις ΗΠΑ, 34 άτομα την ημέρα κατά μέσο όρο, πεθαίνουν από το Αίητζ. Συγκεκριμένα, από το Γενάρη ως τώρα έχασαν τη ζωή τους εκεί, από την ανίατη αρρώστια, 9.180 άνθρωποι.
- Στη Δυτική Ευρώπη πέθαναν από το Αίητζ μέσα στο 1986, 1.600 περίπου άτομα.
- Στην Αγγλία σήμερα, ζούνε στα όρια της φτώχειας 16 1 2 εκατομ. Βρετανοί, ενώ πριν από 7 χρόνια, η φτώχεια έδερνε μόνο 11 1 2 εκατομ. πληθυσμό.
- Η Διεθνής Οργ. Εργασίας, ανακοίνωσε ότι, 200 εκατομ. παιδιά κάτω των 15 χρονών, εργάζονται υποχρεωτικά σε φτηνές, βαριές, κι επικίνδυνες δουλειές, προπάντων στις χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατ. Αμερικής.
- Οι Ιρακινοί στρατιώτες που σκοτώθηκαν στον πόλεμο με τους Πέρσες, ανέρχονται ως τώρα στο ενάμιση εκατομμύριο.
- Στις ΗΠΑ, είναι του συρμού ένα νέο σκληρό ναρκωτικό το «κρακ», από κοκαΐνη και κρύσταλλο, που το καπνίζουν έφηβοι σε ναργιλέ. Άπ' αυτό το ναρκωτικό επικρατεί φόβος και τρόμος. Τό 'χουνε δοκιμάσει ως τώρα 22 εκατομ. παιδιά, και τα 6 εκατομ. έγιναν ταχτικοί πελάτες του. Το «κρακ» προκαλεί τρομακτικές παραισθήσεις και θέτει το ναρκομανή εκτός πραγματικότητας.
- Μια σύγχρονη Μήδεια Γιαπωνέζα στο Τόκιο, σκότωσε μέσα σε 10 χρόνια και τα 9 παιδιά της, από ένα κάθε χρόνο.
- Στην ΕΣΣΔ ο πληθυσμός αυξήθηκε κι έφτασε τα 280 εκατομμύρια.
- Στην Ελλάδα μέσα στη δεκαετία του 1975 - 85, οι εμπρηστές έκαψαν συνολικά 4.241.638 στρέμματα.
- Ένα Συμπόσιο ποιητών που έκανε πέρυσι τον Οκτώβρη στην Κέρκυρα το ΥΠΕ, κόστισε 3.400.000 δρχ.
- Στη χώρα μας, μέσα σε 6 χρόνια, είχαμε από τροχαία δυστυχήματα 10.125 νεκρούς και 186.069 τραυματίες.

Μαίρης Ηλία Τράνακα

«Κέντρο Ξένων Γλωσσών»
Ιταλικά - Αγγλικά - Γαλλικά -
Γερμανικά

Ραγκαβή 67 & Παναγιωταρά
(Γωνία) - Γκύζη - Αθήνα 114.75
ΤΗΛ.: 6444397

Εμπιστευτείτε τα παιδιά σας στην πα-
ραπάνω Νέα Σχολή ξένων γλωσσών που
εγκαινίασε πρόσφατα η διακεκριμένη
καθηγήτρια κ. Μ. Τράνακα με υποδειγμα-
τική ηθική και διδασκαλική συνείδηση
και βαθιά συναίσθηση ευθύνης και ακε-
ραιότητας.

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Μήνυμα καθηγητή - συγγραφέα από τη Νότια Νέα Ουαλλία της Αυστραλίας

Αγαπητέ μου κ. Μάλαμα,

Το περιοδικό σας, από μερικά χρόνια τώρα και πάντοτε, μ' εντυπωσιάζει η ποικιλία και διεθνικότητα της ύλης του, η ευθύτητα κ' η ειλικρίνεια του πνεύματός του και η ζωντάνια του. Γι' αυτό δεν μένει μόνο στα χέρια μου. Συνήθως το δίνω και στους φοιτητές μου, του προγράμματος Ελληνικών Σπουδών, του οποίου έχω το συντονισμό, και αξιοποιούμε το υλικό του στην τάξη, σε σεμινάρια, αναγνώσεις λογοτεχνημάτων κ.λπ. Έτσι πιάνει και καλύτερο τόπο. Χαίρομαι που πότε πότε βλέπω και ποιήματα του νεαρού Αυστραλιώτη Έλληνα Ν. Βέλκου από την Αδελαΐδα. Τον έχω περιλάβει στην Ανθολογία «Η Λογοτεχνική Παρουσία των Ελλήνων στην Αυστραλία (1985).

Για το περιοδικό σας που αγκαλιάζει όχι μόνο τη λογοτεχνική δραστηριότητα της Ελλάδας, αλλά και του Απόδημου Ελληνισμού, σας στέλνω λίγο πληροφοριακό υλικό, που μπορεί να ενδιαφέρει τους αναγνώστες του «Ελεύθερου Πνεύματος».

Και πάλι συγχαρητήρια για το εθνικό έργο που επιτελείτε.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
από τους Αντίποδες
Γιώργος Καναράκης
Καθηγητής φιλόλογος
γλωσσολόγος & συγγραφέας
Καμπέρα Αυστραλίας

Ένα γράμμα του ποιητή Κ. Μαϊστράλη

Σ' ευχαριστούμε θερμά, που μελετάς και σχολιάζεις μ' ευαισθησία και γνώση τα έργα μας.

Λοιπόν, ό,τι γράφεις, είτε επαινείς, είτε επικρίνεις... (εννοώ τ' αυστηρά σχόλια της κοινωνικής σου κριτικής, το κάνεις από συνείδηση, με ΔΥΝΑΜΗ λογοτεχνική, πνευματική και το καταξιώνεις κατά κανόνα. Αν ήθελα να θυμηθώ τον Πλούταρχο, και να σου βρω κάποιο «βίο παράλληλο» θα σ' έλεγα ΑΡΗ! της Λογοτεχνίας μας, αλλά και του κοι-

ωνικού μας βίου - της αποσύνθεσης. Για το αγωνιστικό (επαναστατικό Σου) ταπεραμέντο.

Ό,τι ήταν ο Άρης Βελουχιώτης (σαν δύναμη) στο βουνό, εσύ 'σαι τούτη την ώρα στον πνευματικό μας χώρο. Ο σίφουνας! Το γιαταγάμι... Και η παρουσία Σου σαν προσώπου με τους τετράπλευρους ώμους, δίνει την αίσθηση: μιας δύναμης.

Το περιοδικό που βγάζεις, μας εκφράζει... Το βρίσκω ακαταμάχητο!

Με πολλές ευχές, νά 'σαι πάντα εύρωστος πνευματικά και σωματικά, και ασυμβίβαστος σε ό,τι αφορά το ΑΥΡΙΟ του κόσμου.

Σε χαιρετώ με την εκτίμηση και την αγάπη μου.

Κώστας Μαϊστράλης
Ποιητής - Κριτικός
& ανώτ. αξ/κός ε.α.
Αθήνα

Γράμμα καθηγητή από το Τεπελένι

Αγαπητέ μου φίλε Λάμπρο,

Σας αδελφικοασπάζομαι, με πολύ πόνο κι αγάπη. Τώρα που σας γράφω αυτές τις αράδες, ο ραδιοφωνικός σταθμός μετάδωσε τις συνομιλίες μεταξύ της αλβανικής και της ελληνικής αντιπροσωπείας για διμερή θέματα στα Τίρανα.

Αυτή η είδηση, είναι καλός οίωνός και δείχνει πως όλο και πιο θερμοί άνεμοι πνέουν από τις δύο όχθες της ζωής μας, ώστε βαθμηδών, να λειώσουν οι πάγοι που συσσωρεύσαν οι χρόνοι που πέρασαν.

Άρχισα τη μελέτη των έργων σας, με το βιβλίο που αφηγείται τις περιηγήσεις σας στον ελλαδικό χώρο. Άρχισα με αυτό, γιατί καθώς εσείς, έτσι κι εγώ, λαχταρώ τις περιηγήσεις. Το πρώτο ταξίδι μου στην Ελλάδα, ήταν μια μεγάλη ευκαιρία, να ιδώ με λαίμαργο ερευνητικό και μελετηρό βλέμμα, ένα μικρό μέρος από το σύνολο του αρχαίου πνευματικού πλούτου και της σύγχρονης ζωής στην Ελλάδα.

Η γνωμιμία μου με Σας, το φωτεινό πνεύμα υψηλής περιωπής κι εκτίμησης στον ελλαδικό και εξωτερικό χώρο, τον ειλικρινή φίλο μας, τον ακούραστο εργάτη στην τέχνη του λόγου, τον αδάμαστο αγωνιστή, χτες στα πεδία των μαχών στην Εθνική Αντίσταση και σήμερα στον τεράστιο αγώνα της προόδου, στους υλοένα και νέους ορίζοντες της σκέψης και της

Έγραψαν για τα «Κορφολογήματα...»

«Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Το έργο σας «Κορφολογήματα Πείρας και Ζωής» είναι ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο. Εκφράζετε σ' αυτό, υπό μορφήν αποφθεγμάτων, γνώσεις, εμπειρίες και συναισθήματα. Γενικά είναι ένα διδαχτικό φιλοσοφικό εντρίφημα.

Ευχαριστώ θερμά για την ευγενική προσφορά.»

Δικός σας
Παναγιώτης Κανελλόπουλος
Αθήνα

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Το βιβλίο σου «Κορφολογήματα πείρας και ζωής» είναι ένα βαθυστόχαστο έργο. Διασκέδασε την αντίδρασή μου όταν πριν το ανοίξω για να το διαβάσω, σκέφτηκα άδικα πως θά 'ναι κάτι το τετριμμένο πολυλεγμένο και κουραστικά γνωστά λόγια μέσα στον όγκο των 314 σελίδων του. Πόσο γελάστηκα. Το βιβλίο σου αυτό φανερώνει πλούτο γνώσεων. Οι αφορισμοί σου για όλες τις εκδηλώσεις της ζωής είναι επιγραμματικά φιλοσοφημένα λόγια. Κι εδώ φαίνεσαι ποιητής. Το πουλί κι όταν περ-

ψυχής του ανθρώπου, για τη χειραφέτηση και λύτρωσή του, εσείς που δεν διστάζατε να δώσετε ό,τι ακριβό είχατε, τόσο χτες, όσο και σήμερα, με τις εμπειρίες σας, τους οραματισμούς σας, την αγάπη σας. Η γνωριμία και η φιλία μαζί σας είναι για μένα πολύτιμα δώρα, κι επιβεβαιώνουν τα σοφά λόγια του αείμνηστου Παλαμά πως:

Όσο πιο πολύ γνωρίζεις τόσο πιο πολύ αγαπάς. Κι όσο πιο πολύ αγαπάς, τόσο πιο πολύ γνωρίζεις.

Εσείς δεν είστε απλώς ένας επαρχιώτης δημιουργός, που δεν συνταυτίζεται κι ούτε είναι δυνατόν να συνταυτιστεί με τους πρωτοκάθεδρους των Αθηνών. Μα είστε πάντα, ένας μάχιμος αγωνιστής από τα σπλάχνα του λαού και για το παρόν και για το μέλλον του λαού. Αυτή η θέση για Σας, είναι η πιο τιμητική και το έργο σας αθάνατο, γιατί, το αντλείτε από το λαό, για το λαό, ο οποίος πάντα παραμένει αθάνατος και πάντα γνωρίζει να εχτιμά τους γιούς του. Είναι ο λαός, ο μόνος αρμόδιος εχτιμητής, και όχι οι πρωτοκάθεδροι, οι ο-

ποίοι φαίνεται πως έχει φτερά. Ο πεζός σου λόγος είναι κοιητικός με υψηλά νοήματα. Τα κορφολογήματά σου είναι αποθησαυρίσματα. Κατακεραυνώνεις τους κίβδηλους χαρακτήρες. Συμπαθείς και εξυπνώνεις τους φρονητισμένους. Γίνεσαι συμβουλάτορας και υμνητής του ωραίου και υψηλού. Η «Χρυσή διαθήκη» του Πωλ Αρκάς (Πολύβιου Δημητρακόπουλου) με τους χιουμοριστικούς και σαρκαστικούς του αφορισμούς, θα ζηλεύει τώρα τα δικά σου «Κορφολογήματα πείρας και ζωής» γιατί θα επισκιάζουν τη δόξα εκείνης. Αφομοιώσες πολλές σκέψεις φιλοσόφων και παροιμιασες έργο ολότελα δικό σου, με το οποίο πυροδοτείς τώρα τη σκέψη του αναγνώστη σου.

Λάμπρο μου σφίγω το χέρι σου
Βαγγέλης Σουλτάνης
κοιητής - Θεο/νίκη

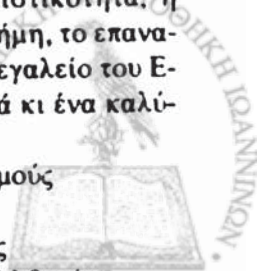
.. Έχω ξαναγράψει κι άλλη φορά, πως, ο συγγραφέας Λάμπρος Μάλαμας, έχει ξεπεράσει τα όρια της πνευματικής καλλιέργειας και απόδοσης. Δικαιολογημένα πρέπει να θεωρείται ο άνθρωπος της εποχής μας, ο προικισμένος με τη σφραγίδα της θείας πνευματικής δωρεάς, που έχει τάξει τον εαυτό του στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου και της πατριδας.

ποίοι μια μέρα σβήνουν, σαν να μην υπήρχαν ποτέ.

Τα πάμπολλα ποικίλα κι εξαιρετα έργα σας που μόλις έκανα τα πρώτα βήματα γνωριμίας, θα παραμείνουν όχι μόνον ιερά κειμήλια... λησμονιάς, στο θησαυροφυλάκιο της πατρίδας, μα κι ένα επαναστατικό σφυρί, που θα σφυριλατεί τη συνείδηση των επερχόμενων γενεών, ιδιαίτερα δε και με τα ιδεώδη της Εθνικής Αντίστασης στο ένδοξο έπος 1940—1944.

Διαβάζοντας το «Πολεμώντας τους ναζήδες» μ' εντυπωσίασε και με συγκίνησε βαθιά, η απλότητα, η ειλικρίνεια, η πειστικότητα, η αληθινή περιγραφή, η οξεία μνήμη, το επαναστατικό πάθος, το ανθρώπινο μεγαλείο του Ελασίτη μαχητή, για τη λευτεριά κι ένα καλύτερο πανανθρώπινο μέλλον...».

Με θερμούς χαιρετισμούς
και αγάπη
Βασίλης Μπάγκας
Φιλολόγος - Τεπελένι - Αλβανία

Κάθε μέρα που περνάει, η αξία της πνευματικής του προσφοράς, βρίσκει όλο και πιο μεγάλη αναγνώριση. Σε μεγαλύτερο βαθμό από τους έξω από την πατρίδα μας πνευματικούς κύκλους, αλλά με κάποια καθυστέρηση από τους ελληνικούς παράγοντες. Ας μη προχωρήσω περισσότερο σ' αυτό το ζήτημα. Το νέο έργο του «Κορφολογήματα πείρας και ζωής» αποτελεί πολύτιμη πνευματική δημιουργία. Κατατοπίζει και οδηγεί τον αναγνώστη να γνωρίσει τη γύρω του ανθρώπινη κοινωνία, και τις ανθρώπινες σχέσεις με το φακό της πραγματικότητας. Έτσι, με τις κρίσεις που θα βγάλει από τη μελέτη αυτού του βιβλίου, ωφελεί πρώτα τον εαυτό του και σαν συνέχεια τούτου, το κοινωνικό σύνολο, συντελώντας έτσι στην καλύτερευση της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής. Είναι κι αυτό το έργο κοντά σ' άλλα ποικίλα πνευματικά δημιουργήματα του πατριώτη συγγραφέα, σημαντικότερα, πολύτιμα και διδαχτικά...».

Κ. Π. Λαζαρίδης
Συγγραφέας «Ηπ. Αγώνας»

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Σ' ευχαριστούμε θερμά για τα πολύτιμα «Κορφολογήματά» σου, αποστάγματα πείρας και ζωής. Μας ενθουσίασαν πολύ. Είναι γραμμένα με ειλικρίνεια, φιλαλήθεια και περφόρνια. Είναι ένας οδηγός διδαχτικότητας για το ευρύτερο αναγνωστικό κοινό, μια φωτεινή κι αναγκαία παραίνεση, για γνώση του «μέσα μας» και γύρω μας κόσμου. Σε συγχαίρουμε, είσαι πνεύμα και μεγάλη καρδιά θαρραλέα, με πίστη κι αφοσίωση στη νίκη στη ζωή».

Αντώνης Κυριακόπουλος
ποιητής - Αθήνα

Ωραία τα «Κορφολογήματα» σου, που μάζεψες από τους κήπους της σπουδής, φοιτώντας στο μπροστινό θρανίο της βιοπάλης και της ελευθερίας, με πρωτοδόσκλους την αλήθεια και το δίκιο. Κι όλ' αυτά, χάρη στην «πραγματική αντίληψη», τη δύναμη, τις ικανές σου γνώσεις, καθώς και στην αυτοδίδαχτη πείρα και πάλη της ζωής και των αγώνων σου, σφιχτοδεμένα όλα με μιαν απέραντη αγάπη και συμπόνια για τον άνθρωπο.»

Και στο βιβλίο σου «Αιάλογοι με τη Ίζινα» τις φωτεινές... τούτις χαρμαμάδες των ελπίδων, χαρήκαμε τα ωραία σου που φέγγουνε μηνύματα του νου και της καρδιάς σου. Με τη λυρική ποιητική τους φορεσιά, συγκινούν και συναρπάζουν τον αναγνώστη που διψάει γι' ανθρωπιά.

Η δολοφονία του Τζιτζιφιόγκου, αποδίδεται με μια σε βάθος και σε πλάτος συγκλονιστική περιγραφή...».

Κώστας Πηγαδιώτης
ποιητής - Αθήνα

... Όσες μέρες και ώρες έχω για ξεκούραση, μένω συντροφιά με τα «Κορφολογήματά» σου και απολαμβάνω την πνευματική ομορφιά τους! Μπορώ να πω, πως σ' αυτό το έργο σου, οι αποφθεγματικές σκέψεις και στοχασμοί σου, δείχνουν για άλλη μια φορά, τη μεγάλη πνευματική σου δύναμη, καθώς και το μεράκι του νου και της καρδιάς σου, να δώσεις προπαντός στους νέους και στις άλλες γενιές που θά 'ρθουν, φώτα σοφίας, φιλοσοφικής ενατένισης και αξιοθαύμαστης διδαχής, ορθοφροσύνης και αυτογνωσίας...

Με τη μεγαλύτερη εκτίμηση και αγάπη & τον εγκάρδιο θαυμασμό μου, δέξου τα θερμά μου συγχαρητήρια γιαυτό το πολύμοχθο κι εξαισίο έργο σου.»

Ν. Δημητρακόπουλος
ποιητής - Αθήνα

**Τιμή στον Αρα Γ. Καναράκη
για την προσφορά του στη λογοτεχνία
των ομογενών της Αυστραλίας**

Στις 22.8.86 έγινε στην Καμπέρα της Αυστραλίας με την αιγίδα του Έλληνα πρέσβη κ. Ευθυμίου Τζαφέρη, και την ευκαιρία του γιορτασμού της Διακοσιετηρίδας της μακρινής (και καλόδεχτης για τους Έλληνες) αυτής χώρας, μια εξαιρετική τιμητική εκδήλωση στην Ελληνική Πρεσβεία, που τιμήθηκε με ιδιαίτερη έμφαση, η εργασία του καθηγητή κ. Γ. Καναράκη, λέκτορα γλωσσολογίας και συντονιστή προγράμματος ελλήν. σπουδών στη Νέα Νότια Ουαλλία.

Το έργο του κ. Καναράκη αναφέρεται στη λογοτεχνική παραγωγή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, από το 1900 μέχρι το 1983, όπου ερεύνησε και μελέτησε χρόνια, με υπευθυνότητα και ζήλο.

Η όλη προσφορά του, είδε το φως στην αγγλική γλώσσα με οικονομική αρρωγή της ελλήν. κοινότητας και των ελλήν. Σωματείων της Καμπέρας.

Στην τελετή μίλησε ο ένθερμος φίλος της Ελλήν. Λογοτεχνίας πρέσβης κ. Ευθ. Τζαφέρης.

Το βιβλίο διατίθεται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας και τα ελληνικά βιβλιοπωλεία της Αυστραλίας. Η εισαγωγική μελέτη που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Έλαφος» πωλείται στα βιβλιοπωλεία: Κολάρου, Γλειθηρουδάκη.

Μια εκπομπή
του Ν. Καραβασίλη

Ο ποιητής, διηγηματογράφος Νίκος Καραβασίλης που ζει κι εργάζεται πάντα σιμνά κι αθόρυβα στην Άρτα, Λόωσι, στις 15 Αυγούστου μια υπέροχη

Πνευματικά και καλλιτεχνικά γεγονότα

Παναγιώτης Κανελλόπουλος

Σε ηλικία 84 χρονών στις 12.9.86 ο νεκρός του Π. Κανελλόπουλου κατέβηκε στον οικογενειακό του τάφο στο Α΄ Νεκροταφείο της Αθήνας. Ίσως, όχι βέβαια με τις οφειλόμενες τιμές, που είχε χρέος να του προσφέρει η παράταξή του, καθώς, τόσο ενεργητικά την υπηρέτησε, στις κρίσιμες ώρες της. Η κυβέρνηση, του πρόσφερε κηδεία δημοσία δαπάνη τ. πρωθυπουργού. Μα ο κόσμος ήταν σχετικά μετρημένος. Ίσως, γιαυτό, τα σφάλματα του πολιτικού, επισκίασαν το σεβαστό πνευματικό ηγέτη.

Ο Κ. ήταν μια χαρακτηριστική και δισυπόστατη φρσιογνωμία.

Η λάμια η αστική πολιτική όμως, μείωσε και υποβίβασε ανάλογα την αξία του, στη συνείδηση του λαού.

Είναι βέβαια και το μειονέκτημα της κοινωνίας του ποδόσφαιρου και του μπουζουκιού, που δεν εκτιμάει το πνεύμα και την τέχνη του λόγου στον τόπο μας.

Από το 1945 ως το 1965, ο Π. Κ. πήρε ενεργό μέρος στην κονίστρα μιας δραματικής και αντιλαϊκής πολιτικής και είχε ολισθήματα και αμαρτήματα σε βάρος της πνευματικής και λογοτεχνικής του αξίας.

Του απέδωσαν το χαρακτηρισμό της Μακρονήσου σαν «παρθενώνα», το υποτελέστατο «*Ιδοί ο στρατός σας*» στον Βαν Φλίτ το 1952 και βέβαια τον «κίνδυνο της *δραχμής*» που προανάκρουσε το κέσιμο του Γ. Παπανδρέου, το 1965. Ο ίδιος, τα δύο πρώτα θέλησε να τ' αρνηθεί σαν αυθεντικά δικά του... Ίσως, γιατί, «κατόπιν εορτής» μετάνοιωσε κι έκανε την αυτοκριτική του...

Στην τελευταία 20ετία της ζωής του, πράγματι μετανιωμένος για πολιτικά του παραστρήματα, φρόντισε να εξιλεωθεί μ' ένα ισχυρό, ανθρωπιστικό υπόβαθρο που είχε μέσα του και αποκατάστησε όχι μόνο την έντιμη και δημιουργική πνευματική του προσφορά, αλλά και μια κάποια φήμη γενικά σαν πνευματικός πρεσβύτες της πατρίδας.

Μ' ένα υψηλό αγωνιστικό φρόνημα και μια τίμια στάση απέναντι στους απριλιανούς δικτάτορες, έγινε ο πιο ένθερμος υποστηρικτής και ταγός της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Σαν νέος που είχε σπουδάσει και κοινωνιολογία στη Γερμανία, είχε τότε, προοδευτικές πεποιθήσεις και όπως ομολόγησε ο ίδιος, πέρασε στη Δεξιά επηρεασμένος από την εκτέλεση του θείου του Γούναρη το 1922. Αργότερα, ο Μεταξάς τον εξόρισε.

Είχε μεγάλες φιλοδοξίες να υπηρετήσει την ψυχοφθόρα πολιτική, μιας αλλοκρόσαλλης κοινωνίας, που την καθόριζαν οι ξένες και τάχα «προστατευτικές» ιμπεριαλιστικές δυνάμεις κι επεμβάσεις. Και

και ιδιότυπη λαογραφική εκπομπή, στο Ρ/Σ της Ηλείου, για τα ήθη και έθιμα της περιοχής Τζουμέρκων σ' αυτή τη γιορτή με τα λαϊκά πανηγύρια... που άφησε πολύ εξαιρετικές και διδαχτικές εντυπώ-

όπως μέχρι σήμερα, κάθε κυβερνητικός εξουσιαστής στη χώρα μας, παρασύρεται από φιλοδοξίες, και γίνεται υποτελής υπηρέτης και ξένων συμφερόντων. Έτσι και ο μακαρίτης Κ. δεν μπόρεσε ν' αποφύγει αυτή τη φθορά και το σκόπελο, σε βάρος πάντα της εγκυρότητας και ιδεαλιστικής συγγραφικής του προσφοράς και αξιοπρέπειας.

Στα τελευταία του χρόνια, στάθηκε αντικειμενικός και αδέκαστος δικαιοκρίτης για την αποκατάσταση της Εθν. Αντίστασης και γι' άλλα αιτήματα των καιρών.

Πρώτος έλεγε με ειλικρίνεια τη γνώμη του, πάνω σε πολιτικά και πνευματικά γεγονότα της ζωής μας.

Είχε ένα καλλιεργημένο και φιλοσοφημένο πνεύμα, μ' έναν πλούτο γνώσεων, και μια λογική συνέπεια αρχών.

Συντέλεσε τα μέγιστα, στην επίσημη αναγνώριση της κατατρεγμένης και αδικημένης εθνικής μας Αντίστασης του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, καθώς είχε συνεργαστεί, και με τον Άρη Βελουχιώτη στο Μοριά, τις πρώτες μέρες της απελευθέρωσης, σαν απεσταλμένος υπουργός της κυβέρνησης του Καίρου.

Τον τελευταίο καιρό, απόδεδεξε μίαν αρχοντόψυχη κι επιγενική συμπεριφορά και προθυμία, σε κάθε τιμή που του γινόταν, για να δώσει κρίση, συμβουλή και γνώμη.

Με καταπληχτική διαύγεια, σεμνός και με ζηλευτή ρητορική διάθεση, πέθανε όρθιος, συμπληρώνοντας το έργο της ζωής του, το Πτομο της «*Ιστορίας του Ευρωπαϊκού Πνεύματος*»

Είναι ο μόνος απ' τους ακαδημαϊκούς της τάξης των Γραμμάτων που σαν μορφή και μνήμη (και σαν άριστος χειριστής και θιασώτης της δημοτικής μας γλώσσας) θα περάσει σε μίαν ανάλογη διαχρονική αθανασία.

Άλλα βιβλία του άφησε τα παρακάτω:

- 2) «*Ιστορικά Δοκίμια*».
- 3) «*Ο Χριστιανισμός και η Εποχή μας*».
- 4) «*Αθηναϊκοί Διάλογοι*».
- 5) «*Ναπολέον Βοναπάρτης*».
- 6) «*Τα χρόνια του Μεγάλου Πολέμου 1939 - 1944*».
- 7) «*Ημερολόγιο από 31.3.43 έως 4.1.45*».
- 8) «*Γεννήθηκα το 1402*».
- 9) «*Η ζωή μου 1915 - 1980*». (Αφήγηση στη Ν. Κοντράου - Ρασιά).

Βιβλίο γι αυτόν έγραψε, ο εξαιρετος κριτικός κ. Στ. Αρτεμάκης (Συνομιλίες και Μελετήματα).

Ελληνοαλβανική εκδήλωση

Το Εργατικό Κέντρο Γιαννίνων, σε συνεργασία με τα εργατικά Συνδικάτα της Αλβανίας, πρόσφεραν στους Γιαννιώτες εργάτες ένα επιτυχημένο πολιτιστικό διήμερο στις 16 και 17 Ιουλίου, με έκθεση φωτογραφίας και ντοκυμαντέρ από την αγροτική την εργατική, βιομηχανική κι εκπαιδευτική πρόοδο στην Αλβανία και ιδιαίτερα με προβολή από την πολιτιστική ζωή κι εξέλιξη της εκεί Ελληνικής Μειονότητας.

Θεατρικά έργα του Λάμπρου Μάλαμα

Ανέβηκαν στη σκηνή με μεγάλη επιτυχία και τέλεια ερμηνεία στα Καλάβρυτα από το θίασο της πόλης, οι μονόπραχτες κωμωδίες του Λάμπρου Μάλαμα: «Οι Συνέταιροι» και «Η κυρία με τη σκυλίτσα». Οι παραστάσεις δόθηκαν στον κιν. φο «Δήμητρα».

Οι ηθοποιοί (όπως γράφτηκε σε τοπικά φύλλα) καταχειροκροτήθηκαν. Και μ' ένα στόμα όλοι οι θεατές της περιοχής, φώναζαν ενθουσιασμένοι: «Μπράβο παιδιά! Είσαστε υπέροχοι και τέλειοι. Μας παρουσιάσατε τέλεια, αυτά τα όρσοερά έργα του Λ. Μάλαμα. Μας κάνετε να ξεκαρδιστούμε στα γέλοια με τις ωραίες αυτές σάτιρες!...».

Ο ερασιτεχνικός θίασος του Δήμου Αμπελοκήπων Θεσ/νίκης, έδωσε στο λαό της πόλης παραστάσεις με θεατρικό έργο του Λάμπρου Μάλαμα.

Ποιητικό Συμπόσιο στην Πολωνία

Ο παλαίμαχος ποιητής της ανθρωπιάς και της Ειρήνης, πεζογράφος της Εθνικής μας Αντίστασης και ιστορικός πρεσβύτες του Πειραιά Παναγιώτης Τσουτάκος, μαζί με τις λογοτέχνιδες Βικτωρία Θεοδώρου και Μαρίτσα Παρασκευά - Φιλιππάκου, αντιπροσώπευσαν επάξια την πατρίδα μας σ' ένα μεγάλο διεθνές ποιητικό Συμπόσιο στη Βαρσοβία. Οι εκλεκτοί της προοδευτικής μας Γραμματολογίας, πήραν μέρος στις εργασίες του Συνεδρίου, με επικεφαλής και τον εκεί κατοικούντα Νέστορα των ελληνοπολωνικών Γραμμάτων ποιητή και μεταφραστή Νίκο Χατζηνικολάου, και πρόβαλλαν την Ελλάδα μας και από τη Ραδιοφωνία και τηλεόραση στον πολωνικό λαό.

Λώδεκα ομιλίες του Λ. Μάλαμα

Ο Δ/ντής της περιοδικής μας Επιθεώρησης Λ. Μάλαμας, στο τρίμηνο του καλοκαιριού που πέρασε, έδωσε 12 ομιλίες από το Ρ/Σταθμό Ηπείρου της ΕΡΤ 2, με διάφορα θέματα, για την ιστορικοκοινωνική διαμόρφωση των 60 χωριών της περιοχής Πωγωνίου, για ορισμένες πνευματικές και αγωνιστικές προσωπικότητες των γραμμάτων και τεχνών, με φιλολογικά μνημόσυνα όπως: του Χαράλαμπου Πέτσκου, του Ιωσήφ Μάτσα, του Βαγγέλη Παπανικολάου - 'Φινιώτη' και άλλα λογοτεχνικά και τουριστικά θέματα.

Μνημείο της Αγρότισσας

Στο Καλοχώρι Κουρέντων, πλάι στο δημόσιο δρόμο προς Ηγουμενίτσα, στήθηκε με πρωτοβουλία κι επιμέλεια του αγωνιστή και αντιστασιακού συγγραφέα Λάμπρου Κασελούρη και χρήματα των δωρητών κ. Παν. Νικολάου και Φανής Λαγογιάννη, μαρμάρινο μνημείο προς τιμή της Ηπειρώτισσας κι Ελληνίδας Αγρότισσας.

Τ' αποκαλυπτήρια έγιναν στις 3 Αυγούστου, με συμμετοχή πλήθους λαού της περιοχής. Το πλούσιο πρόγραμμα της κατάθεσης στεφάνων, των χαιρετισμών και των ομιλιών, παρουσίασε ο φωτισμένος δάσκαλος κ. Νικ. Διαμάντης. Κεντρική ομιλία έδωσε ο Λ. Βησ. Κασελούρης. Άλλες ομιλίες και απαγγελίες με βαθιά συγκινητική απήχηση ήταν του δ/ντή της Επιθ/σής μας Λ. Μάλαμα, του προέδρου της ΠΣΕ κ. Ζήκου Ντίνου, του Ταμία της ΠΣΕ Μαργ. Στεργίου, του γιατρού Αν. Παπαγγέλη, της κ. Μ. Τάσση, της Ξανθούλας Διαμάντη, του κ. Κ. Τσακτσίρα κ.α. Ακολούθησε δεξίωση στη Βροσύνα...

Ένας ταλεντούχος γιατρός στο Λουτράκι

Στο Λουτράκι ζει και διαπρέπει ανάμεσα στον προοδευτικό και ανθρωπιστικό ιατρικό κόσμο, ένας συμπατριώτης γιαννιώτης οδοντίατρος, ο κ. Αγαμέμνων Χαρίτων.

Άξιος και φωτισμένος λεβεντογιός υπεράξιου πατέρα λαϊκού αγωνιστή και μάρτυρα της Εθνικής μας Αντίστασης, που δολοφόνησαν οι φασιστικές ορδές στα χρόνια της ανωμαλίας.

Ο Αγαμέμνων, πέρα από τον ακέραιο ηθικό κι ευγενικό χαρακτήρα και την εξαιρετη επιστημονική του σταδιοδρομία, μας κατέπληξε τον τελευταίο καιρό, με τις καλλιτεχνικές ανησυχίες, δραστηριότητες, και άριστες ερασιτεχνικές θεατρικές επιδόσεις κι επιτυχίες, σε έργα αξιώσεων όπως το «Καληνύχτα Μαργαρίτα» του Γ. Σταύρου, και το «Δον Καμίλο» του Πατατζή.

Η οργάνωση και λειτουργία του Μορφωτικού και Εκπολιτιστικού Συλλόγου στο Λουτράκι με τη «Θεατρική Συντροφιά» είναι έργο του ίδιου. Θίασος που συγκρότησε ο Χαρίτων και οι συνεργάτες του. Δίνουν σπουδαίες παραστάσεις, και ψυχαγωγούν το λαό της πόλης και της περιοχής τους. Το τρίτο έργο που ανέβασαν είναι «Ο Φον Δημητράκης» του Δ. Ψαθά. Ο Χαρίτων αποκαλύπτεται με πολυσύνθετο ταλέντο: Σκηνοθέτη, πρωταγωνιστή, επιμηλητή κουστομιών κ.λπ. Θερμά συγχαρητήρια

Αναγγελίες ΒιβλίωνΠΟΙΗΣΗ

- Αθαν. Β. Νταουσάνη: 1) «Γυμνό παρόν», 2) «Βουβοί τροπικοί»
 Κώστα Θρακιώτη: «Η Κραυγή της Σιωπής μου»
 Πάικου Δ. Νικολαΐδη-Ασιλάνη: «Οι Τραγωδίες του Σοφοκλή»
 Βασίλη Γκουρογιάννη: «Από φωτογραφία Βουνού»
 Γούλας Σμυρνιώτη: «Τραυματιοφορέας»
 Χρήστου Πύρπασου: «Τα χαρμόσυνα»
 Λεωνίδα Μαργαρίτη: «Χωρίς Σειρήνες και Κύκλωπες»
 Τζένης Παπαϊωάννου: «Φωνές στο χάος»
 Γιάννη Κ. Σαλβαράλη: «Έντεκα νότες για φλάουτο»
 Κώστα Γ. Μίσσιου: «Τα Ποιήματα» (1865-1985)
 Χρήστου Πούρου: «Θυμόσοφα κι ανάλαφρα»
 Τάσου Μουζάκη: «Υπεραφθονίες»
 Γρηγόρη Τραγγανίδα: 1) «Ανοιχτός Κύκλος», 2) «Η μεγάλη μέρα» και 3) «Η Μπαλλάντα του μικρού Κύκνου».
 Βασίλη Θωμαδάκη: «Οι παλιοί καλοί γειτόνοι»
 Αντώνη Κυριακόπουλου: «Ακρώρειες» (Β' έκδοση πιο βελτιωμένη)
 Χρήστου Χριστοδουλάκη: «Επί γης ειρήνη»
 Κώστα Γ. Μίσσιου: «56 ποιητικές φωνές από τη Λέσβο»

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

- Δημήτρη Χρ. Σέττα: «Δεσμώτης στη Μακρόνησο» (Χρονικό)
 Γιώργη Μ. Πολιτάρχη: «Μακρινή πορεία» (Δοκίμια)
 Χρήστου Σκανδάλη: «Ο Σκυλόσοφος» (Ιστορικό δράμα)
 Ταξιάρχη Ζαγγανά: «Ο Τόπος μας» (Αφηγήματα)
 Πετρούλας Νικολοπούλου: «Η Μάνα της Αντίστασης» (Νουβέλα)
 Παύλου Λάμπρου: «Έρωτας στη Σελήνη» (Διο νουβέλες επιστημ. φαντασίας)
 Χρυσούλας Βαρβέρη-Βάρρα: «Το τελευταίο ρεπορτάζ» (Αφηγηματικό, για την Ειρήνη)
 Κων/νου Ιω. Μητσιώνη: «Βασίλης Κραψίτης, ο Σουλιώτης ιστορικός και ανθρωπιστής» (Μελέτη)
 Νικολάου Εμ. Καραγεωργίου: «Μάκρη και Λιβίσι Μικράς Ασίας» (Ιστορικολαογραφικό, με πρόλογο κι επιμέλεια Μ.Π. Δελησάββα)
 Σωτήρη Λάκαρη: «Δωδώνη» (Ιστορικό)
 Δήμου Λαγκαδιών: «Τα Λαγκάδια Γορτυνίας στο έργο του λογοτέχνη Χρ. Νικήτα-Στρατολάτη»
 Λάζαρου Κλεινού: «Βιργινία» (Μυθιστόρημα)
 Αλέξη Αλεξίου — Αυγής Παπάκου - Λαγού: «Σύγχρονα πρόσωπα και έργα της Ελληνικής Παιδικής Λογοτεχνίας»
 Γιάννη Κοφίνη: «Το Σκλαβοπάζαρο»
 Σούλας Ροδοπούλου: «Συμφωνία της Σιωπής»
 Γιώργου Καναράκη: «Η Νεοελληνική Λογοτεχνική Δημιουργία των Απόδημων Ελλήνων στην Αυστραλία»
 Λάμπρου Βησσαρ. Κασσελούρη: «Της Λευτεριάς οι Αθάνατοι»
 Βασίλη Μοσκόβη: «Χρήστος Ε. Κατσιγιάννης — ένας νεοκλασσικός ποιητής»
 Σοφίας Μπακανάκη: «Λόρε»
 Στάσας Στρούζα - Μαργαρίτη: «Η Κυρά της Σμύρνης»
 Κ. Ε. Γιαννούλα και Θεόφιλου Χ. Γιάκου: «Ηλικία Α' εγγραφής 5,5 και 6 ετών και σχολική επίδοση»

